

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.287/2021/99. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2022. év február 1., 7., 11. és 15. napjain tartott nyilvános ülés alapján, a 2022. év március hó 1. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és 59 társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2020. év szeptember hó 21. napján kihirdetett 22.B.752/2015/895. számú ítéletét megváltoztatja,

Terhelt1 I. r. vádlott cselekményeinél a társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette tekintetében a bűnszervezetben elkövetést a büntetés kiszabásánál tünteti fel.

E vádlott szabadságvesztésének tartamát 6 (hat) évre enyhíti azzal, hogy a 2021. év szeptember hó 21. napjától a mai napig bűnügyi felügyelet alatt töltött időt is beszámítja a szabadságvesztésbe akként, hogy egy nap szabadságvesztésnek négy nap bűnügyi felügyelet felel meg.

Terhelt3 III. r. vádlott tekintetében a bűnszervezetben elkövetést a büntetés kiszabásánál tünteti fel.

Terhelt4 IV. r. vádlottal szemben a közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt indult büntetőeljárást megszünteti.

A költségvetési csalás büntette tekintetében a bűnszervezetben elkövetést a büntetés kiszabásánál tünteti fel.

A kiszabott szabadságvesztésbe a vádlott által a 2020. év november hó 30. napjától a mai napig bűnügyi felügyeletben töltött időt is beszámítja akként, hogy 1 nap szabadságvesztésnek négy nap bűnügyi felügyelet felel meg.

Terhelt5 V. r. vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy mellőzi a szabadságvesztésbe történő beszámításra vonatkozó rendelkezést.

Terhelt6 VI. r. vádlott cselekményeinél a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette tekintetében a bűnszervezetben elkövetést a büntetés kiszabásánál tünteti fel.

Terhelt7 VII. r. vádlott szabadságvesztése felfüggesztésének próbaidejét 2 (kettő) évre enyhíti. A házi őrizet beszámítása esetén egy nap szabadságvesztésnek négy nap házi őrizet felel meg.

Terhelt8 VIII. r. vádlott cselekményének minősítésénél a Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontjának I. fordulátát is feltünteti.

Terhelt10 X. r. vádlott tekintetében a bűnszervezetben elkövetést a büntetés kiszabásánál tünteti fel.

A szabadságvesztésbe történő beszámításnál az előzetes letartóztatás helyett az előzetes fogvatartásban töltött időt számítja be.

Terhelt11 XI. rendű vádlott szabadságvesztése felfüggesztésének próbaidejét 1 (egy) évre enyhíti.

A pénzbüntetés átváltoztatása esetén a helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház.

Terhelt13 XIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra emeli, egy napi tétel összegét 1.000,- (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra enyhíti.

Terhelt14 XIV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 500 (ötszáz) napra emeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 500.000 (ötszázezer) forintra súlyosítja.

terhelt15 XV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négyszázötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt16 XVI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra emeli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négy százötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt18 XVIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra emeli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négy százötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt19 XIX. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (három százezer) forintra súlyosítja.

Terhelt23 XXIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra emeli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négy százötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt24 XXIV. rendű vádlottal szemben kiszabott közérdekű munka tartamát 300 (háromszáz) órára súlyosítja, a munka jellegére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Terhelt28 XXVIII. rendű vádlottal szemben kiszabott közérdekű munka tartamát 100 (egyszáz) órára enyhíti, a munka jellegére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Terhelt29 XXIX. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 500 (ötszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 500.000 (ötszáz ezer) forintra súlyosítja.

Terhelt30 XXX. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 450.000 (négy százötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt31 XXXI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 540.000,- (ötszáz negyvenezer) forintra súlyosítja.

terhelt35 XXXV. rendű vádlott cselekményeit

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntette kísérletének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont],

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (3) bekezdés a) pont] minősíti.

Szabadságvesztése tartamát - mint bünszervezetben elkövetővel szemben kiszabottat -, 4 (négy) évre enyhíti.

A kiszabott szabadságvesztésbe a vádlott által a 2020. év november hó 30. napjától bűnügyi felügyeletben töltött időt beszámítja akként, hogy egy nap szabadságvesztésnek négy nap bűnügyi felügyeletben töltött idő felel meg.

Terhelt36 XXXVI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 300.000 (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt37 XXXVII. rendű vádlott büntetését bünszervezetben elkövetővel szemben tekinti kiszabottnak. A szabadságvesztése tartamát 2 (kettő) évre súlyosítja és 2 (kettő) évre eltiltja a közügyek gyakorlásától. A vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését mellőzi.

Terhelt38 XXXVIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.500 (egyezerötszáz) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négyszázötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt39 XXXIX. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.500 (egyezerötszáz) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négyszázötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt40 XL. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra súlyosítja, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra enyhíti a pénzbüntetés teljes összegének érintetlenül hagyásával.

Terhelt41 XLI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt42 XLII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra emeli, az egy napi tétel összegét 2.000 (kettőezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 600.000,- (hatszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt43 XLIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt44 XLIV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra emeli, az egy napi tétel összegét 1.500 (egyezerötyszáz) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négy százötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt45 XLV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 250 (kétszázötven) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 250.000,- (kétszázötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt46 XLVI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 250 (kétszázötven) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 2.000 (kettőezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 500.000,- (ötszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt47 XLVII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt48 XLVIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 600.000,- (hatszáz ezer) forintra súlyosítja.

Terhelt50 L. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a pénzbüntetést a meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

Terhelt51 LI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt52 LII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra súlyosítja, az egy napi tétel összegét 1.000 (egyezer) forintra enyhíti a pénzbüntetés teljes összegének érintetlenül hagyásával.

Terhelt53 LIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra súlyosítja, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra enyhíti a pénzbüntetés teljes összegének érintetlenül hagyásával.

Terhelt54 LIV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt55 LV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra súlyosítja, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra enyhíti a pénzbüntetés teljes összegének érintetlenül hagyásával.

Terhelt57 LVII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napiétel összegét 1.500 (egyezeröttszáz) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négy százötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt58 LVIII. rendű vádlottal szemben kiszabott közérdekű munka tartamát 300 (háromszáz) órára súlyosítja, mellőzi a munka jellegére vonatkozó rendelkezést.

Terhelt63 LXIII. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy mellőzi a közérdekű munka jellegére vonatkozó rendelkezést.

Terhelt64 LXIV. rendű vádlott tekintetében a bünszervezetben elkövetést a büntetés kiszabásánál tünteti fel.

A vádlott által – helyesen – előzetes fogvatartásban töltött időt rendeli beszámítani, és a házi őrizet beszámításánál egy nap szabadságvesztésnek négy nap házi őrizetben töltött idő egy nap felel meg.

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 5.B.557/2013/2. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelését mellőzi.

Terhelt62 LXII. rendű vádlott szabadságvesztése tartamát 2 (kettő) évre súlyosítja, annak felfüggesztésének érintetlenül hagyásával.

Terhelt65 LXV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt66 LXVI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

terhelt67 LXVII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

terhelt68 LXVIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 250 (kétszázötven) napra felemeli, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 250.000,- (kétszázötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt69 LXIX. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 250 (kétszázötven) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 250.000,- (kétszázötvenezer) forintra súlyosítja.

Terhelt74 LXXIV. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt76 LXXVI. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, az egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt81 LXXXI. r. vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, egy napiétel összegét 1.000 (egyezer) forintra mérsékli, a pénzbüntetés összegét 300.000,- (háromszázezer) forintra súlyosítja.

Terhelt82 LXXXII. r. vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés összegét 450.000,- (négy százötven) forintra súlyosítja.

Terhelt83 LXXXIII. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 500 (ötszáz) napra felemeli, a pénzbüntetés teljes összegét 500.000 (ötszázezer) forintra súlyosítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a felsorolt vádlottak, továbbá terhelt32 XXXII., Terhelt70 LXX., Terhelt71 LXXI., Terhelt72 LXXII. rendű vádlottak tekintetében helybenhagyja.

A másodfokú bíróság kötelezi

Terhelt14 XIV. rendű vádlottat 61.820,- (hatvanegyezer-nyolcszázhusz) forint,

terhelt15 XV. rendű vádlottat 67.448,- (hatvanhétezer-négyszáznegyvennyolc) forint,

Terhelt16 XVI. rendű vádlottat 40.909,- (negyvenezer-kilencszázkilenc) forint,

Terhelt18 XVIII. rendű vádlottat 105.424,- (százötezer-négyszázhuszonnégy) forint,

Terhelt19 XIX. rendű vádlottat 76.400,- (hetvenhatezer-négyszáz) forint,

Terhelt24 XXIV. rendű vádlottat 40.909,- (negyvenezer-kilencszázkilenc) forint,

Terhelt29 XXIX. rendű vádlottat 20.606,- (húszezer-hatszázhat) forint,

Terhelt36 XXXVI. rendű vádlottat 20.606,- (húszezer-hatszázhat) forint,

Terhelt39 XXXIX. rendű vádlottat 79.200,- (hetvenkilencezer-kettőszáz) forint,

Terhelt40 XL. rendű vádlottat 20.606,- (húszezer-hatszázhat) forint,

Terhelt42 XLII. rendű vádlottat 89.440,- (nyolcvankilencezer-négyszáznegyven) forint,

Terhelt43 XLIII. rendű vádlottat 20.606,- (húszezer-hatszázhat) forint,

Terhelt44 XLIV. rendű vádlottat 20.606,- (húszezer-hatszázhat) forint,

Terhelt45 XLV. rendű vádlottat 20.606,- (húszezer-hatszázhat) forint,

Terhelt47 XLVII. rendű vádlottat 28.116,- (huszonnyolcezer-száztizenhat) forint,

Terhelt48 XLVIII. rendű vádlottat 28.116,- (huszonnyolcezer-száztizenhat) forint,

Terhelt52 LII. rendű vádlottat 77.858,- (hetvenhétezer-nyolcszázötvennyolc) forint,

Terhelt53 LIII. rendű vádlottat 61.820,- (hatvanegyezer-nyolcszázhusz) forint,

Terhelt54 LIV. rendű vádlottat 76.565,- (hetvenhatezer-ötszázhatvanöt) forint,

Terhelt55 LV. rendű vádlottat 67.448,- (hatvanhétezer-négyszáznegyvennyolc) forint,

Terhelt62 LXII. r. vádlottat 29.036,- (huszonkilencezer-harminchat) forint,

Terhelt65 LXV. rendű vádlottat 28.116,- (huszonnyolcezer-egyszáztizzenhat)

terhelt67 LXVII. rendű vádlott 77.858,- (hetvenhétezer-nyolcszázötvennyolc) forint,

terhelt68 LXVIII. rendű vádlottat 29.036,- (huszonkilencezer-harminchat) forint,

Terhelt69 LXIX. rendű vádlottat 29.036,- (huszonkilencezer-harminchat) forint,

Terhelt74 LXXIV. rendű vádlottat 29.036,- (huszonkilencezer-harminchat) forint,

Terhelt81 LXXXI. r. vádlottat 42.150,- (negyvenkettőezer-egyszázötven) forint,

Terhelt82 LXXXII. r. vádlottat 42.150,- (negyvenkettőezer-egyszázötven) forint bűnügyi költség megfizetésére azzal, hogy az ezt meghaladó bűnügyi költséget az állam viseli.

Terhelt6 VI. rendű vádlott személyazonosító okmányának száma: okmányszám116, tartózkodási helye: cím339 szám.

terhelt7 VII. rendű vádlott levelezési címe: cím340 szám.

Terhelt62 LXII. rendű vádlott személyazonosító okmányának száma: okmányszám117.

Terhelt74 LXXIV. rendű vádlott tartózkodási helye: cím341 szám.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

[1] A Fővárosi Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletében Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], befolyással üzérkedés büntetében [Btk. 299.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja] és hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 294.§ (2) bekezdés, (3) bekezdés a/aa. alpontja], amiért őt - halmazati - büntetésül 7 év 6 hónap szabadságvesztésre, 300 napi tétel - napi tételenként 20.000 forint - összesen 6.000.000 forint pénzbüntetésre, 8 év közügyektől eltiltásra ítélte és 20.742.687 forint vagyonekbevétele megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, amelyből Terhelt1 I. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt, ez utóbbit oly módon, hogy egy napi szabadságvesztésnek 4 (négy) napi házi őrizetet feleltetett meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[2] Terhelt3 III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], amiért őt 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, amelyből Terhelt3 III. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt, ez utóbbit oly módon, hogy egy napi szabadságvesztésnek 4 (négy) napi házi őrizetet feleltetett meg.

[3] Terhelt4 IV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293.§ (1), (2) bekezdés] és pénzmosás büntetében [Btk. 399.§ (3) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], amiért őt - halmazati büntetésül - 5 év 10 hónap szabadságvesztésre, 250 napi tétel - napi tételenként 8.000 forint - összesen 2.000.000 forint pénzbüntetésre, 6 év közügyektől eltiltásra ítélte és 5 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, amelyből Terhelt4 IV. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A vádlottat 52.559.855 forint vagyonekbevétele megfizetésére kötelezte. A bíróság a szabadságvesztés büntetés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogva tartásban és házi őrizetben eltöltött időt, ez utóbbit oly módon, hogy egy napi szabadságvesztésnek 4 (négy) napi házi őrizetet feleltetett meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[4] Terhelt5 V. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], amiért őt 3 év 6 hónap szabadságvesztésre, 4 év közügyektől eltiltásra ítélte és 4 évre eltiltotta a gazdasági

társaság vezető tisztségének gyakorlásától. A vádlottat kötelezte 9.380.428 forint vagyonekbeírás megfizetésére. Az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, és rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról akként, hogy megállapította, hogy a vádlott a büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra legkorábban. A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt, ez utóbbit oly módon, hogy 4 (négy) nap házi őrizet egy nap szabadságvesztésnek feleltetett meg.

[5] Terhelt6 VI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293.§ (1), (2) bekezdés] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345.§], amiért őt - halmazati büntetésül - 6 év szabadságvesztésre, 200 napi tétel – napi tételenként 10.000 forint – összesen 2.000.000 forint pénzbüntetésre, 6 év közügyektől eltiltásra ítélte és 5 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, amelyből Terhelt6 VI. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság a szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogva tartásban és házi őrizetben töltött időt, ez utóbbit oly módon, hogy négy nap házi őrizetben töltött időt egy nap szabadságvesztésnek feleltetett meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[6] Terhelt7 VII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetékének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] és bűnsegédként elkövetett hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293.§ (1), (2) bekezdés], amiért őt - halmazati büntetésül - 2 év szabadságvesztésre, 100 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy azt a végrehajtásának elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott a szabadságvesztés büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A szabadságvesztés végrehajtása és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett az elsőfokú bíróság a követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[7] Terhelt8 VIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], amiért őt 8 hónap szabadságvesztésre és 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy azt a végrehajtásának elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott a szabadságvesztés büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A szabadságvesztés végrehajtása és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett az elsőfokú bíróság a követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak

helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[8] Terhelt10 X. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], amiért őt 4 év 4 hónap szabadságvesztésre, 200 napi tétel – napi tételenként 3.000 forint - összesen 600.000 forint pénzbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, amelyből Terhelt10 X. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt, ez utóbbit oly módon, hogy 4 (négy) nap házi őrizetet egy nap szabadságvesztésnek feleltetett meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[9] Terhelt11 XI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 6 hónap szabadságvesztésre és 100 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. A szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy az azt a végrehajtásának elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott a szabadságvesztés büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A szabadságvesztés végrehajtása és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett az elsőfokú bíróság a követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[10] Terhelt13 XIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.500 forint - összesen 375.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[11] Terhelt14 XIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[12] Terhelt15 XV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[13] Terhelt16 XVI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[14] Terhelt18 XVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint - összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[15] Terhelt19 XIX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel, - napi tételenként 1.500 forint - összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[16] Terhelt23 XXIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint - összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[17] Terhelt24 XXIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 200 óra – fizikai munkakörben letöltendő – közérdekű munkára ítélte.

Rendelkezett az elsőfokú bíróság arról is, hogy a vádlott a közérdekű munkát heti pihenőnapon vagy szabadidejében díjazás nélkül köteles végezni, valamint szintén rendelkezett a törvényszék a közérdekű munka fogházban letöltendő szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, arra az esetre, amennyiben a vádlott a számára meghatározott munkát önhibájából nem végzi el.

[18] Terhelt28 XXVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] és 1 rendbeli közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 342.§ (1) bekezdés c) pont], amiért őt - halmazati büntetésül - 160 óra – fizikai munkakörben letöltendő – közérdekű munkára ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság arról is, hogy a vádlott a közérdekű munkát heti pihenőnapon vagy szabadidejében díjazás nélkül köteles végezni, valamint szintén rendelkezett a törvényszék a közérdekű munka fogház fokozatban letöltendő szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról arra az esetre, amennyiben a vádlott a számára meghatározott munkát önhibájából nem végzi el. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[19] Terhelt29 XXIX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként - 1.800 forint - összesen 270.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[20] Terhelt30 XXX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint - összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[21] Terhelt31 XXXI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.800 forint - összesen 270.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[22] terhelt32 XXXII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a)

pont], amiért őt 6 hónap szabadságvesztésre és 100 napi tétel – napi tételenként 2.500 forint – összesen 250.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy az a végrehajtásának elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott a szabadságvesztés büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A szabadságvesztés végrehajtása és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett az elsőfokú bíróság a követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[23] Terhelt³⁵ XXXV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és 1 rendbeli költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], amiért őt - halmazati büntetésül - 5 év szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltásra és 150 napi tétel – napi tételenként 6.000 forint - összesen 900.000 forint pénzbüntetésre ítélte, egyben 5 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától. Megállapította, hogy a szabadságvesztést börtön fokozatban kell végrehajtani, amelyből a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[24] Terhelt³⁶ XXXVI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetékének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[25] Terhelt³⁷ XXXVII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetékének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont], amiért őt 1 év szabadságvesztésre, 150 napi tétel - napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 3 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy az a végrehajtásának elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott a szabadságvesztés büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A szabadságvesztés végrehajtása és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett az elsőfokú bíróság a követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[26] Terhelt³⁸ XXXVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetékének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.500 forint - összesen 375.000 forint

pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[27] Terhelt39 XXXIX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[28] Terhelt40 XL. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[29] Terhelt41 XLI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[30] Terhelt42 XLII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.500 forint - összesen 375.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[31] Terhelt43 XLIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem

fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[32] Terhelt44 XLIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 100 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 200.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[33] Terhelt45 XLV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint – összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[34] Terhelt46 XLVI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.500 forint - összesen 375.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[35] Terhelt47 XLVII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 250 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 250.000 forint pénzbüntetésre ítéli. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[36] Terhelt48 XLVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[37] Terhelt50 L. r. vádlottat bűnösnek monda ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 100napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatában engedélyezte, hogy a pénzbüntetést a vádlott 10 hónap alatt részletekben fizesse meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[38] Terhelt51 LI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen - 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[39] Terhelt52 LII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint - összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[40] Terhelt53 LIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[41] Terhelt54 LIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[42] Terhelt55 LV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 2.000 forint – összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[43] Terhelt57 LVII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a)

pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként - 2.000 forint - összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[44] Terhelt58 LVIII. r. vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] állapította meg, amiért őt 220 óra – fizikai munkakörben letöltendő – közérdekű munkára ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság arról is, hogy a vádlott a közérdekű munkát heti pihenőnapon vagy szabadidejében díjazás nélkül köteles végezni, valamint szintén rendelkezett a törvényszék a közérdekű munka – fogházban végrehajtandó - szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról arra az esetre, amennyiben a vádlott a számára meghatározott munkát önhibájából nem végzi el.

[45] Terhelt62 LXII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], amiért őt 1 év szabadságvesztésre és 100 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy az azt a végrehajtásának elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott a szabadságvesztés büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A szabadságvesztés végrehajtása és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett az elsőfokú bíróság a követendő átváltoztatási eljárásról is, valamint arról, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása esetén az annak helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

[46] Terhelt63 LXIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 220 óra – fizikai munkakörben letöltendő – közérdekű munkára ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság arról is, hogy a vádlott a közérdekű munkát heti pihenőnapon vagy szabadidejében díjazás nélkül köteles végezni, valamint szintén rendelkezett a törvényszék a közérdekű munka – fogházban végrehajtandó - szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról arra az esetre, amennyiben a vádlott a számára meghatározott munkát önhibájából nem végzi el.

[47] Terhelt64 LXIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], amiért őt 2 év 10 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, amelyből a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban, valamint házi őrizetben töltött időt is. Az elsőfokú bíróság elrendelte a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 5.B.557/2013/2. számú jogerős ítéletével kiszabott 1 év 6 hónap börtönbüntetés végrehajtását is.

[48] Terhelt65 LXV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a)

pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint - összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[49] Terhelt66 LXVI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[50] terhelt67 LXVII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint – összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[51] terhelt68 LXVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[52] Terhelt69 LXIX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint – összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[53] Terhelt70 LXX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 100 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint – összesen 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatában engedélyezte, hogy a pénzbüntetést a vádlott 10 hónap alatt részletekben fizesse meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[54] Terhelt71 LXXI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 100 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint – összesen 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatában engedélyezte, hogy a pénzbüntetést a vádlott 10 hónap alatt részletekben fizesse meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[55] Terhelt72 LXXII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 100 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatában engedélyezte, hogy a pénzbüntetést a vádlott 10 hónap alatt részletekben fizesse meg. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[56] Terhelt74 LXXIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[57] Terhelt76 LXXVI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint - összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[58] Terhelt81 LXXXI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.200 forint – összesen 180.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[59] terhelt82 LXXXII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1.500 forint – összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg

nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[60] Terhelt83 LXXXIII. r. vádlott bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének a kísérletében [Btk.396.§ (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], amiért öt 150 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint - összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról is akként, hogy a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni, amelyet fogház fokozatban kell végrehajtani.

[61] Az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatában rendelkezett az eljárás során lefoglalt tárgyak további sorsáról is akként, hogy azok közül többnek a lefoglalását megszüntette és a jogosultaknak kiadta, míg másokat az iratoknál rendelt kezelni.

[62] Az elsőfokú bíróság a Magyar Államkincstár által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította.

[63] A bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezte a reájuk eső bűnügyi költség megfizetésére, míg a fennmaradó 3.298.517 forint bűnügyi költségről megállapította, hogy azt az állam viseli.

[64] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész:

[65] Terhelt1 I. r. vádlott terhére további bűncselekményben – a Btk. 305. § c) pontjában meghatározott hivatali visszaélés büntetnében – történő bűnösség megállapítása végett, továbbá eltérő minősítés miatt és a büntetés súlyosításáért,

[66] terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VII. r., Terhelt10 X. r., Terhelt13 XIII. r., terhelt14 XIV. r., terhelt15 XV. r., Terhelt16 XVI. r., Terhelt18 XVIII., Terhelt19 XIX. r., Terhelt23 XXIII. r., terhelt24 XXIV. r., Terhelt29 XXIX. r., Terhelt30 XXX. r., Terhelt31 XXXI. r., Terhelt46 XXXIII. r., terhelt35 XXXV. r., Terhelt36 XXXVI. r., Terhelt38 XXXVIII. r., Terhelt39 XXXIX. r., Terhelt40 XL. r., Terhelt41 XLI. r., Terhelt42 XLII. r., Terhelt43 XLIII. r., Terhelt44 XLIV. r., Terhelt45 XLV. r., Terhelt46 XLVI. r., Terhelt47 XLVII. r., Terhelt48 XLVIII. r., Terhelt51 LI. r., Terhelt52 LII. r., Terhelt53 LIII. r., Terhelt54 LIV. r., Terhelt55 LV. r., Terhelt57 LVII. r., Terhelt58 LVIII. r., Terhelt63 LXIII. r., terhelt63 LXIV. r., Terhelt65 LXV. r., Terhelt66 LXVI. r., terhelt67 LXVII. r., terhelt68 LXVIII. r., Terhelt69 LXIX. r., Terhelt74 LXXIV. r., Terhelt76 LXXVI. r., Terhelt81 LXXXI. r., terhelt82 LXXXII. r. és Terhelt83 LXXXIII. r. vádlottak terhére súlyosításért, míg

[67] Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlottak terhére súlyosabb minősítésért és a büntetés súlyosításáért, illetve e vádlottak vonatkozásában a bűnszervezetben történő elkövetés megállapításáért jelentett be fellebbezést.

[68] Az elsőfokú bíróság ítéletét az ügyész Terhelt11 XI. r., Terhelt28 XXVIII. r., terhelt32 XXXII. r., Terhelt50 L. r., Terhelt70 LXX. r. és Terhelt72 LXXII. r. vádlottak tekintetében tudomásul vette.

[69] Szintén tudomásul vette az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt46 XXXIII. r. vádlott és védője, Terhelt42 XLII. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlott védője.

[70] A törvényszék ítélete ellen Terhelt1 I. r. vádlott felmentésért, míg védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért,

[71] terhelt3 III. r. vádlott és védője hatályon kívül helyezésért, elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért,

[72] Terhelt4 IV. r. vádlott megalapozatlanság miatt felmentésért, másodlagosan enyhítésért, míg védője téves minősítés miatt, felmentésért, másodlagosan enyhítésért,

[73] Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r., Terhelt13 XIII. r., terhelt14 XIV. r., terhelt15 XV. r., Terhelt16 XVI. r., Terhelt18 XVIII. r., Terhelt19 XIX. r., Terhelt30 XXX. r., Terhelt31 XXXI. r., Terhelt35 XXXV. r., Terhelt37 XXXVII. r., Terhelt38 XXXVIII. r., Terhelt46 XLVI. r. és Terhelt52 LII. r., vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért,

[74] Terhelt23 XXIII. r., Terhelt28 XXVIII. r., Terhelt29 XXIX. r., terhelt32 XXXII. r., Terhelt36 XXXVI. r., Terhelt40 XL. r., Terhelt41 XLI. r., Terhelt43 XLIII. r., Terhelt44 XLIV. r., Terhelt45 XLV. r., Terhelt53 LIII. r., Terhelt55 LV. r., Terhelt63 LXXIII. r., Terhelt64 LXIV. r., terhelt67 LXVII. r., terhelt68 LXVIII. r., Terhelt69 LXIX. r., Terhelt70 LXX. r., Terhelt72 LXXII. r., Terhelt74 LXXIV. r., Terhelt76 LXXVI. r. és Terhelt83 LXXXIII. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért,

[75] Terhelt39 XXXIX. r. vádlott védője, Terhelt63 LXXIII. r. és Terhelt83 LXXXIII. r. vádlott felmentésért,

[76] Terhelt42 XLII. r., Terhelt81 LXXXI. r. és terhelt82 LXXXII. r. vádlott elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért,

[77] Terhelt47 XLVII. r., Terhelt48 XLVIII. r., Terhelt50 L. r., Terhelt51 LI. r., Terhelt57 LVII. r., Terhelt58 LVIII. r., Terhelt65 LXV. r. és Terhelt66 LXVI. r. vádlott és védője felmentésért,

[78] Terhelt54 LIV. r. vádlott védője az ítéletnek a vádlott felmentését és a büntetés enyhítését célzó hatályon kívül helyezéséért, míg Terhelt62 LXII. r. vádlott enyhítésért jelentett be fellebbezést.

[79] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2021. év szeptember hó 7. napján kelt 4.Bf.210/2021/30. számú végzésével Terhelt9 és 36 társa vonatkozásában, továbbá a 2021. év november hó 25. napján kelt 4.Bf.287/2021/28. számú végzésével további 15 terhelt vonatkozásában az ügyet elkülönítette a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 192. § (1) és (2) bekezdéseiben írtak alapján, amely szerint a bíróság hivatalból vizsgálja az eljárási cselekmény járványhelyzet miatti megtarthatóságát, valamint az eljárási cselekmény megkezdése előtt figyelembe veendő körülményeket. A fent megjelölt végzéseiben a másodfokú bíróság megállapította, hogy a másodfokú nyilvános ülés megtartható ugyan, de a vádlottak száma még így is kiemelkedően nagy, így az első elkülönítést követően fennmaradó 75 vádlott egyidejű megjelenése a veszélyhelyzetre tekintettel továbbra sem indokolt. Ezért a másodfokú bíróság a fentebb másodikként megjelölt végzésében további 15 vádlott tekintetében ismét elkülönítette az eljárást, melynek eredményeként létrejött az a terhelti kör, akiknek a cselekményeit a másodfokú bíróság a jelen ítéletében bírálta el.

[80] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a Fővárosi Ítéltáblához a 2021. év július hó 8. napján érkezett BF.190/2016/28. számú átiratában – a jelen ítélettel elbírált vádlottak tekintetében – az alábbi indítványt terjesztette elő:

A fellebbviteli főügyészség a Be. 599. § (1) bekezdésében írtak alapján nyilvános ülés kitűzését indítványozta. Álláspontja szerint a jelen ítélettel elbírált valamennyi vádlott tekintetében teljeskörű a felülbírálat a Be. 590. § (1) bekezdése értelmében. Átiratában kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem vétett, a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta és valamennyi bizonyítékot az értékelési körébe vonta. Az elsőfokú bíróság ítélete tényállásának megalapozottságát illetően annak a jogi álláspontjának adott hangot, hogy a Fővárosi Törvényszék által rögzített történeti tényállás túlnyomórészt megalapozott, azonban Terhelt1 I. r. vádlott esetében az ítélet részlegesen megalapozatlan, mert a tényállás hiányos és ebben a körben az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget teljeskörűen. Az elsőfokon eljáró ügyészi fellebbezésben foglaltakkal egyezően arra mutatott rá, hogy a törvényszék az ítélete tényállásában az I. r. vádlott által megvalósított köteletség szegéseket, illetve a vonatkozó jogi normákat tételelesen nem jelölte meg, ennél fogva az indokolás sem tartalmaz erre vonatkozóan megállapításokat. Az elsőfokú bíróság – az ügyészi álláspont szerint – nem mutatott rá, hogy a vádlottak konkrétan és ténylegesen mit tettek annak érdekében, hogy az sértett2 a földtámogatások tekintetében vagyoni rendelkezést tegyen. Az elsőfokú bíróság ítéletének hiányosságaként jelölte meg, hogy a törvényszék által nem pontosan megállapított ítéleti tényállás miatt, valamint a kellő részletességű indokolás hiányában nem lehet megállapítani, hogy a vádlottak által elkövetett kötelezettségszegések tekintetében a törvényszék a vádlottaknak a vádiratban részletezett, hivatali helyzetüket sértő magatartásait a hivatali vesztegetés elfogadása büntetőjogi felelősségük megállapításával kimerítette-e, vagy azon túlmenően a vádlottak további hivatali bűncselekményt is megvalósítottak-e. A bünszervezeti elkövetés tekintetében arra az álláspontra helyezkedett a fellebbviteli főügyészség, hogy az elsőfokú bíróság az elkövetés körülményeire figyelemmel helyesen ismerte fel a bűncselekmény bünszervezetben történt megvalósítását, azonban az abban résztvevő személyek körére tévesen vont következtetést. Így Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r., Terhelt62 LXII. r. és Terhelt114 XCIV. r. vádlottaknál a bünszervezetben történő elkövetés megállapítását indokolatlanul mellőzte. E körben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a vádlottak egymás személyének és az egymás személye által betöltött funkcióból fakadó jogoknak és

kötelezettségeknek az ismeretével valósították-e meg cselekményüket. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a fentebb név szerint megjelölt vádlottaknak is általuk tudatilag átfogott és meghatározott funkcióik, feladataik voltak. Kifejtette a fellebbviteli főügyészség az átiratában, hogy a nagyfokú szervezettséget mutató cselekmények eleve feltételezik, hogy az abban résztvevő személyek közül egy vagy több személy bizonyos irányítói, szervezői feladatokat lásson el, míg más feladata a konkrét cselekmények végrehajtása. A bünszervezeti csoport működését és a feladatokat teljesülését biztosító összetartóerő jelen esetben – az ügyészi álláspont értelmében – az anyagi érdekelttség, a kölcsönösen előnyös anyagi vagy gazdasági cél elérése, továbbá a személyi kapcsolatokon alapuló összefonódás volt. A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség az eddig ismertettek tükrében azt szorgalmazta, hogy a fent megjelölt vádlottak esetében is állapítsa meg a másodfokú bíróság a bünszervezeti elkövetést.

[81] A büntetés kiszabása körében a fellebbviteli főügyészség az átiratában arra mutatott rá, hogy a Fővárosi Törvényszék a vádlottaként külön-külön figyelembe vehető enyhítő körülményeket lényegében hiánytalanul sorolta fel, az mindössze annyiban szorul kiegészítésre, hogy Terhelt4 IV. r. vádlott által a bírósági eljárás során benyújtott írásbeli vallomás szintén beismerő vallomásként értékelhető, ahogyan erre a törvényszék az ítéletében Terhelt4 IV. r. vádlott vallomásainak ismertetésénél egyébként helytállóan utalt is. A súlyosító körülmények felsorolásában is legnagyobb részt helyesen járt el az elsőfokú bíróság, azonban e körben Terhelt1 I. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt10 X. r., terhelt35 XXXV. r. és Terhelt64 LXIV. r. vádlottaknál hiányosan tárta fel a terhükre értékelendő súlyosító körülményeket. Amíg a törvényszék az ítéletében az enyhítő körülményeket teljeskörűen felsorolta és értékelte, addig a súlyosító körülményeket nem vette hiánytalanul számba, amely azt eredményezte, hogy a büntetések kiszabása során eltúlzottan enyhe joghátrányokat állapított meg. A súlyosító körülményekre vonatkozóan a fellebbviteli főügyészség azt a megállapítást tette, hogy álláspontja szerint a büncselekmény tárgyi súlyát nagymértékben meghatározzák a cselekmény káros következményei, így jelen esetben az, hogy a vádlottak 2013. évi büncselekményei miatt az sértett2-nál elrendelt teljeskörű ellenőrzésre tekintettel több ezer, a termőföldtámogatásra jogosan igényt tartó gazda, őstermelő hónapokkal később jutott hozzá a támogatási összegekhez. Rámutatott arra is, hogy a vádlottak által bünszervezetben elkövetett büncselekményekkel ténylegesen okozott, illetve veszélyeztetett vagyoni hátrány mértéke, mintegy négyszeresen meghaladja a különösen nagy vagyoni hátrányt jelentő értékhatár alsó határát, mely körülményt Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VI. r. és Terhelt10 X. r. vádlottaknál kiemelt nyomatékkal szükséges értékelni a súlyosító körülmények körében. Terhelt4 IV. r., Terhelt10 X. r. és terhelt35 XXXV. r. terhelték esetében is súlyosító körülményként értékelendő az a tény, hogy tevékenységüket hosszabb időn keresztül fejtették ki, a büncselekmény elkövetésében kitartó magatartást tanúsítottak. Terhelt64 LXIV. r. vádlott tekintetében azt húzta alá az ügyészség, hogy súlyosító körülményként értékelendő a terhére, hogy a büncselekmény elkövetésébe beszervezte a családtagjait, ismerőseit. Az I., IV., VI., X. és XXXV. r. vádlottaknál a törvényszék elmulasztotta súlyosító körülményként értékelni azt a tényt, hogy a lelepleződés elkerülése és elsősorban a pénzszerzési reményeik életben tartása érdekében újabb büncselekmények elkövetésétől sem riadtak volna vissza, ebben csak a büntetőeljárás megindulása akadályozta meg őket. A vádlottak ezen magatartásából a személyükben rejlő fokozottabb társadalomra veszélyességre lehet következtetést vonni.

[82] A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék eltúlzottan jelentős súllyal értékelte a terhelték javára az időmúlást. Rámutatott, hogy a büntetőeljárásban

szereplő vádlottak számára, a bűnszervezetben elkövetett cselekmény okán a kiterjedt, hosszadalmas bizonyítási eljárásra, a vádlottak terhére rótt bűncselekmények elévülési idejére tekintettel az időmúlás nem tekinthető túlzottan jelentősnek. A vádlottakkal szemben kiszabott, a középértéket meg sem közelítő, alacsony tartamú szabadságvesztés és pénzbüntetés sem a generális, sem a speciális prevenciós célok betöltésére nem alkalmas. Különösen igaz ez a megállapítás Terhelt3 III. r., Terhelt10 X. r. és Terhelt64 LXIV. r. vádlottakkal szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott szabadságvesztés tartamára. A fellebbviteli főügyészség felhívta a figyelmet arra is, hogy az I. r., IV. r., VI. r., X. r. és XXXV. r. vádlottaknak a titkos információgyűjtés keretében rögzített beszélgetéseiben tetten érhető az a szemléletmódjuk, amely a megbánás teljes hiányát, továbbá azon való felháborodásukat és értetlenségüket igazolja, hogy valakiket zavart a bűncselekmények elkövetése útján történő pénzszerzésük és nem utolsósorban a bűncselekmények leplezésére szőtt, a hamis földhasználati lapok beszerzésére irányuló konspirációjuk, továbbá, hogy a lelepleződés elkerülése érdekében újabb bűncselekmények elkövetésétől sem riadtak volna vissza. A szabadságvesztés büntetés mellett pénzbüntetésre is ítélt vádlottak tekintetében az ügyészség a pénzbüntetések összegét is kevésnek ítélte meg és elsősorban a bűnösséget kifejező napi tételek számának súlyosítását indítványozta. Összeségében a fellebbviteli főügyészség azt indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg, a tényállást Terhelt1 I. r. vádlott esetében egészítse ki, Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r., Terhelt62 LXII. r. és Terhelt114 XCIV. r. vádlottak esetében a bűnszervezetben történő elkövetésre vonjon következtetést és ennek megfelelően a büntetéseket súlyosítsa.

[83] Terhelt1 I. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában osztotta az ügyészi álláspontot a tényállás megalapozatlanságát illetően, mivel az részben felderítetlen, iratellenes, valamint tényekből további tényekre helytelen, logikailag hibás következtetést tartalmazott. Utalt arra is, hogy az elsőfokú ítélet indokolása hiányos és több helyen ellentmondásos. A védő kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen mondta ki a vádlott bűnösségét a terhére rótt cselekmények elkövetésében, ugyanis azt az eljárás során tanú2 tanúvallomásán kívül egyetlen bizonyíték sem támasztotta alá. Sérelmezte, hogy tanú2 nyomozati szakban tett tanúvallomásainak, illetve az őt érintő titkosszolgálati eszközökből származó bizonyítékoknak a beszerzése iránti védői indítványokat az elsőfokú bíróság indokolás nélkül elutasította. Annak a jogi meggyőződésének adott hangot, hogy a vádemelés idején megfigyelhető törvényrontó bírói gyakorlat alapján a törvényszék a tárgyi fogalmi ismérvek – hierarchikus szervezeti felépítés és konspiratív elkövetési jelleg – hiánya miatt tévesen vont következtetést a bűnszervezet fennállására. A büntetés kiszabása körében nem értett egyet az ügyészi fellebbezésben foglaltakkal abban, hogy a bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyát védence vonatkozásában további súlyosító körülményként kellene értékelni. Ezzel szemben enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a cselekmény elkövetése óta eltelt jelentős időmúlást, a vádlott rendezett életkörülményeit, törvénytisztelő életmódját, rossz egészségi állapotát, valamint azt a tényt, hogy házastársával két kiskorú, súlyosan beteg gyermeke neveléséről és eltartásáról gondoskodik. Mindezek alapján a védő elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, másodlagosan az I. r. vádlott felmentését, illetve a bűnszervezeti minősítés mellőzését, harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítését és a vagyonelkobzás alkalmazásának mellőzését indítványozta.

[84] Terhelt3 III. r. vádlott védője a 2021. november 10. napján kiegészített írásbeli fellebbezésének indokolásában az EJEB esetjogának, valamint az Alkotmánybíróság és a Kúria

joggyakorlatának felhívása mellett annak a jogi álláspontjának adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésével, törvénytelen vád alapján járt el. A védői álláspont szerint a törvényszék indokolási kötelezettségének nem tett eleget, az elsőfokú ítélet téves és iratellenes megállapításokat tartalmaz, így az másodfokú felülbírálatra alkalmatlan. Az elsőfokú bíróság bizonyíték értékelő tevékenységével szemben kritikaként fogalmazta meg, hogy a házkutatások során nyert bizonyítékok – terhelt védekezését alátámasztó – tartalma az eljárás során teljesen figyelmen kívül maradt. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság az egyes vádlottak cégeben betöltött szerepét tanúsító iratok vizsgálatát elmulasztotta. Részletesen is kitért arra, hogy a vádlottak a munkaviszonyon túl nem álltak egyéb kapcsolatban egymással, ezért esetükben a bűnszervezet törvényi ismérvei (alá-fölé rendeltség, konspiratív jelleg) nem állapíthatók meg. Kifejtette, hogy a bűncselekmény fogalmi elemei védenccé vonatkozásában nem állnak fenn. Vitatta a bűnsegédi elkövetői alakzat és a kísérlet megállapíthatóságát, figyelemmel arra, hogy III. r. vádlott és a vele összefüggésbe hozott csoport részéről földtámogatás igénylésére ténylegesen nem került sor. A büntetés kiszabását érintően hivatkozott a cselekmény elkövetése óta bekövetkezett jelentős időmúlásra, védenccé rendezett életvitelére, valamint a belső arányosság sérelmére. A védő az ügyészi fellebbezésre írt észrevételében a bűnszervezet megállapítását, illetve a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezést védenccé érintően alaptalannak tartotta. Minderre figyelemmel a védő elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan védenccé felmentését, míg harmadlagosan a büntetés enyhítését indítványozta.

[85] Terhelt4 IV. r. vádlott védője fellebbezésében annak a meggyőződésének adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás iratellenes és hiányos, így az megalapozatlan. Kifogásolta, hogy az egyes tényállásokban az elsőfokú bíróság nem értékelte teljeskörűen a bizonyítékokat, ezért a vádlott bűnösségét illetően helytelen következtetésre jutott. Nem fogadta el a bűnszervezet fogalmi ismérveinek megállapíthatósága körében kifejtett elsőbírói okfejtést sem. Nehezményezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során nem tulajdonított kellő jelentőséget az enyhítő körülményeknek, nevezetesen a vádlott terhére nem értékelhető tetemes időmúlásnak, valamint védenccé rendezett családi és egzisztenciális viszonyainak. Álláspontja szerint a törvényszék nem tárta fel és nem értékelte azt sem, hogy a IV. r. vádlott több tényállás vonatkozásában is beismerő vallomást tett és a bűncselekmény elkövetését tevőlegesen megbánta, hiszen a kárt részletekben megtérítette. Leszögezte, hogy a legsúlyosabb végrehajtási fokozat alkalmazása védenccé esetében szükségtelen és alkalmatlan a büntetési célok eléréséhez. A súlyosítást célzó ügyészi fellebbezést a kifejtettekre figyelemmel alaptalannak tartotta. A leírtak alapján a védő téves minősítés miatt elsődlegesen védenccé felmentésére, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt.

[86] Terhelt5 V. r. és Terhelt83 LXXXIII. r. vádlottak védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés iránt jelentett be fellebbezést, melyet 2021. november 18. napján kelt beadványában kiegészített. Fellebbezésének írásbeli indokolásában a védő az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást iratellenesnek, a bűnszervezet megállapítását célzó ügyészi indítványt mindkét vádlott tekintetében alaptalannak nevezte. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy Terhelt5 V. r. vádlott a tevékenységét vagyoni előny szerzése érdekében fejtette ki. Aláhúzta, hogy az V. r. vádlott a cégek által befogadott támogatási összegekből, illetve pénzeszközökből bizonyíthatóan nem gazdagodott. Védenccé nem tudott arról, hogy jogosulatlan pályázatoknál működik közre, tudomása szerint földmunkával kapcsolatos pályázatokon vett részt. Sérelmesnek ítélte, hogy utóbbi körülményt az elsőfokú bíróság nem értékelte az ítéletében, noha erre nézve több

vádlt is egybehangzóan nyilatkozott. Elfogadhatatlannak tartotta azt az ügyészi és elsőbírői érvelést, mely szerint a védenői között fennálló élettársi kapcsolat önmagában megalapozza azt a következtetést, hogy Terhelt⁸³ LXXXIII. r. vádlottnak a cselekmény elkövetésének körülményeiről tudnia kellett.

[87] Terhelt⁶ VI. r. vádlott meghatalmazott védője fellebbezésének írásban benyújtott indokolásában az elsőfokú ítéletet részlegesen megalapozatlannak tartotta, figyelemmel arra, hogy a tényállás részben felderítetlen, iratellenes, valamint tényekből további tényre helytelen, a logika szabályaival ellentétes következtetést tartalmazott. Aláhúzta, hogy a VI. r. vádlott bűnössége kétséget kizáróan nem került bizonyításra. Részletesen is taglalta a védenői ártatlanságát alátámasztó bizonyítékokat. Ezzel összefüggésben Terhelt¹ I. r. vádlott vallomását emelte ki, mely szerint a VI. r. vádlott személyesen nem nyújtott be igényléseket, hanem pusztán támogatások iránt érdeklődött, nem volt tisztában a részletekkel, mindössze a próbafolyamatról volt tudomása. Védenői annyit tudott csak, hogy a teszt elvégzéséhez minél több céget kell regisztrálnia az sértett² rendszerében. A védő kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tette a bizonyítás anyagává tanú² gyanúsítottként tett vallomásait, illetve a védelem erre irányuló indítványait indokolás nélkül elutasította, amely által sérült a vádlottak tisztességes eljáráshoz és védelemhez való joga. Tévesnek minősítette az elsőfokú bíróság bünszervezet megállapítása körében tett ténymegállapításait, mivel álláspontja szerint a hierarchikus szervezettséget és a konspiratív működést egyetlen egy bizonyíték sem támasztotta alá. Az enyhítő körülmények között nagyobb nyomattal kérte értékelni a jelentős időmúlást, védenői cselekmény elkövetése óta tanúsított jogkövető magatartását és rendezett életvitelét, valamint azt a tényt, hogy a vádlott kiskorú gyermek tartására köteles. Mindezekre tekintettel alternatív indítványában a vádlott felmentését, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, valamint az elsőfokon kiszabott büntetés lényeges enyhítését kérte.

[88] Terhelt⁷ VII. r. és Terhelt⁵⁴ LIV. r. vádlottak védőjének a felmentéséért bejelentett fellebbezése írásbeli indokolása szerint a törvényszék által rögzített történeti tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontja értelmében részlegesen megalapozatlan, mert egyfelől ellentétes a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, másfelől pedig a megállapított tényekből, további tényekre helytelenül következtetett. E részleges megalapozatlanság azonban az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető a másodfokú eljárásban. A védő kiemelte, hogy a megállapított ítéleti tényállást sem tanú² nyomozati szakban és tárgyaláson tett tanúvallomásai, sem a bizonyítás során beszerezett egyéb adatok nem támasztják alá. Meglátása szerint a bizonyítás részévé tett lehallgatási anyagok szintén védenői ártatlanságát igazolják.

[89] Terhelt⁸ VIII. r. vádlott védője elsődlegesen az elsőfokú ítélet megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezése, másodlagosan a büntetés enyhítése iránt jelentett be fellebbezést, melyet írásban is indokolt. Ebben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a VIII. r. vádlottal kapcsolatban a bünszövetségi minősítés megállapítására vonatkozó indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Nézete szerint utóbbi olyan fokú hiányosság, amely a másodfokú eljárásban nem orvosolható. Az ügyészi indítványra tett észrevételében arra az álláspontra helyezkedett, hogy védenői elsőfokú ítéletben megállapított cselekvősege nem feleltethető meg a hatályos szabályok szerinti bünszervezeti minősítésnek. Nehezményezte, hogy az elsőfokon eljáró törvényszék a bizonyítékokat ugyan felsorolta, azonban nem ütköztette őket a rendelkezésre álló többi bizonyítékkal. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az enyhítő körülmények értékelésénél figyelmen kívül hagyta a jelentős időmúlást, a

vádolt büntetlen előéletét, a cselekmény elkövetése óta tanúsított törvénytisztelő életmódját, valamint azt a tényt, hogy védence családfenntartóként két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik.

[90] Terhelt10 X. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában rámutatott, hogy a titkos információgyűjtés eredményének felhasználására a bizonyítás során törvénysértő módon került sor, ennél fogva sérült a vádlott védelemhez való joga. Kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem oldotta fel a tanúvallomások közötti ellentmondásokat és ítélet indokolásában nem adott számot arról, hogy a vádlott bűnösségét ténylegesen mely bizonyítékokra alapozta, ezért a történeti tényállás részint felderítetlen, részint megalapozatlan. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az írásszakértő kirendelése iránt előterjesztett védői indítványokat indokolás nélküli elutasította. A védő a Kúria joggyakorlatára hivatkozással részletesen is kitért a bünszervezeti minősítés megállapíthatóságával kapcsolatos aggályaira, melynek indokaként a hierarchikus szervezeti felépítés és a konspiratív elkövetési magatartás hiányát jelölte meg. Meglátása szerint az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során az enyhítő körülményeket, így a vádlottnak nem felróható időmúlást, nem értékelte kellő nyomatékkal. Nem osztotta az ügyészi álláspontot a tekintetben, hogy védencét az újabb bűncselekmények elkövetésétől csak a büntetőeljárás megindulása tartotta vissza. Rámutatott, hogy ezen cselekmények a 2013. év vonatkozásában a költségvetési csalás törvényi egységeként már elbírálásra kerültek, ezért súlyosító körülményként történő figyelembevételük a kettős értékelés tilalmába ütközik. Végezetül felhívta a figyelmet arra, hogy az elszaporodottságra mint súlyosító körülményre a generális prevenció érdekében konkrét statisztikai adatok hiányában hivatkozni nem lehet.

[91] Terhelt11 XI. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan büntetés enyhítéséért bejelentett fellebbezését írásban is megindokolta. Ebben a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt megalapozatlansági okra hivatkozott. Kifejtette, hogy álláspontja szerint elsőfokú ítélet nem egyéniesített, iratellenes megállapításokat tartalmaz, valamint a bíróság tényről tényre hibásan következtetett. A védő érvelése szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá azt a következtetést, mely szerint védence – mint névleges igénylő – tudta, hogy valamilyen szabálytalan eljáráshoz szükséges a közreműködése. Megjegyezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés sem a külső, sem a belső arányosság követelményének nem felel meg.

[92] Terhelt13 XIII. r., Terhelt16 XVI. r. és Terhelt24 XXIV. r. vádlottak védője az elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta. Ennek lényege szerint a vádlottak tudata nem terjedt ki arra, hogy milyen eljárásokban működnek közre, esetükben a szándékosság, így a bűnsegédi magatartás kétséget kizáróan nem került bizonyításra. A védenceivel szemben alkalmazott joghátrányt – a jelentős időmúlásra is figyelemmel – egyébként is eltúlzottan súlyosnak tartotta, ezért a kiszabott pénzbüntetés helyett intézkedés alkalmazását szorgalmazta.

[93] Terhelt14 XIV. r. és Terhelt53 LIII. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy a törvényszék által rögzített tényállás mindkét vádlott tekintetében hiányos, felderítetlen, ellentétes az ügyiratok tartalmával, valamint a bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, ezért az elsőfokú ítélet megalapozatlan. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság törvénysértő módon járt el, amikor ítéletének indokolásában a bíróság előtti bizonyítási eljárás eredményét figyelmen kívül

hagyta, és mind a tényállás, mind a jogi minősítés tekintetében teljes egészében megismételte a vádiratban foglaltakat. Nem értett egyet a vádlottak bűnösségére levont elsőbírői következtetéssel, mivel nézete szerint a törvényszék a vádlottak tudattartalmát a szándékos segítségnyújtás vonatkozásában nem bizonyította, illetve e körben a titkos információgyűjtés eredményét helytelenül értékelte. Emellett az elsőfokú bíróság a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket is megsértette, amikor a LIII. r. vádlottnak a nyomozati szakban jogellenesen beszerzett gyanúsítotti vallomását bizonyítékként használta fel. Hangsúlyozta a vádlottak büntetlen előéletét, törvénytisztelő életmódját, továbbá a XIV. r. vádlott tekintetében azt a tényt, hogy egy kiskorú gyermek eltartásában vesz részt. Mindezek alapján a védő elsődlegesen a XIV. r. és a LIII. r. vádlottak felmentését, másodlagosan a LIII. r. vádlottat érintően az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, harmadlagosan mindkét vádlott büntetésének a lényeges enyhítését kérte.

[94] terhelt15 XV. r. és Terhelt55 LV. r. vádlott védője fellebbezésében elsődlegesen védenői felmentését, másodlagosan a velük szemben kiszabott büntetés enyhítését kérte. Fellebbezésnek indokolásában támadta a törvényszék bizonyítékértékelő tevékenységét. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítéletében mind a tényállás, mind pedig a jogi minősítés tekintetében teljes egészében megismételte a vádirat tartalmát, ami mindkét vádlott esetében súlyosan törvénysértő, mert nem veszi figyelembe a bíróság előtti bizonyítási eljárás eredményét. Rámutatott, hogy az ítélet alapjául szolgáló okirati bizonyítékok önmagukban nem bizonyítják a vádlottak tudattartalmát, következésképpen azt, hogy a területalapú támogatás jogosulatlan igényléséhez szándékosan segítséget nyújtottak. Hangsúlyozta védenői büntetlen előéletét és az eljárás során tanúsított törvénytisztelő életmódját, valamint a LV. r. vádlott tekintetében azt a körülményt, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról köteles gondoskodni.

[95] Terhelt18 XVIII. r. vádlott védője az elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be írásbeli indokolással ellátott fellebbezést. Ebben kifejtette, hogy álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék az eljárás adatait tévesen értékelte, így megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy védenő a terhére rótt bűncselekményt elkövette. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem adott számot arról, hogy a XVIII. r. vádlott vallomásait miért nem fogadta el. Megjegyezte, hogy a XVIII. r. vádlott vallomásával összhangban számos más vádlott is hivatkozott arra, hogy nem tudott a pályázati adatok felhasználásának céljáról, sem arról, hogy bármilyen jogosultalan tevékenységben venne részt. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság az enyhítő és súlyosító körülményeket a vádlottat illetően nem megfelelően vette figyelembe, az enyhítő körülmények körében nem tulajdonított kellő súlyt a cselekmény elkövetése óta bekövetkezett rendkívüli időmúlásnak.

[96] Terhelt19 XIX. r. vádlott védője fellebbezését írásban is megindokolta. Ebben aggályosnak nevezte az elsőfokú bíróság bizonyíték mérlegelő tevékenységének törvényességét. Előadta, hogy álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjai alapján megalapozatlan, az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás ellentétes a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, valamint tényekből további tényekre helytelen következtetést tartalmaz. Tévesnek nevezte azt a megállapítást, mely szerint védenő szándéka területalapú támogatás jogosulatlan igénybevitelére irányult, mert a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok egyértelműen azt igazolják, hogy tanú2 földterület bérlésének ajánlatával kereste meg a XIX. r. vádlottat, aki ennek érdekében ugyan valóban regisztrációs lapot töltött ki, támogatási kérelmet azonban nem nyújtott be. Kifogásolta azt az

ügyészi érvelést, hogy a költségvetési csalás bűncselekménye kísérleti szakban rekedt, ugyanis a támogatási kérelmet nem védenccé nyújtotta be, és a kérelem felemeltetése, majd túligénylés miatti visszavonása sem köthető a XIX. r. vádlotthoz. Kiemelte, hogy a támogatás mértékéről a vádlottaknak nem volt tudomása, ezért a bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlya védenccét érintően fel sem merülhet. Nem értett egyet a védő az ügyészség álláspontjával abban sem, hogy a vádlott tekintetében a kiszabott pénzbüntetés mértéke és a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától eltiltás nem alkalmasak a büntetési célok eléréséhez. Hivatkozott arra, hogy védenccé a jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt a kiszabott pénzbüntetés megfizetésére nem képes. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú ítélet nem részletezte a megállapított bűnügyi költség tartalmát, és azt sem jelölte meg, hogy annak összege a kirendelt védői díjon felül tartalmaz-e esetlegesen más költséget az egyes vádlottaknál. Nem állapítható meg ezért, hogy a bűnügyi költség kiszabására jogszerűen került-e sor. Emellett az elsőfokú bíróság által megállapított bűnügyi költség összegét is eltúlzottnak ítélte. A védő a fentiek tükrében elsődlegesen védenccé felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését, illetve a vádlottat terhelő bűnügyi költség mérséklését indítványozta. Pénzbüntetés kiszabása esetén védenccé részére 12 havi részletfizetés engedélyezését kérte.

[97] Terhelt23 XXIII. r. védője fellebbezésének írásbeli indokolásában annak az álláspontjának adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen és tényleges tartalmuktól eltérően értékelte, ezért az ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontja alapján részbeni megalapozatlanságban szenved, amely a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető. Kifogásolta, hogy védenccé büntetőjogi felelősségét az elsőfokú bíróság kétséget kizáróan nem bizonyította, megsértve ezzel az ártatlanság vélelmének elvét. Nézete szerint semmilyen adat nem merült fel arra nézve, hogy védenccé a költségvetési csalás elkövetéséről tudott volna, szándéka még eshetőleges formában sem terjedt ki magatartásának következményeire. Nehezményezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a cselekmény minősítésénél azt a körülményt, hogy a jogosulatlanul igényelt földalapú támogatás összegének megemelésére a vádlott tudtán kívül került sor. Az enyhítő körülmények körében nagyobb nyomatékkal kérte figyelembe venni védenccé büntetett előéletét, az eljárás elhúzódó tartalmát és a vádlott terhére nem értékelhető időmúlást. Mindezek alapján a védő vagylagos indítványában a vádlott – elsődlegesen bűncselekmény hiánya, másodlagosan bizonyítottság hiánya miatt történő – felmentését, harmadlagosan a kiszabott pénzbüntetés mérséklését, és a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától eltiltás mellőzését kérte.

[98] Terhelt28 XXVIII. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért bejelentett fellebbezésében támadta az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét. Védenccé cselekvőségét illetően kifejtette, miszerint Terhelt28 tudata nem fogta át, hogy az alapító okirat, illetve a cégeljárás során keletkezett iratok aláírásával bűncselekményt valósított meg. Utalt arra, hogy a vádlott a földalapú támogatáshoz szükséges regisztrációs lapot nem nyújtotta be és nem írta alá. Álláspontja szerint a beszerzett telefonlehallgatási anyagok és egyéb okirati bizonyítékok sem bizonyítják, hogy védenccé a költségvetési csalás elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújtott volna. Kifejtette, hogy védenccé – orvosi dokumentumokkal igazolt – mentális és fizikális betegségei miatt közérdekű munka elvégzésére nem képes, ezért a kiskorú gyermeke eltartásáról egyedül gondoskodó és nehéz anyagi körülmények között élő vádlottal szemben a legalacsonyabb büntetési tételhez igazodó pénzbüntetés kiszabását tartotta indokoltnak. Pénzbüntetés kiszabása esetén védenccé részére 12 havi részletfizetési kedvezmény engedélyezését indítványozta.

[99] Terhelt29 XXIX. r., Terhelt36 XXXVI. r., Hérincs- Terhelt40 XL. r., Terhelt43 XLIII. r., Terhelt44 XLIV. és Terhelt45 XLV. r. vádlottak védője írásban bejelentett fellebbezésében megismételte az elsőfokú tárgyaláson megtartott perbeszédében foglaltakat. A védenccel szemben kiszabott pénzbüntetés megfizetésére 20 hónap részletfizetés engedélyezését kérte. Indítványozta továbbá a vádlottak mentesítését a megállapított bűnügyi költség egy részének megfizetése alól, vagyoni, jövedelmi és családi körülményeikre figyelemmel. Végezetül valamennyi vádlott tekintetében a foglalkozástól eltiltás mellőzését szorgalmazta. A vádhatóság büntetés súlyosítása iránti indítványát eltúlzottnak minősítette. A kifejtettek okán elsődlegesen védenccel felmentésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[100] Terhelt30 XXX. r. és Terhelt31 XXXI. r. vádlott védője fellebbezésében arra mutatott rá, hogy védenccel ugyan meghatalmazást adtak Terhelt6 VI. r. vádlottnak a gazdasági társaság regisztrációjára, illetve a hozzá kapcsolódó kód kiváltására, azonban a cégvezető tényleges szándékáról nem tudtak. Hangsúlyozta, hogy a XXX. r. és a XXXI. r. vádlottak még azelőtt nyertek pályázatot, hogy a gazdasági társaság regisztrációjára Terhelt6 VI. r. vádlottat meghatalmazták volna. Aláhúzta, hogy védenccel aláírása nem szerepel a támogatások igénylése során becsatolt dokumentumokon. Felhívta a figyelmet a pályázati eljárás során bevett gyakorlatra, mely szerint a támogatást igénylőknek pályázatírók segítenek az ügyintézési határidők lerövidítésben. Az ügy megítélése szempontjából ugyancsak fontos körülménynek nevezte, hogy a védenccel által vezetett gazdasági társaságok soha nem rendelkeztek földterületekkel és nem foglalkoztak mezőgazdasági tevékenységgel, így ebből a célból nem igényeltek területalapú támogatást, illetve erre nem is hatalmazták meg senkit. A fentiekben túl a vádlottak büntetlen előéletét hangsúlyozta, továbbá azt, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról is gondoskodnak. Rámutatott, hogy védenccel családfenntartóként több gazdasági társaságban is ellátnak vezető tisztséget és megélhetésüket a családi vállalkozásban folytatott tevékenységük fedezi, így a gazdasági társaság vezető tisztségétől történő eltiltás esetén a családjuk egzisztenciálisan ellehetetlenülne. Az enyhítő körülmények körében kérte figyelembe venni a vádlottak bűnsegédi magatartását, valamint azt, hogy cselekményeik kísérleti szakban maradtak. A kifejtettek figyelemmel a védő indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a vádlottakkal szemben kiszabott büntetést enyhítse és ennek keretében a gazdasági társaság vezető tisztségétől eltiltást mellőzze.

[101] terhelt32 XXXII. r., Terhelt41 XLI. r. és Terhelt38 XXXVIII. r. vádlottak védője fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során feltárt bizonyítékokat nem értékelte teljes körűen, az ellentmondásokat iratellenes megállapításokat oldotta fel, illetve téves ténybeli következtetés miatt részben megalapozatlan tényállást állapított meg. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a regisztrációs meghatalmazások és az általános meghatalmazások elhatárolásának nem tulajdonított jelentőséget. Álláspontja szerint tévedett a törvényszék, amikor az általános meghatalmazásokon szereplő aláírásokat külön bizonyítás nélkül hamisnak fogadta el, és az írásszakértő kirendelése iránti védelmi indítványokat elutasította. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság téves ténybeli következtetése azon iratellenes megállapításából fakad, mely szerint a regisztráció önmagában megalapozza a kérelem beadásának tényét. Nehezményezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság védenccel tudattartalmára, a bűncselekmény elkövetéséhez történő szándékos segítségnyújtásra vonatkozó megállapításait egyedi módon meghatározott bizonyítékokkal nem támasztotta alá. Ily módon a vádlottak büntetőjogi felelősségét kétséget kizáróan nem bizonyította, megsértve ezzel az in dubio pro reo elvét. Ezzel összefüggésben

kifejtette, hogy az okirati bizonyítékok, a bíróság által hamisnak elfogadott állandó meghatalmazások, továbbá az sértett² akkori elnökének és munkatársainak tanúvallomásai által alátámasztott vádlotti védekezések értékelésétől a törvényszék a titkos információgyűjtés eredményeként beszerzett bizonyítékokra hivatkozva tekintett el, holott azok a vádlottakra nézve terhelő bizonyítékokat nem tartalmaztak. A gazdasági társaság vezető tisztségétől eltiltás büntetést aránytalanul súlyosnak ítélte meg, különös tekintettel arra, hogy a vádlottak által vezetett gazdasági társaságok családi vállalkozások, amelyek kiskorú gyermekeik megélhetését is biztosítják. Mindezek alapján a védő elsődlegesen terhelt³² XXXII. r., Terhelt⁴¹ XLI. r. és Terhelt³⁸ XXXVIII. r. vádlottak felmentésére, másodlagosan terhelt³² XXXII. r. vádlott tekintetében a büntetés enyhítésére, pénzbüntetés kiszabására, illetve mindhárom vádlott tekintetében a gazdasági társaság vezető tisztségétől történő eltiltás mellőzésére tett indítványt.

[102] terhelt³⁵ XXXV. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését írásban is részletesen megindokolta. Ebben rámutatott, hogy a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontja szerint részben megalapozatlan, mert a Fővárosi Törvényszék a tényállást hiányosan állapította meg, valamint tényekből további tényekre helytelenül következtetett, és indokolási kötelezettségének sem tett eleget. A védő álláspontja szerint azonban a szóban forgó megalapozatlansági ok a másodfokú eljárásban helyes ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető. Eseti döntések felhívása mellett kifejtette, hogy a büntetőeljárás során sérült az ártatlanság vélelméhez való jog, illetve az in dubio pro reo elve. Meglátása szerint az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás alapján és a rendelkezésre áll bizonyítékok ismeretében nem állapítható meg büntetőjogi bizonyossággal a XXXV. r. vádlottnak a szándékosságára és esetleges bünszervezeti elkövetésére kiterjedő tudattartalma, melynek törvényi kritériumai - a hierarchikus szervezettség, a konspiratív jelleg - hiányoznak. Az elsőfokú bíróság érvelése e körben nem tartalmaz konkrét, egyéniesített indokokat. A védő külön is kitért tanú² tanúvallomására, amely nézete szerint – szemben az elsőfokú bíróság okfejtésével – szintén védence ártatlanságát bizonyítja. A szombathelyi vádirat kapcsán megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a tényállást a XXXV. r. vádlott vallomásával szemben Terhelt¹¹⁸ vallomására alapította, és ebből vonta le azt a következtetést, hogy a vádlottak célja a költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevitelére irányult. A jogi minősítés kapcsán kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében több tekintetben is eltért a vádtól, illetve az ügyészi indítványtól, azonban nem jelölte meg az eltérés okát. A XXXV. r. vádlott védője is döntően az enyhítő körülmények nagy számára hivatkozott, így megemlíttette a terhelt büntetlen előéletét, bűnsegédi magatartását, a kényszerintézkedés elhúzódó tartamát továbbá azt, hogy a bűncselekmény kísérleti szakban maradt, valamint a vádlott terhére nem értékelhető jelentős időmúlást, végezetül pedig, hogy 3 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Érvelése szerint az elsőfokon kiszabott büntetés eltúlzottan súlyos a vádlott személyi körülményeihez és bűnösségének fokához képest, az nem alkalmas a büntetési célok eléréséhez. A kifejtettekre tekintettel a védő indítványozta, hogy a másodfokú bíróság akként változtassa meg a Fővárosi Törvényszék ítéletét, hogy annak részbeni megalapozatlanságát küszöbölje ki, azt egészítse ki, illetve helyes ténybeli következtetés alapján mondja ki, hogy Terhelt³⁵ XXXV. r. vádlott nem követte el bűnrészesi magatartással a költségvetési csalás büntettét és ezért őt ez alól mentse fel. Másodlagosan kérte, a bünszervezeti elkövetés megállapításának mellőzését, mellyel összhangban lényegesen alacsonyabb mértékű szabadságvesztés kiszabását, annak végrehajtásának felfüggesztését, továbbá a kiszabott pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás mellőzését. A védő harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére tett indítványt és arra, hogy a másodfokú bíróság utasítsa új eljárásra a törvényszéket.

[103] Terhelt37 XXXVII. r. és Terhelt46 XLVI. r. vádlottak védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta. Az ebben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelésére vonatkozó jogszabályi kötelezettségének teljesítését elmulasztotta, továbbá az általa iratellenesen megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, ezért a vádlottak bűnössége nem állapítható meg. A védő részletesen is kitért a szándékos elkövetési magatartás és a bünszervezeti minősítés megállapíthatóságával kapcsolatos kifogásaira. Álláspontja szerint a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezés megalapozatlan, ezzel szemben a kiszabott büntetés enyhítése szükséges. E körben kérte figyelembe venni a vádlottak büntetlen előéletét, továbbá Terhelt37 XXXVII. r. vádlott tekintetében azt, hogy 2 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik és idősebb gyermeke tartósan beteg. Mindkét vádlott tekintetében indítványozta a gazdasági társaság vezető tisztségétől történő eltiltás mellőzését.

[104] Terhelt39 XXXIX. r. vádlott védője az elsőfokú ítélet ellen indokolás nélkül jelentett be fellebbezést, melyet a másodfokú nyilvános ülésen megtartott perbeszédében indokolt meg.

[105] Terhelt42 XLII. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában az elsőfokú ítéletnek a Be. 592. § (2) bekezdés a)-d) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságára hivatkozott. Véleménye szerint az eljárás során feltárt okirati bizonyítékok és a titkos információgyűjtés adatai az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem támasztják alá. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottak cselekvőségét összemosta, egyénileg nem vizsgálta és a bizonyítékok értékelés során figyelmen kívül hagyta, hogy Terhelt42 sem ügyvezetője, sem tagja nem volt a vádiratban megjelölt cég41.-nek. Ezzel összefüggésben tévesen és iratellenesen utalt a törvényszék arra, hogy Terhelt42 XLII. r. vádlott és Terhelt37 XXXVII. r. vádlott között bizalmi viszony állt fenn. Hangsúlyozta, hogy a pályázati eljárásban csupán általános meghatalmazás beadására került sor, amelyen azonban védenca aláírása nem szerepel. Rámutatott, hogy a történeti tényállás felderítetlen, mivel az eljárás során a cég tényleges tulajdonosának és ügyvezetőjének a meghallgatása elmaradt. Összefoglalóan a védő arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem áll rendelkezésre olyan bizonyíték, ami alapján ítéleti bizonyossággal megállapítható lenne, hogy a védenca szándékos bűncselekményt követett el. A védő az ügyészségnek a büntetés súlyosítását célzó fellebbezésére reagálva észrevételében annak a jogi meggyőződésének adott hangot, hogy a terhelttel szemben – az enyhítő szakasz alkalmazásával – kiszabott pénzbüntetés tetтарыныс, egyúttal megfelelően szolgálja a speciálpreevентív büntетési célokat. Nézete szerint – szemben az ügyészi állásponttal – nagyobb nyomatékка kell értékelni a terheltnek nem felróható jelentős időmúlást, a vádlott büntetlen előéletét, eljárás kezdete óta tanúsított törvényтisztelő életmódját, továbbá azt, hogy kereső foglalkozást folytat és két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Kérte továbbá figyelembe venni a XLII. r. vádlott бűнsegéди magatartását, valamint azt, hogy a cselekmény kísэrleti szakban maradt. Az enyhítő körülmények nagy számára figyelemmel vagylagos indítványában védenca előzetes mentesítésben részesítését is szorgalmazta. A kifejtettek okán elsődlegesen a vádlott felmentésére, másodlagosan enyhébb büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, illetve a gazdasági társaság vezető тisztсégeиeк gyakorlásától való eltiltás mellőzésére tett indítványт.

[106] Terhelt47 XLVII. r., Terhelt48 XLVIII. r., Terhelt63 LXIII. r., Terhelt65 LXV. r., Terhelt66 LXVI. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlottak védője fellebbezését írásban is

megindokolva annak az álláspontjának adott hangot, hogy a Fővárosi Törvényszék a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett. A tényállás ezért a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontja szerint részben megalapozatlan, mely megalapozatlansági ok azonban a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja alapján helyes ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető. Hibásnak tartotta a vádlottak tudattartalmának megítélését, ugyanis véleménye szerint védenecinek nem volt tudomása arról, hogy a nevükben előterjesztett kérelmek, illetve az adataik felhasználásának célja jogosulatlan támogatás kifizetésére irányult. Előadta, hogy az ítéleti tényállásban rögzített bűnszegédi közreműködés megvalósulását a vádlottak nyomozati szakban tett és a bírósági eljárásban fenntartott következetes és egymást alátámasztó vallomásai egyértelműen cáfolják, azonban ezeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a bizonyítékok értékelése során. Aláhúzta, hogy a szándékosságot megalapozó tárgyi ismérvek hiánya miatt a vádlottak felmentésének van helye. A 2/2017. (II.10.) számú AB határozatra hivatkozással kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az enyhítő körülményeket hiányosan tárta fel, így nem tulajdonított kellő jelentőséget a büntetőeljárás elhúzódásának sem. Az ügyészségnek a büntetések súlyosítására irányuló indítványát alaptalannak tartotta, ezért annak elutasítását szorgalmazta. Rámutatott, hogy a vádlottaknak fel nem róható időmúlás, az eljárás elhúzódása, valamint a vádlottak pozitív életvezetése és vagyoni, jövedelmi viszonyai, továbbá a XLVIII. r., LXV. r. és a LXVI. r. vádlottak büntetlen előélete még bűnösség megállapítása esetén sem indokolja a súlyosabb joghátrány kiszabását. Meglátása szerint a kiszabott büntetés súlyosítása az EJEB és az Alkotmánybíróság töretlen joggyakorlata értelmében összeegyeztethetetlen a belső arányosság követelményével, és azt a speciálpreventív célok elérése sem indokolja, ezért az törvénysértő. A védő az ügyészi indítványra reagálva Terhelt62 LXII. r. vádlott vonatkozásában a bűnszervezet megállapíthatóságával kapcsolatos kétségeinek adott hangot és részletesen is kifejtette a bűnszervezet törvényi ismérveinek fennállását vitató érveit. A fentiek alapján a védő elsődlegesen Terhelt47 XLVII. r., Terhelt48 XLVIII. r., Terhelt63 LXIII. r., Terhelt65 LXV. r. és Terhelt66 LXVI. r. vádlottak felmentését, másodlagosan a velük szemben kiszabott büntetések enyhítését indítványozta, míg Terhelt62 LXII. r. vádlott vonatkozásában az első fokon kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[107] Terhelt50 L. r., Terhelt51 LI. r., Terhelt57 LVII. r. és Terhelt58 LVIII. r. vádlott védője fellebbezésének írásban benyújtott indokolásában fenntartotta az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezését. A védő az ügyészségnek a büntetés súlyosítását célzó fellebbezése kapcsán arra mutatott rá, hogy a vádlottak a terhükre rótt cselekmény elkövetése során eleve tévedésben voltak, így esetükben a súlyosító körülmények nem állnak fenn. A kiemelkedő tárgyi súly az igényelt támogatás mértékét nem ismerő védeneci tekintetében nem értelmezhető, mivel az esetleges tettesek és részesek viszonyában a minőségi és mennyiségi túllépésért való felelősség fogalmilag kizárt. Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék az általa megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, ezért az elsőfokú ítélet megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy tévedett a törvényszék, amikor a vádlottak által megadott bankszámlaszámból vezette le a tettesek és a részesek között fennálló szándékkegységet. Leszögezte, hogy a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok cáfolják azon elsőbírói érvelést, mely szerint a bankszámlaszám megadására a támogatás kiutalásához volt szükség. A regisztrációs nyomtatvány tanúsága szerint ugyanis a kérelmet – annak céljától függően – támogatás igénylése nélkül is be lehet nyújtani, illetve a bankszámla megadása a regisztráló azonosítása érdekében akkor is szükséges, ha támogatást nem vesz igénybe. Felhívta a figyelmet arra, hogy védeneci a regisztráció során nem voltak birtokában a titkos információgyűjtés eredményének, így nem láthatták az ügyben érintettek elektronikus levelezését, és arról sem rendelkeztek információval, hogy a nevükben soron kívül vagy póthatáridőben intézkedtek. Összefoglalóan előadta, hogy védeneci a saját tevékenységük

tényállásszerűségét illetően tévedésben voltak, sem az elkövetők személyéről, sem a bűncselekmények elkövetéséről nem tudtak. A kifejtettek alapján a védő a vádlottak felmentését kérte az ítéltáblától.

[108] Terhelt52 LII. r. és terhelt67 LXVII. r. vádlottak védője a fellebbezésében arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem jelölt meg olyan bizonyítékot, amely a védeneci bűnösségét alátámasztaná. Hangsúlyozta, hogy a vádlottak nem írtak alá meghatalmazást, és saját néven sem nyújtottak be kérelmet, ezért a regisztrációs lap kitöltésén és a bankszámlakivonatok átadásán kívül semmilyen más irat kiállításáért, benyújtásáért, felhasználásáért nem állapítható meg a felelősségük. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottak tudattartalmát - a járulékos cselekmény szándékosságát - egyéniesítetten és differenciáltan nem vizsgálta, csupán általános érvényű megállapításokat tett. Aláhúzta, hogy a vádlottak szándéka még eshetőleges formában sem terjedt ki a tettesi alapcselekmény tényállási elemeinek megvalósítására és tudatuk nem fogta át azt a szándékos bűncselekményt, amelyhez esetlegesen segítséget nyújtottak, valamint nem voltak tisztában a magatartásuknak a tettesre gyakorolt hatásaival sem. Álláspontja szerint ezért az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdésének c) és d) pontja szerinti – másodfokú eljárásban kiküszöbölhető – részleges megalapozatlanságban szenved. A védő a vádlottakkal szemben kiszabott büntetést és a bűnügyi költség mértékét a felrótt cselekmény tárgyi súlyához képest aránytalanul súlyosnak nevezte. Enyhítő körülményként hivatkozott terhelt67 LXVII. r. vádlott munkanélküliségére és Terhelt52 LII. r. vádlott büntetlen előéletére. Mindezekre tekintettel a védő elsődlegesen a vádlottak felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését és a bűnügyi költség mérséklését indítványozta.

[109] Terhelt64 LXIV. r. vádlott védője fellebbezésének írásban előterjesztett indokolásában annak a jogi álláspontjának adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tévesen következtetett a bűnszervezet megvalósulására. Hangsúlyozta, hogy a vádlottak között nem áll fenn hierarchikus – uralmi, utasítási – rendszer, mivel Terhelt64 LXIV. r. vádlott és Terhelt3 III. r. vádlott egymással rokon kapcsolatban álltak. Külön is kiemelte, hogy az ítéleti indokolásban a bűnös kapcsolat kétséget kizáróan nem bizonyított, csupán annyi szerepel, hogy védence párkapcsolatban állt Terhelt62 LXII. r. vádlottal, akin keresztül megismerte Terhelt3 III. r. vádlottat. Kifejtette, hogy a bűnszervezet másik fogalmi eleme a konspiratív jelleg az elkövetési alakzathoz szintén nem tűnik ki, különös tekintettel arra a tényre, hogy a vádlottak egyetlen egy ügyfélkapun keresztül adták be a kérelmet. Lényeges körülménynek nevezte, hogy a védenccével kapcsolatban álló vádlottakat érintő vádpontok tekintetében az összes kérelem visszavonásra került, így Terhelt64 magatartása folytán semmilyen kár nem keletkezett. Utalt arra is, hogy védence tudata a bűnszervezeti minőséget nem fogta át, továbbá a vádlott társak cselekvőségét illetően ténybeli tévedésben volt, ami büntethetőséget kizáró ok. Ezért a védő elsődlegesen védence felmentését, másodlagosan pedig a felfüggesztett szabadságvesztésnek mint végrehajthatatlannak és elévültnek a mellőzését indítványozta.

[110] terhelt68 LXVIII. r., Terhelt69 LXIX. r., Terhelt72 LXXII. r. és Terhelt74 LXXIV. r. vádlottak védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta. Fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokon eljáró bíróság ítélete törvénysértő, logikailag hibás és megalapozatlan, mivel a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett és a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerűtlen értékelésével, tévesen következtetett a vádlottak bűnszerű

magatartására, ezért velük szemben a büntetés kiszabására is törvénysértő módon került sor. Végezetül felhívta a figyelmet a védenői vonatkozásában fennálló enyhítő körülményekre, az időmúlásra és a vádlottak büntetlen előéletére.

[111] Terhelt70 LXX. r. és Terhelt71 LXXI. r. vádlottak védője fellebbezésében iratellenesnek nevezte az elsőfokú ítélet azon ténymegállapítását, miszerint védenői szándékos segítséget nyújtottak a területalapú támogatások jogtalan igényléséhez. E körben vitatta az elsőfokú bíróságnak a vádlottak tudattartalmát érintően kifejtett érvelését. Kifogásolta, hogy Terhelt71 LXXI. r. vádlott tanúként tett vallomását a törvényszék figyelmen kívül hagyta a bizonyítékok értékelése során, ekként az elsőfokú ítélet alaki hibákban és hiányosságokban szenved, ezért elsődlegesen annak megváltoztatását és védenői felmentését indítványozta. Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget védenői idős korának, büntetlen előéletének és bűnsegédi magatartásának, valamint a jelentős időmúlásnak, végezetül annak, hogy a cselekmény kísérleti szakban rekedt. Az enyhítő körülmények nyomatakára és védenői személyi körülményeire figyelemmel a kiszabott pénzbüntetést a bűncselekmény tárgyi súlyához képest eltúlzottnak, aránytalanak és a prevenciók célokra túlmutatónak minősítette. Minderre figyelemmel a védő másodlagos indítványában a kiszabott pénzbüntetés enyhítését és a vádlottakat terhelő bűnügyi költség mérséklését szorgalmazta.

[112] Terhelt81 LXXXI. r. és terhelt82 LXXXII. r. vádlottak védője fellebbezésében annak a meggyőződésének adott hangot, hogy az elsőfokú bíróságnak a vádlottak tudattartalmára vont következtetése a szándékosságuk vonatkozásában téves. Nem értett egyet a védő azzal az ügyészi állásponttal, mely szerint a vád tárgyává tett cselekmény a vádlottaktól kívülálló okból – a nyomozás megindulása folytán – rekedt kísérleti szakban, ezért azt nyomatékos súlyosító körülményként kell figyelembe venni. Az ügyészség fenti érvelésével szemben a védő arra mutatott rá, hogy terhelt82 LXXXII. r. vádlott nem reagált az sértett2 adategyeztetés iránti felhívásának, tehát nem erősítette meg, hogy a támogatásra feljogosító földterülettel rendelkezik, míg Terhelt81 LXXXI. r. vádlott az adatközlés keretében úgy nyilatkozott, hogy nem tulajdonosa a kérdéses földterületnek. A védői álláspont szerint a vádlottak ténylegesen ezzel a magatartásukkal akasztották meg a támogatás kiutalása iránti okfolyamatot, és így azt, hogy a bűncselekmény befejezetté váljon. Ugyanakkor a nyomozás megindulásáról nem tudtak, ezért a felelősségrevonástól sem tarthattak. Összefoglalóan előadta, hogy nincs olyan bizonyíték, amely azt támasztaná alá, hogy védenőinek tudomása volt arról, hogy a nevükben jogosulatlanul területalapú kérelmet nyújtottak be, illetve azt, hogy bárkivel is megállapodtak volna bármiféle jutalékban és visszafizetésben. Az enyhítő körülmények körében kérte figyelembe venni a jelentős időmúlást, a vádlottak büntetlen előéletét, valamint azt, hogy velük szemben más büntetőeljárás nincs folyamatban, végezetül pedig, hogy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodnak. A kifejtettekre figyelemmel a védő elsődlegesen védenői felmentését másodlagosan pedig – az enyhítő szakasz alkalmazásával – enyhébb büntetés kiszabását, vagy büntetés helyett intézkedés alkalmazását indítványozta. Pénzbüntetés kiszabása esetén 12 hónap részletfizetés engedélyezését szorgalmazta. Vagylagos indítványában a védenői előzetes mentesítésben részesítését is kérte az enyhítő körülmények túlsúlyára figyelemmel. A bíróság működésével összefüggő okból felmerült, illetve a védenőit nem érintő vádpontok tekintetében fogatosított bizonyítással kapcsolatban keletkezett bűnügyi költség összegét a vádirat szerinti cselekmények tárgyi súlyához képest eltúlzottnak tartotta, ezért annak mérséklését is kérte.

[113] Terhelt6 LXXVI. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezésében a tényállás felderítetlenségére hivatkozott. Tagadta a védence és Terhelt64 LXIV. r. vádlott közötti kapcsolat fennállását, nézete szerint azt a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok, a tanúvallomások és a vádlotti vallomás sem támasztják alá. Ezzel összefüggésben sérelmezte, hogy az elsőfokon eljáró bíróság a Terhelt64 LXIV. r. vádlott személyes meghallgatása iránt előterjesztett védői indítványt érdemi indokolás nélkül elutasította. Aláhúzta, hogy a LXXVI. r. vádlott tudattartalma sem a jogtalan haszonszerzésre irányuló szándékos elkövetést, sem a bűnszervezet létét nem fogta át. Kifejtette, hogy a vádlott a regisztrációs lapon kívül nem töltött ki és nem írt alá semmilyen egyéb iratot, továbbá írásbeli meghatalmazást sem adott senkinek, ezért nem is tudhatott arról, hogy a nevében ki és milyen földterületekre vonatkozó kérelmet nyújtott be. Védencét megtévesztették, ő ugyanis csupán arról tudott, hogy egy biztonsági tesztben vesz részt. A kifejtettek okán ismételt írásszakértő kirendelését kérte annak megállapítására, hogy nem Terhelt6 LXXVI. r. vádlott aláírása szerepel a meghatalmazáson, másrészt Terhelt64 LXIV. r. vádlott meghallgatását arra vonatkozóan, hogy ismeri-e személyesen a vádlottat, találkozott-e vele bármikor személyesen, adott-e neki bármikor tájékoztatást a területalapú támogatásról, illetve ezzel kapcsolatban vett-e át tőle személyesen valamilyen dokumentumot. Mindezek alapján a védő az ügyészi fellebbezést alaptalannak tartotta, ezért annak elutasítását is indítványozta.

[114] A Fővárosi Ítéltábla az előtte folyamatban lévő ügy elintézésére nyilvános ülést tűzött ki a Be. 599. § (1) bekezdése alapján. A nyilvános ülés kitűzését indokolta a fenti törvényhely (2) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezés is, amely szerint a másodfokú bíróság nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megalapozatlansága esetén megállapíthatja a hiánytalan, illetve a helyes tényállást, ha az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés útján lehetséges. Ugyanezen bekezdés b) pontja értelmében a másodfokú bíróság az ügyben a vádlottat a büntetés kiszabási körülmények tisztázása érdekében meghallgathatja. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság álláspontja szerint – a későbbiekben részletesen kifejtendőként – az imént megjelölt mindkét törvényi rendelkezés alkalmazása lehetséges, illetve szükséges volt a jelen ügyben, mert az elsőfokú bíróság ítélete egyfelől részben megalapozatlan volt, másfelől a másodfokú nyilvános ülésen több vádlott személyi körülményei tisztázódtak, amelyek érintették esetükben a büntetés kiszabási körülményeket is.

[115] Ugyanakkor a jelenleg is fennálló járványhelyzetre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) 210. § (6) bekezdése alapján – figyelembevételével a vádlottak nevében is eljáró védők és az ügyész hozzájárulását – tanácsul hozta meg az ítéletet. Tekintettel az Átv. 210. § (7) bekezdésében foglaltakra a másodfokú bíróság teljes indokolást tartalmazó ítéletet kézbesít az érintetteknek.

[116] A másodfokú bíróság nyilvános ülésén a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője annak a jogi álláspontjának adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező abszolút vagy reaktív hatályú eljárási szabálysértést nem vétett, ennél fogva az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére sem szükség, sem pedig törvényi lehetőség nincs. Az írásban indokolt védelmi fellebbezésekben foglaltakra tekintettel elsősorban Terhelt6 VI. r. vádlott védőjének felvetésére reagált, amelynek lényege szerint sérült a fegyverek egyenlőségének elve és a védelemhez való jog azzal, hogy tanú2 tanú

vallomásának megismerését és az arról való másolat készítését a törvényszék nem engedélyezte. E körben arra mutatott rá az ügyész, hogy tanú², mint együttműködő tanú vallomásairól szóló jegyzőkönyveket a nyomozati iratok tartalmazzák, az megismerhető volt, ezenfelül pedig tanú²t két esetben is meghallgatta az elsőfokú bíróság, amely alkalmakkor a vádlottak és védők jelenlétében a nyomozati vallomásai is ismertetésre kerültek. Ezért az ügyészi álláspont szerint a védelemhez való jog nem sérülhetett, mert mind a vádlottak, mind a védők a tanú valamennyi nyilatkozatát megismerhették. Másodsorban Terhelt¹⁰ X. r. vádlott védőjének észrevételére reagált, amely szerint eljárási hibát vétett a törvényszék, amikor Terhelt³⁷ XXXVII. r. vádlottat – annak ellenére, hogy az eljárásban vádlotti pozíciót töltött be – a törvényszék tanúként hallgatta ki a helység²⁴ emelt vád tekintetében. Az elsőfokú bíróságnak ez az eljárása valóban jogszabálysértő volt, azonban az ügyész megítélése szerint ez a körülmény nem volt lényeges hatással a büntetőjogi fő kérdésekre, mert az eljárási hibát maga az elsőfokú bíróság észlelte és azt a saját eljárásában korrigálta azzal, hogy a vádlottat – a törvényes következményekre történt figyelmeztetést követően – terheltként kihallgatta és ekkor Terhelt³⁷ XXXVII. r. vádlott az általa tanúként elmondottakat változatlanul fenntartotta.

[117] Az ügyész a perbeszédében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság döntően megalapozott tényállást állapított meg, egyben nem osztotta azon védelmi fellebbezéseket, amelyek az ítélet teljes megalapozatlanságát hangsúlyozták. Rámutatott, hogy az ítélet teljes megalapozatlansága csak a tényállás teljes hiánya, illetőleg teljes felderítetlenség okán merülhet fel. Azonban kiemelte, hogy az ügyészség álláspontja szerint a törvényszék által rögzített történeti tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja értelmében részleges megalapozatlanságban szenved, tekintettel arra, hogy az hiányos. E részleges megalapozatlanság azonban az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető a másodfokú eljárásban.

[118] Terhelt¹ I. r. vádlott által elkövetett bűncselekmények minősítése körében azt emelte ki, hogy az elsőfokú bíróság – a vádirati minősítésben megjelölt hivatali visszaélés büntette helyett – kötelességszegéssel elkövetett hivatali vesztegetés büntettét róta az I. r. vádlott terhére, azonban a történeti tényállásban nem rögzítette azokat a jogi normákat, amelyeket a terhelt ténylegesen megszegett. Ezért indítványozta, hogy a vádlott által megszegett jogi normákkal egészítse ki a másodfokú bíróság a tényállást, mert az iratok között fellelhetők az I. r. vádlott munkakörét és feladatkörét szabályozó iratok és ezzel a tényállás teljesen megalapozottá tehető a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontja alapján.

[119] Részletesen kitért a bünszervezet megállapíthatóságának a védelem által erősen vitatott kérdésére is. Az általános törvényszöveg egyedi esetre vonatkoztatása során kiemelte, hogy a vádlottak által működtetett bünszervezetben a hierarchikus szervezeti felépítés megállapítható, mert a szervezeti felépítés vertikális jellegű, az elkövetők alá-fölé rendeltségi viszonyban voltak és álláspontja szerint a döntési szintek is jól elkülöníthetően megjelentek. A hierarchikus felépítés és láncolat, valamint az utasítási rendszer - az ügyészi álláspont szerint – jelen ügyben is megállapítható, mert a bünszervezet létrehozója és működtetője az I. r. vádlott volt, aki az alatta egy szinttel lejjebb lévő, a bűnszegédi elkövetőket beszerző, terhelteket látta el konkrét utasításokkal, amelyek a névleges igénylőkhöz áttételesen, a beszerzők útján jutott el. A jogosulatlanul megszerzett támogatási eszközök visszaosztása szintén alá-fölé rendeltségben működött, hiszen a névleges igénylőknek kiutalt pénzek a beszerzőkön keresztül jutottak el a bünszervezet működtetőjéhez. A konspiratív elkövetési magatartást az elkövetők közötti koordinációval, a lebukás megelőzése érdekében tett – akár

önálló bűncselekményt megvalósító – lépésekkel, a bűncselekményből származó előny módszeres és szervezett elosztásával és a bűncselekmények elkövetésének feladatmegosztáson alapuló tervszerűségével indokolta. A benyújtott kérelmek folyamatos figyelemmel kísérése, a jogosultalanul megszerzett anyagi javak felosztási módjának meghatározása, a lelepleződés elkerülése végett hamis földhasználati jogosultsági lapok kiállításának tervezése, a bizalmi viszonyban álló névleges igénylők igénybevétele a valódi tettesek személyének leplezése érdekében, az ügyészi álláspont szerint mind a konspiráció irányába mutatnak. Kiemelte, hogy a bünszervezet feltételeinek vizsgálata során nincs jelentősége az elkövető tudattartalmának abból a szempontból, hogy az általa elkövetett bűncselekményt milyen tartamú szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény, hiszen ez a törvényi tényállásnak az eleme, az úgynevezett objektív büntethetőségi feltétel, amely független az elkövető tudatától. Mindezek tükrében számos vádlott esetében helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a bünszervezeti elkövetést, azonban tévedett, amikor Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlottaknál indokolatlanul mellőzte a bünszervezeti elkövetés megállapítását az általa egyébként helyesen megállapított tények alapján. A bünszervezeti elkövetést megalapozandó felhívta a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 4/2005.BJE. számú jogegységi határozatát, valamint több hivatalosan is közzétett eseti döntést, amelyekből egyértelműen azt a következtetést vonta le, hogy a vádlottak bünszervezetben követték el a bűncselekményt, illetve, hogy az elsőfokú bíróságnak a fent megjelölt terheltek vonatkozásában is meg kellett volna állapítania a bünszervezeti elkövetést. Az érintett terheltek vonatkozásában egyenként és tételesen kimutatta az elsőfokú bíróság ítéletéből azokat a bizonyítékokat, valamint a tényállás körében tett bírói megállapításokat, amelyekből álláspontja szerint szükségszerűen következik a vádlottak tudattartalma, ebből pedig a bünszervezeti elkövetés, ami az előbb felsorolt vádlottak tekintetében is megállapítható.

[120] A minősítés körében arra mutatott rá, hogy - terhelt32 XXXII. r. és terhelt35 XXXV. r. vádlottak cselekményeinek kivételével - helyesen minősítette az elsőfokú bíróság a vádlottak magatartását. A XXXII. r. vádlott vonatkozásában az okozott vagyoni hátrány mértékére tekintettel azt indítványozta, hogy az ítéltábla terhelt32 cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette kísérleteként értékelje, amelyet a vádlott bűnszegédként követett el. Jelezte, hogy a XXXII. r. vádlott terhére az ügyész fellebbezést nem jelentett be, így a terhelttel szemben kiszabott büntetés a minősítés fentiek szerinti megváltoztatása esetén sem súlyosítható, de nem is törvénysértő, hiszen a törvényszék egyébként is az enyhítő szakasz felhívásával szabta ki a büntetést a vádlottal szemben.

[121] terhelt35 XXXV. r. vádlottat érintően azt emelte ki, hogy a IV/F. tényállási pontban megjelölt cselekménye helyesen a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában megfogalmazott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnszegédként, bünszervezetben elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette kísérletének minősül, mert az irányadó tényállás szerint a vádlott a 2013. évi bűncselekményben való közreműködésével összesen több, mint 174 millió forint területalapú támogatás jogosultaltan igényléséhez járult hozzá, amelynek kifizetésére végül nem került sor. Ezzel szoros összefüggésben kifejtette, hogy a XXXV. r. vádlott érintett a VI/4. tényállási pontban is (a szombathelyi ügyészség vádja) a törvényszék azért hozott vele szemben marasztaló ítéletet, mert a cég38 ügyvezetőjeként egy kotró-rakodógép kapcsán kialakított fiktív jogügylet láncolattal megtevesztette a cég101-t és ezzel a magatartásával 14,5 millió forint vagyoni hátrányt

okozott a központi költségvetésnek. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy a részesként elkövetett költségvetési csalás nem vonható törvényi egységbe a tettesként elkövetett cselekménnyel, ezért a vádlott két cselekménye valóságos halmazatban áll egymással, így tehát a VI/4. pont szerint bűncselekmény helyes minősítése a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában írt és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette.

[122] Szintén a jogi minősítés körében foglalkozott Terhelt4 VI. r. vádlott cselekményeivel, amelyekből azt emelte ki, hogy jóllehet a törvényszék megállapította a terhelt büntetőjogi felelősségének alapjául szolgáló tényállást, azonban adminisztratív hiba következtében elmulasztotta a Btk. 342. § c) pontjában megfogalmazott közokirat-hamisítás büntetében bűnösnek kimondani a vádlottat. E tekintetben az ügyész azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg Terhelt4 VI. r. vádlott bűnösségét a terhére rótt közokirat-hamisítás büntetében is. Álláspontja szerint a vádlott bűnösségének megállapítása esetén sem nyílik meg a harmadfokú eljárás lehetősége, mert jelen esetben nem beszélhetünk a bűnösség kérdésében való ellentétes tartalmú döntésről.

[123] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettsége tekintetében úgy foglalt állást, hogy a törvényszék – bár kétségtelenül nem minden körülményre kiterjedően -, de teljesítette a törvényben rögzített feladatát. Álláspontja szerint hatályon kívül helyezést eredményező indokolási kötelezettség megsértéséről nem lehet beszélni, mert a Fővárosi Törvényszék részletesen elemezte a vallomásokat, értékelte az összes bizonyítási eszközt, okirati bizonyítékokat. Számot adott arról is, hogy mely bizonyítékokat miért fogadott el és azok, miért voltak alkalmasak a vádlotti védekezések elvetésére. Kiemelte, hogy helyesen foglalt állást a törvényszék, amikor a bünszervezet második szintjén álló, úgynevezett beszerzők vonatkozásában keletkezett telefonbeszélgetések anyagából következtetett a bűnsejdek (névleges igénylők) tudattartalmára is.

[124] A vádlottakkal szemben alkalmazott joghátrányokra vonatkozóan kiemelte, hogy csekély azoknak a vádlottaknak a száma, akik terhére súlyosítást célzó ügyészi fellebbezés bejelentésére nem került sor. Ide tartozik Terhelt11 XI. r., Terhelt28 XXVIII. r., Terhelt50 L. r., Terhelt70 LXX. r., Terhelt71 LXXI. r., Terhelt72 LXXII. r., valamint terhelt32 XXXII. r. vádlott, akikkel szemben az elsőfokú bíróság mindenben megfelelő tettarányos büntetést szabott ki. Utóbbi vádlottal szemben csupán a jogi minősítés kismértékű korrekcióját indítványozta, ami a büntetés kiszabására nincs hatással.

[125] A többi vádlott tekintetében a büntetések súlyosítását indítványozta a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője. Azoknak a vádlottaknak az esetében, akiknél a bünszervezeti elkövetés megállapítását szorgalmazta kiemelte, hogy a rájuk vonatkozó büntetési tétel felső határa az anyagi jogi rendelkezések szerint a kétszeresésre emelkedik, és ezt a körülményt a büntetés kiszabása során nem lehet figyelmen kívül hagyni. Kiemelte azt is, hogy a vádlottak cselekményei döntően jelentős tárgyi súlyúak, hiszen azokat a törvény két évtől nyolc évig, vagy akár öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Álláspontja szerint ilyen körülmények között az időmúlásnak nincs olyan enyhítő súlya, mint amelyet az elsőfokú bíróság tulajdonított neki. A kísérlet tekintetében azt emelte ki, hogy a vádlottak cselekményei befejezett kísérletek voltak, azaz a terhelték a maguk részéről mindent megtettek a bűncselekmény befejezése érdekében, ami kizárólag a hatóságok közbelépése miatt a terheltéken kívülálló okból maradt el. A büntetlen előélet, mint enyhítő

körülménynél pedig arra mutatott rá, hogy ennek alig van jelentősége olyan esetben, amikor a büntetlen személy hosszabb időn át, sorozatosan követett el bűncselekményeket.

[126] Az elsőfokú bíróság által közérdekű munkára ítélt néhány terhelt esetében azt emelte ki, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetését követően hatályba lépett újabb anyagi jogi rendelkezések értelmében a bíróságnak az ügydöntő határozatban már nem kell rendelkeznie a közérdekű munka jellegéről, mert a munkakör meghatározása immár büntetés-végrehajtási kérdés.

[127] Kifogásolta továbbá az ügyész, hogy az elsőfokú bíróság teljességgel adós maradt annak a rendelkezésének a megindokolásával, hogy a bünszervezetben elkövető vádlottak büntetését miért börtön fokozatban állapította meg, a törvényben meghatározott fegyház fokozat helyett. Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt6 VI. r. vádlottakra vonatkozóan számos olyan körülményt sorolt fel, amelyekre figyelemmel úgy ítélte meg, hogy indokolatlanul alkalmazott az elsőfokú bíróság enyhébb végrehajtási fokozatot a terheltekkel szemben. Ezzel összefüggésben indítványozta, hogy amennyiben a másodfokú bíróság Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlottak tekintetében a bünszervezeti elkövetést megállapítja, úgy őket a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből zárja ki a Btk. 38. § (4) bekezdés c) pontjában megfogalmazott kötelező rendelkezés értelmében.

[128] Terhelt8 VIII. r. vádlottat érintően kiemelte, hogy – amennyiben a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezés nem ér célt – a vádlott védőjének az előzetes mentesítés szorgalmazó indítványa álláspontja szerint nem foghat helyt, mert az olyan kivételes jogintézmény, amelynek egyik kiemelkedő eleme az arra való érdemesség, amely olyan vádlott esetében nem állapítható meg, aki fontos láncszemenként járult hozzá a kiemelkedő tárgyi súlyú költségvetést károsító bűncselekmény elkövetéséhez.

[129] Végezetül felhívta a figyelmet arra, hogy Terhelt64 LXIV. r. vádlott tekintetében - az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen - elrendelt szabadságvesztés végrehajthatósága időközben elévült, ezért az elsőfokú bíróság ítéletéből a büntetés elrendelésére vonatkozó rendelkezés mellőzését indítványozta.

[130] Összességben tehát arra tett indítványt, hogy az ítéltábla a törvényszék ítéletének részbeni megalapozatlanságát a tényállás kiegészítése útján küszöbölje ki, Terhelt4 IV. r. vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 342. § c) pontjában megfogalmazott közokirat-hamisítás büntetében is, állapítsa meg, hogy Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r., valamint Terhelt62 LXII. r. vádlottak a terükre rótt bűncselekményt bünszervezetben követték el, a jogi minősítést terhelt32 XXXII. r. és Terhelt35 XXXV. r. vádlottak tekintetében a korábban kifejtettek szerint változtassa meg és az ügyészi fellebbezéssel érintett vádlottakkal szemben kiszabott büntetéseket az ügyészi fellebbezésben foglaltaknak megfelelően súlyosítsa. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

[131] Terhelt1 I. r. vádlott védője a másodfokú nyilvános ülésen tanú2 nyomozati szakban tett tanúvallomásainak, illetve az őt érintő titkosszolgálati eszközökből származó bizonyítékoknak a beszerzését szorgalmazta.

[132] Terhelt14 XIV. r. és Terhelt53 LIII. r. vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében az írásban bejelentett fellebbezését kiegészítette. Az enyhítő körülmények körében hivatkozott az időmúlásra. Kérte továbbá a hosszan elnyúló tárgyalássorozat folytán felmerült bűnügyi költség mérséklését, miként terhelt15 XV. r. vádlott védője is. Utóbbi kifogásolta védencének a gazdasági társaság vezető tisztség gyakorlásától történő eltiltását is, melynek mellőzését indítványozta.

[133] Terhelt39 XXXIX. r. vádlott védője az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezést a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében szóban indokolta meg. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítékok hiányában, hibás logika gondolatmenet útján jutott arra a következtetésre, hogy védenca a vádirat szerinti cselekményt elkövette. Aláhúzta, hogy Terhelt39 büntetőjogi felelősségét sem a tanúvallomások, sem a lehallgatási anyagok nem támasztják alá. Nem látta bizonyítottnak a tettesek és a részesek közötti kapcsolat fennállását, illetve a kérelmező és a vele kapcsolatban álló személyek közötti információáramlást. Rámutatott, hogy a vádlottaknak egy konkrétan meghatározható köre a vád által „értelmi szerzőként” megjelölt vádlottaktól és az azokkal szorosan együttműködő személyektől teljesen elkülönül. Döntő jelentőséggel bíró körülménynek nevezte azt is, hogy védenca az eljárás kezdete óta következetesen tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Terhelt39 XXXIX. r. vádlottat az ellene emelt vád alól mentse fel és az eljárás jelentős elhúzódása folytán felmerült bűnügyi költséget mérsékelje.

[134] A fellebbezések elbírálása során az ítéltábla az ellentétes irányú fellebbezések közül Terhelt14 XIV. r., terhelt15 XV. r., Terhelt16 XVI. r., Terhelt18 XVIII. r., Terhelt19 XIX. r., Terhelt23 XXIII. r., Terhelt24 XXIV. r., Terhelt29 XXIX. r., Terhelt30 XXX. r., Terhelt31 XXXI. r., Terhelt36 XXXVI. r., Terhelt37 XXXVII. r., Terhelt38 XXXVIII. r., Terhelt39 XXXIX. r., Terhelt40 XL. r., Terhelt41 XLI. r., Terhelt42 XLII. r., Terhelt43 XLIII. r., Terhelt44 XLIV. r., Terhelt45 XLV. r., Terhelt46 XLVI. r., Terhelt47 XLVII. r., Terhelt48 XLVIII. r., Terhelt51 LI. r., Terhelt52 LII. r., Terhelt53 LIII. r., Terhelt54 LIV. r., Terhelt55 LV. r., Terhelt57 LVII. r., Terhelt58 LVIII. r., Terhelt62 LXII. r., Terhelt65 LXV. r., Terhelt66 LXVI. r., terhelt67 LXVII. r., terhelt68 LXVIII. r., Terhelt69 LXIX. r., Terhelt74 LXXIV. r., Terhelt76 LXXVI. r., Terhelt81 LXXXI. r., Terhelt82 LXXXII. r. és Terhelt83 LXXXIII. r. vádlottak tekintetében az ügyész súlyosításra irányuló jogorvoslati nyilatkozatát, míg Terhelt1 I. r., Terhelt7 VII. r., Terhelt11 XI. r., Terhelt13 XIII. r., Terhelt28 XXVIII. r. és terhelt35 XXXV. r. vádlottak vonatkozásában a védelmi fellebbezéseket az enyhítést célzó részükben találta alaposnak. A büntetés kiszabása körében nem volt indokolt a változtatás Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt10 X. r., Terhelt50 L. r., Terhelt63 LXIII. r. és Terhelt64 LXIV. r. vádlottak esetében.

[135] A fellebbezések joghatályosságának és irányainak vizsgálatát követően azok terjedelmét vette górcső alá a másodfokú bíróság. E tekintetben a Be. 590. §-ának rendelkezései irányadóak, amelyek a fellebbezés terjedelmének szabályait részletezik. A Be. 590. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság - ha e törvény kivételt nem tesz - a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Az idézett törvényhely (2) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság az ítélet megalapozottságát, az ítéletének a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A (3) bekezdés az (1) és (2) bekezdésben megfogalmazott

teljeskörű felülbírálat korlátozásáról rendelkezik, amikor úgy fogalmaz, ha a fellebbezést kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül. A hivatkozott Be. 583. § (3) bekezdése tételesen felsorolja azokat az eseteket, amelyek megteremtik a másodfokú bíróság számára a korlátozott felülbírálatot. Eszerint fellebbezésnek van helye kizárólag: a.) a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés neme és mértéke vagy tartama, b.) az ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezése, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítványt, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezése, vagy c.) a felmentő ítélet indokolásának 566. § (4) bekezdése, valamint a megszüntető határozat indokolásának 567. § (5) bekezdése szerinti tartalma ellen is. Jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy korlátozott felülbírálatnak a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott ok alapján lenne helye akkor, ha a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés neme és mértéke vagy tartama miatt bejelentett ellentétes irányú fellebbezések kivétel nélkül, kizárólag ezt sérelmeznék - a történeti tényállást és minősítést egyikük sem támadná.

[136] A fenti törvényi kivétel alól újabb kivételt tesz – és ekként a teljeskörű felülbírálat tekintendő a főszabálynak – a Be. 590. § (10) bekezdése, amely kimondja, ha ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában több fellebbezésre jogosult jelentett be fellebbezést, és legalább egy fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezését sérelmezi, a másodfokú bíróság a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a (2) bekezdés szerint bírálja felül. A rendelkezés helyes értelmezéséből egyértelműen kiviláglik, hogy több vádlott ugyanazon bűncselekménye esetén a teljeskörű felülbírálat szabálya lép életbe, amennyiben több fellebbezés közül legalább egy sérelmezi az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség kérdésében elfoglalt álláspontját. Az alapul fekvő büntetőügyben a törvényszék által rögzített valamennyi történeti tényállásban érintett és az ott leírt bűncselekményekben – az elsőfokú bíróság nem jogerős ítélete szerint - résztvevő Terhelt1 I. r., Terhelt6 VI. r. és terhelt35 XXXV. r. vádlottak és védőik mind a tényállást, mind a minősítést, továbbá a vádlottak bűnösségét és az ítélet megalapozottságát is vitatták. A fentebb idézett eljárásjogi rendelkezés értelmében ennek az az okszerű következménye, hogy a jelen ítélettel elbíralt vádlottak vonatkozásában is a teljeskörű felülbírálatra vonatkozó rendelkezések érvényesek, mert a 60 vádlott mindegyike részese volt a teljeskörű felülbírálattal érintett terhelt cselekményeinek. Így tehát magatartásuk büntetőjogi értékelése nem választható szét, miként nem lehet elkülöníteni e tekintetben a rájuk vonatkozó eljárásjogi rendelkezéseket sem. Osztotta a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a 2021. év szeptember hó 21. napján kelt BF.190/2016/45. számú átiratában jelzett jogi álláspontját a jelen, elkülönített eljárásban érintett vádlottak felülbírálata terjedelmének tárgyában.

[137] A jelen ügyben érintett vádlottak felmentésére mindössze eltérő tényállás megállapítása esetén kerülhetne sor a Be. 591. § (1) bekezdése alapján, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan lenne, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékra hivatkoztak volna, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytatott volna. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírálata során megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék nem vétett olyan eljárási hibát, amely az elsőfokú ítélet feltétlen és szükségszerű hatályon kívül helyezését vonta volna maga után. A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségnek eleget tett. Rendkívül szerteágazó, terjedelmes, széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként állapította meg a történeti tényállást, amely döntően megalapozott. A vádlottak tagadó vallomásaival szemben elsősorban más vádlottak

ténybeli beismerő vallomásra, az együttműködő tanúk vallomásaira, a titkos adatszerzés és titkos információgyűjtés keretei között beszerzett bizonyítékokra és nem utolsósorban az okirati bizonyítékokra alapozva állapította meg a történeti tényállást. A bizonyítékokat igen alaposan és mélyrehatóan vizsgálta, melyeket egyenként és összességükben is értékelt, majd ezek egybevetésével alakította ki a mérlegelt tényállást. Rögzíteni szükséges, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot gondosan és lelkiismeretesen, az eljárás anyagává tett tények valóságos mérlegelése alapján értékelte. Messzemenőig érvényre juttatta a Be. 7. § (4) bekezdésében rögzített alapelvi szintű rendelkezést, amely szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. A fenti in dubio pro reo elv alkalmazásával valóban csak azokat a kétséget kizáróan bizonyított tényeket értékelte a vádlottak terhére, amelyekről büntetőjogi bizonyossággal meg lehetett állapítani, hogy azok a valóságban megtörténtek, lezajlottak.

[138] A számos védelmi fellebbezésre reagálva az ítéltábla jelzi, hogy nem értett egyet azokkal az érvelésekkel, amelyek az elsőfokú bíróság ítéletének teljes megalapozatlanságára hivatkoztak. Ennek megállapítására – ahogyan erre a fellebbviteli főügyészség is helyesen hivatkozott - kizárólag a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott okokból kerülhetne sor, azaz akkor, ha az elsőfokú bíróság nem állapított volna meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen lenne. A törvényszék ítéletét részletesen vizsgálva megállapította a másodfokú bíróság, hogy a fenti teljes megalapozatlansági okok a törvényszék ítéletében nincsenek jelen, ez okból az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére sem ok, sem pedig törvényes lehetőség nincs. Az elsőfokú bíróság minden vádlott valamennyi magatartása tekintetében rögzítette a tényállást, ennél fogva a tényállás teljes hiánya értelemszerűen fel sem merülhet. Ugyanígy nem kerülhet szóba a teljes felderítetlenség sem, mint hatályon kívül helyezési ok, hiszen az iratokból és az ítéletből az is megállapítható, hogy a Fővárosi Törvényszék beszerezte és felhasználta mindazokat a relevanciával bíró bizonyítási eszközöket, amik a megalapozott tényállás megállapításához szükségesek és elengedhetetlenek voltak.

[139] Az ítéltábla megállapította azonban, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében részben megalapozatlan, tekintettel arra, hogy a törvényszék a tényállást hiányosan állapította meg. E részleges megalapozatlanság azonban az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető a fellebbviteli eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írtakra figyelemmel. Az elsőfokú bíróság történeti tényállásának részleges megalapozatlansága és ebbéli hiányossága Terhelt1 I. r. vádlottat érintően érhető tetten. A Fővárosi Törvényszék lényegében a vádirati történeti tényállással egyezően rögzítette a történeti tényállást, ugyanakkor a Terhelt1 I. r. vádlott terhére rótt minősítéssel szemben hivatali visszaélés büntette helyett kötelességszegéssel elkövetett hivatali vesztegetés büntetében állapította meg a terhelt felelősségét. Az ide vonatkozó történeti tényállási pontokban (III/A/2., III/A/4. és IV.) rögzített vádlotti magatartás nem értékelhető a vádirati történeti tényálláson való túlterjeszkedésnek, de az állandóan követett bírói gyakorlat értelmében a törvényszék által megállapított hivatali vesztegetés minősített esetben a tényállásnak kötelező jelleggel tartalmaznia kell azokat a vonatkozó jogi normákat, amelyeket adott esetben a terhelt ténylegesen megszegett – az ügyészi hivatkozás e tekintetben is alapos. E jogi normák megjelölése tehát mindenképpen szükséges, ezzel a tényállás kiegészítése indokolt, mert ezzel a pontosítással válik teljes egészé az a tényállás, amiből valóban az I. r. vádlott által elkövetett hivatali vesztegetés büntette minősített esetének megállapíthatósága következik. Nem mellőzhető ezért azoknak a jogszabályoknak a megjelölése, amelyekből kétséget kizáróan megállapítható, hogy milyen rá vonatkozó ágazati normákat és más

jogszabályokat szegett meg az I. r. vádlott. Ennek értelmében tehát a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete III. tényállási pontjának általános, bevezető megállapításait – az elsőfokú ítélet 219. oldalán az alábbiakkal egészíti ki:

[140] A 11/2013.(VI.12.) VM. utasítás 1. számú melléklete tartalmazza a sértett² Központi Szervének szervezeti és működési szabályzatát. Az SZMSZ.1. § (1) bekezdése értelmében a sértett² (a továbbiakban: Hivatal) a vidékfejlesztési miniszter irányítása alatt álló, önálló jogi személyiséggel rendelkező, országos hatáskörű központi hivatal. A Hivatal önállóan működő és gazdálkodó, az előirányzatai felett teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv.

[141] Az SZMSZ a hivatal feladatait a 3.§-ban sorolja fel részletesen. Így a (2) bekezdésben rendelkezik arról, hogy a Hivatal a sértett²ről szóló 256/2007 (X.4.) Kormányrendelet alapján többek között ellátja az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési rendszer (IIER) működtetésével és annak továbbfejlesztésével, a Piaci Információs Rendszer működtetésével, valamint a vidékfejlesztési, valamint kísérő intézkedések bonyolításával összefüggő feladatokat. A hivatkozott rendelkezés (5) bekezdés a) pontja értelmében a Hivatal működteti az egységes mezőgazdasági ügyfél – nyilvántartási rendszert, c) pontja értelmében a földterület – azonosítási rendszert, h) pontja szerint a monitoring adat – nyilvántartási rendszert. A (10) bekezdése értelmében a Hivatal feladatkörébe tartozik IIER működtetése és annak továbbfejlesztése, ezen belül a Hivatal működteti különösen az ügyfél-nyilvántartási rendszert, a egyéb¹⁷t (egyéb¹⁷), amely a területalapú kifizetések kizárólagos hivatkozási alapja. Végezetül ugyancsak a Hivatal feladatkörébe tartozik az intézkedésekhez kapcsolódó támogatások igazgatási és ellenőrzési rendszerének működtetése. A Hivatal szervezeti felépítése tekintetében a szabályzat 4. §-a rendelkezik arról, hogy a Hivatalt az elnök vezeti, akinek munkáját két elnökhelyettes segíti. Az SZMSZ 5. §-a részletesen taglalja az elnök feladatait és felelősségét, míg a 6 § ugyancsak meglehetősen részletesen tartalmazza az elnökhelyettesek jogait és kötelezettségeit. Ezek közül kiemelendő, hogy az elnökhelyettesek egyrészt saját jogkörükben is eljárhatnak, másrészt az elnököt is helyettesíthetik, ennél fogva lényegében valamennyi elnöki jogkör gyakorlására felhatalmazottak a szabályzat alapján. Az elnök feladatai között említi meg – a teljesség igénye nélkül -, hogy gondoskodik a belső ellenőrzés rendjének kialakításáról és működtetéséről, az ehhez szükséges források biztosításáról, jóváhagyja a belső ellenőrzési vezető által készített, kockázatelemzéssel alátámasztott, stratégiai és éves ellenőrzési terveket, valamint a belső ellenőrzési éves képzési tervet. Az elnök felelős a Hivatal nemzeti és közösségi jogszabályokban meghatározott feladatainak ellátása során a szakmaiság, a törvényesség és a hatékonyság, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés biztosításáért, belső kontrollrendszer létrehozásáért, működtetéséért és fejlesztéséért az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók figyelembevételével, a belső kontrollrendszer keretében – a szervezet minden szintjén érvényesülő- megfelelő kontrollkörnyezet, kockázatkezelési rendszer, kontrolltevékenységek, információs és kommunikációs rendszer, és nyomon követési rendszer (monitoring) kialakításáért, működtetéséért és fejlesztéséért. A jogszabály rendelkezése értelmében az elnökhelyettesek - így Terhelt¹ I. r. vádlott is – lényegében a teljes elnöki jogkört is gyakorolhatták, hiszen helyettesítés esetén delegált jogkörben valamennyi felsorolt jogosultsággal rendelkeztek. Szükséges még kiemelni, hogy az SZMSZ 12.§ (1) bekezdés bb) alpontjának 1- 4 pontjai értelmében a nem általános elnökhelyettes közvetlen vezetése alá, a hatósági jogkörükben eljáró igazgatóságok esetén felügyelete alá tartozó szervezeti egységek az főosztály¹, a Terület Ellenőrzési Főosztály, a sértett², és a egyéb¹. Mindezeknek a rendelkezéseknek a

történeti tényállásban való szerepeltetése azért szükséges, mert ennek ismeretében lehet megállapítani, hogy ezek voltak azok a jogi normák, amelyeket Terhelt1 vádlott a korrupciós bűncselekménye során ténylegesen megszegett, figyelemmel arra, hogy e területek felett lényegében teljes jogkörrel járhatott el.

[142] A fentiekén túlmenően további vádlottak tekintetében is részlegesen megalapozatlan volt az elsőfokú bíróság ítélete, amelyeket az ítéltábla a Be.593.§ (1) bekezdés a) pontja alapján küszöbölt ki a következőkben írtak szerint: A másodfokú bíróság mellőzi annak megállapítását, hogy Terhelt8 VIII. r. vádlott magatartásával a III/A. tényállásban összesen 117.556.768,- forint vagyoni hátrány okozásában működött közre (elsőfokú ítélet 235. oldal). E helyett azt állapítja meg, hogy Terhelt8 VIII. r. vádlott III/A/1, 3. tényállási pontokban a költségvetésnek összesen 44.014.546,- forint vagyoni hátrány okozó cselekmény elkövetésében működött közre.

[143] Az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozata 315. oldalán, a 4. bekezdésben azt állapította meg, hogy Terhelt4 a 2013. év folyamán a cselekményeivel összesen 318.614.390 forint terület alapú támogatás jogosulatlan igényléséhez nyújtott szándékosan segítséget. Tételeken felsorolta, hogy ezek a vádlotti bűncselekmények a IV/A./1.,2.,6.,9.,11.,13.,18.,19. tényállási pontokban valósultak meg. Mellőzi annak megállapítását az ítéltábla, hogy a IV/A/6. tényállási pontban Terhelt4 IV. r. vádlott részt vett volna, így az abban megjelölt 15.534.876 forint vagyoni hátrány okozására irányuló magatartás nem róható a terhére. Ennek következtében a fennmaradó cselekmények tekintetében, a közreműködésével okozott vagyoni hátrány összege helyesen 303.079.514 forint.

[144] Az elsőfokú ítélet előbbi részében - ugyancsak a IV. tényállási pontban - érintett Terhelt10 X. r. vádlott a 2013. évben a IV/A/4., 5., 7., 8., 12., 14. és 15. pontokban részletezett közreműködése, mellyel Terhelt1 I. r. vádlottnak összesen 148.143.831 forint terület alapú támogatás jogosulatlan igényléséhez nyújtott szándékos segítséget. Az ítéltábla megállapította, hogy fentiekén túlmenően további három tényállási pontban is részt vett a X. r. vádlott. Így megállapítható, hogy a IV/A/6. tényállási pont tekintetében is rögzítette az elsőfokú bíróság Terhelt10 X. r. vádlott bűnsegédi magatartását a cég91. jogosulatlan támogatás igénylése tekintetében, amely cselekmény 15.534.876 forint vagyoni hátrány okozására irányult. A IV/A/16. tényállási pontban is bűnsegédi magatartást tanúsított Terhelt10 X. r. vádlott, amikor a cég95. az ő közreműködésével törekedett 16.169.479 forint vagyoni hátrány okozására. Végezetül a IV/A/17. pontban rögzített cselekménynél is bűnsegédi magatartást tanúsított a X. r. vádlott, amikor a cég58. jogosulatlan területalapú támogatásához nyújtott segítséget, amely magatartás 17.108.496 forint támogatás kifizetésére irányult. Mindhárom bűncselekmény kísérleti szakban maradt, e három cselekményével a vádlott további 48.812.851,- forint vagyoni hátrány okozására törekedett. Így összességében az általa célzott vagyoni hátrány e tényállási pontban 196.956.682,- forint volt.

[145] A vádlottak személyi körülményei – elsősorban az időközben bekövetkezett változásokra tekintettel – a következők szerint módosultak. Terhelt1 I. r. vádlott egyéni vállalkozásban jelenleg az élelmiszerkereskedelemben dolgozik, amely munkából havonta 700 ezer forint nettó jövedelemre tesz szert. Felesége nyugdíjas szülei időközben elhunytak. Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített halmozott, meglehetősen súlyos betegségei változatlanul fennállnak, azok rendszeres orvosi kezelést, felügyeletet és ellenőrzést

igényelnek. Ugyanez állapítható meg mindkét, súlyos betegen született kiskorú gyermekei tekintetében is.

[146] Terhelt6 VI. r. vádlott a nyilvános ülésen elhangzott nyilatkozata szerint Kereskedelmi Főiskolát végzett és szakoktató szakképesítést szerzett. Jelenleg az állatfeldolgozással foglalkozó Újházi Tyúk Kft-ben dolgozik kereskedelmi vezetőként, amelyből havonta 400 ezer forint jövedelemre tesz szert. Élettársi kapcsolatban él.

[147] terhelt7 VII.r. vádlott az elsőfokú ítéletben rögzített tevékenységeken túlmenően fuvarozással is foglalkozik, amelyből havonta mintegy 400 - 500 ezer forint jövedelemre tesz szert. Időközben az cég46-nél megszűnt a munkaviszonya, és lakás, valamint üzlethelyiség bérbeadásából származó jövedelme sincs. Jelenleg vagyonát képezi egy családi ház és egy lakás, összesen megközelítőleg 70 millió forint értékben.

[148] Terhelt10 X. r. vádlott személyi körülményeiben annyi változás történt, hogy jelenleg taxisofőrként dolgozik és édesanyjával él közös háztartásban.

[149] Terhelt18 XVIII. r. vádlott bűnügyi előéletére vonatkozó adatokat annyiban szükséges pontosítani, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének 107. oldalán Terhelt18 XVIII. r. vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó felsorolás 2) pontja alatt a Veszprémi Járásbíróság 15.B.1078/2019/3/I. számú ítéletének kelte és jogerőre emelkedésének napja helyesen: a 2019. év augusztus hó 8. napja.

[150] Terhelt50 L. r. vádlott megözvegyült, egyedül él, nyugdíjának összege 60.000 forint. Az általa lakott családi ház ½ részének a tulajdonosa, amely ingatlanon mintegy 70 millió devizahitel tartozás áll fenn.

[151] Terhelt57 LVII. r. vádlott jelenleg a munkaerő kölcsönzéssel foglalkozó cég127-nél dolgozik területi képviselőként, amely munkából havonta 224.000 forint nettó jövedelemre tesz szert. Nyugdíjas édesanyjával él.

[152] Terhelt58 LVIII. r. vádlott jelenleg telekommunikációs rendszerépítőként dolgozik, amelyből havonta 128.000 forint jövedelemre tesz szert. Házas, egy kiskorú gyermeke van, akinek az eltartásáról a saját háztartásában gondoskodik, feleségével albérletben él.

[153] Terhelt62 LXII. r. vádlott jelenleg a cég128-nél dolgozik eladóként, melyből havonta 180.000 forint nettó jövedelemre tesz szert. Korábbi 2 millió forintos gépjármű hitel tartozását kifizette.

[154] Terhelt74 LXXIV. r. vádlott jelenleg autószerelőként dolgozik napi négy órában, amely tevékenységből – saját bevallása szerint – megközelítőleg 110.000 forint jövedelemre tesz szert. Egy személygépkocsi tulajdona van, élettársi kapcsolatban él. Az előbbi kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság ítélete immár teljesen megalapozottá és felülbírálatra alkalmassá vált.

[155] A továbbiakban szükséges foglalkozni néhány olyan eljárásjogi problémával, amelyekre döntően a védelem hivatkozott, és amelyek közül némelyeket részben a vádhatóság is osztott, ámbar a védelem álláspontjától eltérően úgy foglalt állást, hogy azok érdemben nem befolyásolták az ítélet felülbíráhatóságát. A másodfokú bíróság nem látta elfogadhatónak azokat a védői érveléseket, amelyek azon az alapon támadták az elsőfokú bíróság ítéletét és a törvényszék bizonyítási rendjének törvényességét, hogy nem engedélyezte a törvényszék tanú2 valamennyi vallomásának teljes egészében történő megismerését. Fontos körülmény, hogy tanú2 az eljárás során két teljesen különböző eljárásjogi pozíciót töltött be. Kezdetben gyanúsítottként vonták eljárás alá, majd később ez az eljárásjogi helyzete megváltozott, vele szemben az eljárást megszüntették és együttműködő tanú lett. tanú2nak immár tanúként tett vallomásai kiemelkedő fontosságúak az ügyben, amelyek a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása során elmondhatatlan jelentőséggel bírnak. Ugyanakkor nyomatékosan hangsúlyozza az ítéltábla – éppen az elsőfokú bíróság számos egyéb bizonyítékot felvonultató, bizonyíték értékelő tevékenységére figyelemmel -, hogy tanú2 vallomása korántsem az egyetlen olyan bizonyíték, amelyre a döntően tagadó vádlottak bűnösségét alapította a törvényszék. Vitathatatlan tény, hogy tanú2 együttműködő tanúként tett nyilatkozatai olyan perdöntő jelentőségű adatokat, tényeket, információkat tartalmaztak, amelyek elengedhetetlenek, ugyanakkor kizárólagos bizonyítékok korántsem voltak. E körben szükséges megemlíteni - a teljesség igénye nélkül -, hogy a tanú2 által tanúként elmondottakat egyfelől mindenben alátámasztották a tőle teljesen független objektív bizonyítékok, így a már említett titkos adatszerzés, illetve titkos információgyűjtés keretében keletkezett bizonyítékok. Ugyancsak a tanú2 együttműködő tanúként elmondott vallomásaiban foglaltakat támasztották alá a hasonló eljárásjogi pozícióváltáson keresztülment tanú4 nyilatkozatai is. A két együttműködő tanú között az a különbség, hogy - éppen a nyilatkozataik tartalma alapján megállapíthatóan - tanú2 ténylegesen részvevője volt a vád tárgyává tett cselekményeknek, addig tanú4 ehhez képest semmiféle bennfentes ismerettel, „bűnös tudattartalommal” nem rendelkezett, őt a terheltek lényegében, mint eszközt, tévedésben lévő személyt használták fel a cselekményeik elkövetése során. A fenti megkülönböztetés hangsúlyozása azért nagyon fontos, mert számtalan olyan elem, tényadat és információ lelhető fel tanú4 tanú vallomásaiban, amelyek szerepelnek tanú2 nyilatkozataiban is. El nem hanyagolható különbség a kettő között, hogy míg tanú4 nem volt beavatva a bűncselekmény elkövetésének egyetlen részletébe sem, addig tanú2 a legapróbb részletekig tisztában volt mindennel, aktív részese, mondhatni egyik szervezője volt a cselekményeknek. E különbség ellenére nagyon élesen kiviláglik, hogy vallomásaik számos részletben megegyeztek. Ha pedig mindez nem elégséges bizonyíték tanú2 tanúként tett vallomásának elfogadásához, akkor azt szinte mindenben alátámasztják a korábban már megjelölt – személyi bizonyítékoktól teljesen független – objektív bizonyítékok. A fentiekre tekintettel az ítéltábla osztotta a fellebbviteli főügyészség képviselőjének a perbeszédében elfoglalt azon álláspontját, amely szerint nem fogadható el az a védői érvelés, hogy sérült a bizonyítás törvényessége – közelebbről a fegyverek egyenlőségének elve -, mert a törvényszék nem engedélyezte a tanú2 tanúvallomásairól készült jegyzőkönyvek másolását. Feltétlenül kiemelést érdemel, hogy a védőknek a nyomozati eljárás során – legkésőbb az iratismertetéskor -, majd ezt követően bármikor lehetőségük volt tanú2 tanúvallomásainak teljeskörű megismerésére. A szóban forgó vallomások a nyomozati iratok XX. kötetének 409. oldalától kezdődően fellelhetők, de az elsőfokú bíróság a 2016. év május hó 20. napján (163. alszámú tárgyalási jegyzőkönyv 11-26. oldalai), valamint a 2019. év augusztus hó 29. napján (702. alszámú tárgyalási jegyzőkönyv 8-9. oldalai) is meghallgatta a tanút az érintett vádlottak és védők jelenlétében, akik ezen alkalomkor észrevételeket tehettek a nyilatkozataira és kérdéseket intézhettek hozzá. A fent megjelöltek közül az utóbbi esetben kimondottan védői indítványra került sor tanú2 tanú ismételt idézésére. Ilyen körülmények

között az ítéltábla megítélése szerint a védelem joga nem csorbult, mert a tanú vallomása megismerhető volt, a védelemnek lehetősége volt továbbá a tanú részletes kérdésére, nyilatkoztatására a korábbi vallomásaira, szembesítését indítványozni a vádlottakkal.

[156] tanú2 gyanúsítottként tett nyilatkozatainak a büntetőeljárásban történő felhasználhatósága kérdésében Terhelt1 I. r. vádlott védője – de mások is – kifogásolták, hogy az eljárás során nem ismerhették meg azokat a vallomásokat, amelyeket a tanú még gyanúsítottai pozícióban tett. Álláspontjuk szerint ez a történeti tényállás megállapításához annak megalapozottságához elengedhetetlen lett volna, tekintettel arra, hogy ennek ismeretében azt össze lehetett volna vetni a később, tanúként tett vallomásával, ily módon arról is képet lehetett volna alkotni, hogy a két különböző eljárásjogi pozícióban tett nyilatkozatai mennyiben fedik egymást, illetve azok között van-e és ha igen, akkor milyen mértékű ellentmondás. Több védő jelezte, hogy tanú2 gyanúsítottai vallomásának megismerése nélkül megalapozottan nem foglалható állás több vádlott bűnösségéről sem.

[157] A másodfokú bíróság ezeket a védői aggályokat sem osztotta. A rendelkezésre álló iratokból és az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás anyagából megállapítható, hogy tanú2t gyanúsítottként vonták be az eljárásba, majd a későbbiekben együttműködő tanú lett, akinek ebben az eljárási pozícióban tett nyilatkozatai kiemelkedő jelentőségű – de ahogyan erre az ítéltábla már utalt, korántsem egyetlen – bizonyítékként jelentek meg a büntetőeljárás során. tanú2 gyanúsítottai pozícióiban tett vallomásai jegyzőkönyveinek beszerzésére és a bizonyítási eljárás anyagává tételére már az elsőfokú eljárásban is indítványt tett Terhelt1 I. r. vádlott védője. Az elsőfokú bírósági iratok 677. alszáma alatt megtalálható a Fővárosi Törvényszéknek a Fővárosi Főügyészséghez intézett megkeresése, amelyből megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság bekérte azokat az iratokat, amelyek tanú2 és tanú4 tanúk korábbi gyanúsítottai vallomásairól készült jegyzőkönyveket tartalmazták. Az elsőfokú bírósági iratokból az is nyomon követhető, hogy a Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Korrupciós Ügyek Osztálya a törvényszék fenti megkeresésére válaszolt, mely 681. alszám alatt fellelhető. A válasz szerint a nyomozó hatóság tanú2 vonatkozásában a 2014. év május hó 28. napján kelt határozatával, míg tanú4val szemben a 2014. év szeptember hó 26. napján kelt határozatával megszüntette a nyomozást a Be. 192. § (1) bekezdésében írtak alapján. A megszüntető határozatok keltezéséből egyértelmű, hogy az az 1998. évi XIX. törvény fent jelzett szakaszán alapul. A vonatkozó rendelkezés kimondja, hogy a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a nyomozást megszüntetheti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az ügy, illetőleg más büntetőügy bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik. Az ismertetett törvényi rendelkezés értelmében tehát nem kétséges, hogy mindkét tanú együttműködött a hatóságokkal és ezért szüntette meg velük szemben az eljárást az ügyészség.

[158] Az elsőfokú bíróság hosszan elhúzódó eljárása két büntetőeljárási törvény hatálya alá esett. Ez a körülmény azonban nem okoz olyan problémát, mint amelyet hasonló esetben az anyagi jogi rendelkezések megváltozása jelent. A Be. 868. §-a, valamint az azt követő szakaszok szabályozzák az átmeneti rendelkezéseket, amelyek alapján a korábbi eljárásjogi cselekmények is törvényesek voltak, az előző törvény hatálya idején lefolytatott bizonyítási eljárások eredménye a büntetőeljárás során aggálytalanul felhasználható. Megjegyzendő,

hogy a 2017. évi XC. törvény (új Be.) a korábban idézett eljárás megszüntetési okot szó szerint átvette [399. § (1) bekezdés].

[159] tanú2 gyanúsítottai vallomásának felhasználhatósága és értékelhetősége a fentiek tükrében immár úgy merül fel, hogy a gyanúsítottai vallomásának felhasználására egyfelől van-e törvényi lehetőség, másfelől arra egyáltalán szükség van-e. Az első kérdésre a Be. 172. § (2) bekezdés b) pontja ad választ, amely szerint a tanúvallomást az (1) bekezdésben meghatározott rendelkezések alapján nem tagadhatja meg az, aki a kérdésre adott válasszal önmagát olyan bűncselekmény elkövetésével vádolná, amely miatt vele szemben az eljárást a 398. § (2) bekezdés c) pontja vagy a 399. § (1) bekezdése alapján szüntették meg. Ebből egyértelmű, hogy tanú2 tanúként a vallomást nem tagadhatta meg és ennek megfelelően is járt el, hiszen a vele szemben indult büntetőeljárás megszüntetését követően a nyomozás során együttműködő tanúként tett nyilatkozatot, majd ezt követően a bírósági eljárásban is tanúvallomást tett.

[160] A Be. 177. § (5) bekezdése értelmében, ha a tanút az ügyben korábban vagy más ügyben terheltként hallgatták ki, a terheltként tett vallomása bizonyítási eszközként akkor használható fel, ha a vallomásról készült jegyzőkönyvből a terhelti figyelmeztetés és az erre adott válasz egyértelműen kitűnik. Ebben az esetben a tanú korábban terheltként tett vallomása, akkor is felhasználható, ha a tanú a vallomástételt a későbbiekben megtagadja. E törvényi rendelkezésből kiolvasható, hogy elvileg nincs akadálya tanú2 korábbi gyanúsítottai vallomása felhasználásának, azonban ez a törvény szerint nem kötelessége, hanem mindössze lehetősége az eljáró hatóságnak. Jelen ügyben az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság tanú2 korábbi gyanúsítottként tett vallomását/vallomásait nem tette a bizonyítási eljárás anyagává, és ez az ímént írtak tükrében kötelessége sem volt. Ennélfogva nem sértett eljárási szabályt a Fővárosi Törvényszék, amikor a bizonyítási eljárása során nem vonta értékelési körébe tanú2 gyanúsítottai vallomását/vallomásait.

[161] Mindehhez azt szükséges hozzáfűzni, hogy tanú2 tanúvallomásai olyan részleteket tartalmaznak, amelyeket egyfelől más személyi bizonyítékok, valamint a már említett lehallgatási anyagok is teljes mértékben, szinte szó szerint alátámasztanak. Helyesen jutott ezért az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy tanú2 együttműködő tanúként tett vallomásai bizonyítékként maradéktalanul elfogadhatók, mert azt az eljárás más adatai is állandóan, visszatérő jelleggel, valamennyiszer alátámasztották, megerősítették. tanú2 tanúvallomásának és szavahihetőségének vizsgálata során nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy a hatósággal megegyező terheltnek elemi érdekében állt olyan tényyszerű adatokat szolgáltatni a nyomozó hatóságnak, amelyek döntően hozzájárultak a bűncselekmény elkövetésében résztvevők felderítéséhez. Éppen az együttműködő tanú eljárásjogi jellegéből adódik szükségszerűen ez az információ szolgáltatási kötelezettség, hiszen a törvény megfogalmazása szerint éppen ez az a körülmény, amely a megegyezés lényegét adja és biztosítja az együttműködő tanúnak, hogy az elkövetett cselekményei miatt ne kerülhessen sor a büntetőjogi felelősségre vonására.

[162] Az úgynevezett vádalku során keletkezett iratok kapcsán megjegyzendő, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 63.§ (2) bekezdése értelmében a titkos információ gyűjtés során beszerzett adat a büntetőeljárásban a bizonyítási eszközként való felhasználásig, továbbá a rendőrséggel együttműködő személy kiléte, az információ gyűjtés ténye és technikai részletei államtitoknak minősülnek. Ebből következően a nyomozó

hatósággal együttműködő, de korábban gyanúsítottként kihallgatott személy vallomásának felhasználására irányuló indítványnak megalapozottan nem tett eleget a törvényszék, és az ítéltábla is arra az álláspontra helyezkedett, hogy tanú2 korábbi gyanúsítottai vallomásának a bizonyítékok körébe történő bevonása szükségtelen. E körben megjegyzendő, hogy a gyanúsítottnak nincs a törvényből fakadó igazmondási kötelezettsége, mint a tanúnak. Nem merülhet fel ezért, hogy a tanú szavahihetősége azon az alapon szenvedjen csorbát, hogy vallomása eltér a korábbi, gyanúsítottként tett vallomásától. Már csak azért sincs jelentősége tanú2 korábbi, gyanúsítottként tett vallomása bizonyítás anyagává tételének, mivel az abban foglaltakat az akkor még ebben pozícióban lévő személy a saját védelme érdekében, nem pedig tanúként, az igazság közlésének törvényi kötelezettségével tártta a hatóság elé. Az ítéltábla ezért a másodfokú eljárásban mellőzte tanú2 gyanúsítottként tett vallomásával kapcsolatos iratok beszerzését, az ezzel kapcsolatos bizonyítás foganatosítását.

[163] Terhelt10 X. r. vádlott védője eljárásjogi hibaként hivatkozott arra, hogy Terhelt37 XXXVII. r. vádlottat tanúként hallgatta meg a törvényszék, annak ellenére, hogy ő az ügyben vádlottként szerepelt. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a védő eljárásjogi aggálya helyes és megalapozott volt, mert az iratokból megállapítható, hogy Terhelt37 XXXVII. r. vádlottat a törvényszék tanúként hallgatta ki a szombathelyi ügyrész tekintetében. A törvényszék a 2017. év október hó 19. napján tartott tárgyaláson (338. alszámú tárgyalási jegyzőkönyv 51. oldalától kezdődően) valóban tanúként hallgatta ki Terhelt37t, és ennek megfelelően figyelmeztette az őt megillető eljárási jogokra. A jegyzőkönyvből az is megállapítható, hogy a Fővárosi Főügyészség képviselője már ekkor jelezte, hogy álláspontja szerint Terhelt37 tanúként nem hallgatható meg, mert az egyesített ügyben vádlottként szerepel. Az eljáró törvényszék álláspontja azonban más volt, így ténylegesen sor került Terhelt37 tanúkénti kihallgatására. Kétségtelen tény, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a vádlotti pozícióban szereplő Terhelt37t tanúként hallgatta ki, mert az eljárásjogi pozíciók halmozását a törvény nem teszi lehetővé. Ugyanakkor az eljárási szabálysértést maga az elsőfokú bíróság is észlelte a későbbiek folyamán, és azt a saját eljárásában korrigálta, amikor a 2018. év február hó 19. napján Terhelt37t immár vádlottként hallgatta meg a terhelti pozícióban lévő személyre vonatkozó törvényes figyelmeztetéseket követően. Ez nyomon követhető a Fővárosi Törvényszék 357. alszámú tárgyalási jegyzőkönyvének 4-5. oldalain, amely alkalomkor Terhelt37 XXXVII. r. vádlott a korábban tanúként tett nyilatkozatát immár vádlottként is változatlanul fenntartotta. Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely hatályon kívül helyezés alapjául szolgálna.

[164] Szintén problémaként merült fel, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenysége a bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak tekintetében - a terjedelmét illetően -nem volt mindenben teljeskörű. Az indokolási kötelezettség teljesítése, illetve megsértése a kötelezettség terjedelmének függvénye. A Kúria a BH. 2017. évi 395. szám alatt közzétett eseti döntésében rámutatott, hogy feltétlen hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A határozatból kiemelendő, hogy az indokolás rendeltetése az, hogy egyrészt rögzíti a döntés, tehát a rendelkezés, jogkövetkeztetés ténybeli alapját, másrészt számot ad a döntéshozatali tevékenységről. Következésképpen az indokolás részét képező (történeti és személyi vonatkozású) ténymegállapítások, valamint a jogkövetkeztetések hiányossága vagy hibája anyagi jogi sérelem. Eljárásjogi sérelmet egyrészt az jelent, ha az indokolás nem, vagy nem az elégséges és szükséges mértékben tartalmazza, hogy a bíróság mit vett számba, mit

mérlegelt, illetve értékelt ténymegállapítása, jogkövetkeztetése végett. Ilyenkor ugyanis a döntés ellenőrizhetetlen, tehát az ítélet felülbírálhatatlan. Az ítéltábla a kúriai határozatból legfontosabb szempontként azt tartja kiemelőnek, hogy az indokolási kötelezettség megsértése döntően relatív fogalom, hiszen az az indokolási kötelezettség terjedelmének függvénye, tehát éppen e terjedelem tükrében határozható meg a mulasztás mértéke.

[165] Az elsőfokú bíróság a jelen ítélettel elbírált és bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak cselekményeit illetően indokolási kötelezettségét vitathatatlanul teljesítette, azonban az kiegészítésre szorul. A vádlottak magatartásának értékelése során számos bizonyítékot értékelt, így elsősorban a terheltek (ténybeli) beismerő vallomásait, amelyeket az egyéb bizonyítékok is alátámasztottak. Ezen felül kiemelő a törvényesen alkalmazott leplezett eszközök felhasználásával nyert bizonyítékok eredményére, a tanúvallomásokra és nem utolsósorban az okirati bizonyítékokra hivatkozás, amelyek egyértelműen igazolták, hogy a vádlottak egyike sem rendelkezett a támogatás igényléséhez elengedhetetlenül szükséges földhasználati jogosultsággal, mely körülményről – a szervezőkkel együtt – nyilvánvalóan tudomással bírtak. A törvényszék az ítéletének indokolásában helyesen mutatott rá ezt meghaladóan arra is, hogy a vádlottak kimondottan annak tudatában regisztráltak az érintett honlapján, illetve azért adták át személyes adataikat más személynek regisztráció céljából, mert tudomással bírtak arról, hogy a nevükben területalapú támogatást nyújtanak be. Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállásból okszerű következtetés vonható a vádlottaknak az elkövetéskori aktuális tudattartalmára és ennek eredményeként a büntetőjogi felelősségükre, még abban az esetben is, amikor az állami támogatásra irányuló igénylés minden részletével nem voltak tisztában. Helyesen érvelt a törvényszék akkor, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a vádlottaknak a szándéka – minimálisan eshetőlegesen – kiterjedt az általuk részesként végrehajtott költségvetési csalás tényállási elemeire, hiszen azzal valamennyien tisztában voltak, hogy jogszerűen földhasználathoz kapcsolódó állami támogatásban nem részesülhetnek, mert földjük, illetve földhasználati jogosultságuk nem volt.

[166] Az elsőfokú bíróság a vádlotti védekezéseknek azt a részét is elvetette, amely szerint a terheltek közül többen is oly módon akartak segítséget nyújtani rokonaiknak, ismerőseiknek, baráti körüknek, hogy azért adták át az adataikat, mert a hozzátartozók csak további igénylő személyek bevonásával tudtak nagyobb támogatáshoz jutni, mint amit az akkor hatályos jogszabályok lehetővé tettek. E tekintetben nincs különbség a korábban megjelölt és az imént felvázolt magatartás között, mert mindkettő jogtalan magatartást, illetve jogtalan magatartáshoz történő – ugyancsak jogszerűtlen – segítségnyújtást jelentett a tények teljeskörű ismeretében. Mindössze zárójelben utal a másodfokú bíróság arra az alapvető jogelvre, amely szerint a jog nem tudása nem mentesít. Jelen ügyben azonban ennél többről van szó, mert a bűnsegédként elmarasztalt terheltek felelőssége abban is megragadható, hogy nem ellenőrizték, nem jártak utána, hogy a személyes adataikat ki és mire fogja felhasználni. Ezek a vádlotti védekezések értelemszerűen nem foghattak helyt és a terhelteket e tekintetben nem gondatlanság, hanem minimálisan eshetőleges szándék vezette, mert személyes adataik megadásakor legalább belenyugodtak abba, hogy azokat az elkövetők bűncselekmény megvalósításához is felhasználhatják.

[167] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a földalapú támogatást igénylőknek döntően két típusa volt. Egyfelől vállalkozások, cégek, másfelől magánszemélyek. Helyesen állapította meg azt is, hogy a névleges igénylőként fellépő cégek nem a fő tevékenységi körüknek megfelelő területen várták a pályázati lehetőséget, hanem

olyan területen (mezőgazdaság), ahol sem az igénylések benyújtásakor, sem azt megelőzően tényleges gazdasági tevékenységet nem végeztek, mégpedig olyannyira nem, hogy az abszolút kívül esett a gazdasági profiljukon. Számos esetben azonban az is előfordult, hogy e vállalkozások mindössze csak papíron léteztek – éppen a bűncselekmény végrehajtása érdekében hozták létre őket – tényleges, valóságos gazdasági tevékenységet soha nem végeztek. E tényekből okszerűen következtetett arra a Fővárosi Törvényszék, hogy ezen körülményekből a névleges igénylők minimálisan azt tudták, hogy a közreműködésük legalábbis valamilyen szabálytalan eljáráshoz kapcsolódik.

[168] A jelen ítélettel elbírált vádlottak esetében az elsőfokú bíróság valamennyi történeti tényállásban rögzítette a tudattartamukra vonatkozó azon megállapítást, amely szerint a különböző összegű támogatások kifizetésére irányuló csalárd szándék ismeretében elkövetési magatartásuk szándékos segítségnyújtás. Ezek a megállapítások tényszerűen megalapozták a vádlottak büntetőjogi felelősségét, amelyeket az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának szabályai szerint összekapcsolt az egyes terhelti magatartásokra vonatkozó konkrét bizonyítékokkal. Végezetül a vádlottak személyét külön-külön beazonosíthatóan a történeti tényállásban írtakon kívül a jogi indokolásban is felsorolta (561. oldal 4. bekezdés). Mindazoknak a neve, akik – jogosulatlanul, bűncselekményt megvalósítva – földalapú támogatást igényeltek, az ítéletnek e részében is rögzítette.

[169] A Fővárosi Ítéltábla a törvényszék ítéletének a jelen ügyben érintett vádlottjai tekintetében a teljeskörű felülbírálat során arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság – a korábban már kifejtettek értelmében – indokolási kötelezettségének nagyobbreszt eleget tett, így nem volt olyan mértékű eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indokolta volna a Be. 609. § (2) bekezdése d) pontja alapján.

[170] Az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállásban, annak jogi és ténybeli indokolásában számba vette mindazokat a bizonyítékokat, amelyek a jelen ítélettel érintett vádlottak tekintetében a bűnösség megállapításához vezettek. E körben nem kizárólag és elsősorban a leplezett eszközök által beszerzett, megalapozottan és törvényesen felhasznált bizonyítékokra alapozta a tényállást, hanem a jelentős számú tanú vallomására is, amelyet eljárásjogilag támadhatatlanul, jórészt felolvasással tett a bizonyítási eljárás anyagává. Az elsőfokú bíróság az ítélete 562-563. oldalain lényegét tekintve indokolását adta annak, hogy a vádlottak védekezésével szemben milyen bizonyítékokra alapította az őket marasztaló történeti tényállást és ez alapján miért állapította meg büntetőjogi felelősségüket. A törvényszéknek az e körben adott indokolása kétségtelenül rövid és összefoglaló, ugyanakkor a büntetőjogban megkívánt kétséget kizáró bizonyítottság az indokolást, valamint az ítélet egészét figyelembe véve maradéktalanul megállapítható.

[171] Megjegyzendő, hogy a bűncselekményben jelentősebb szerepet vállaló vádlottak közül is voltak a büntetőjogi felelősségüket elismerők, amely azt igazolja, hogy a bűnsegédként felelősségre vont vádlottak sem véletlenül kerültek kapcsolatba a komolyabb szerepet és tevékenységet vállaló vádlottakkal, hiszen anyagi előny fejében az ő kérésükre vettek részt a cselekmény megvalósításában.

[172] Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolása 449. oldalának 1-3. bekezdéseiben meghatározta azokat az alapvető kérdéseket, amelyekre a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként választ kellett adnia az ügydöntő határozatában. E szerint vizsgálnia kellett valamennyi vádlott esetében azt is, hogy a vádlott társakkal milyen kapcsolatban álltak, milyen célt valósított meg az együttműködésük. A második kérdés az elkövetők tudattartamára vonatkozott, különös figyelmet fordítva azon terheltekre, akiknek nevében a területalapú támogatásokat benyújtották. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróságnak már e kérdés felvetése is egyértelműen azt mutatja, hogy rendkívül részletesen és behatóan foglalkozott a bűnsegédi magatartást tanúsító valamennyi vádlottal is, mely szerteágazó bírói tevékenység az ítélet igen részletes és alapos indokolásában is visszaigazolódott. A törvényszék által megfogalmazott harmadik kérdés pedig a jelentősebb, szervező tevékenységet kifejtő vádlottakra vonatkozik. A velük kapcsolatos indokolás a bűnsegédekre vonatkozóan ugyancsak kellő mennyiségű adatot, érvet tartalmaz.

[173] A Fővárosi Törvényszék az imént ismertetett és önmaga által felállított szempontrendszer alapján vizsgálta bűnsegédi magatartás tanúsításával vádoltak cselekvőségét. E szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bír az elkövetésben résztvevő, azonban a nyomozó hatósággal vádalkut kötő tanú2 vallomása, akinek helyzeténél fogva ténylegesen rálátása volt a beszerezett vállalkozásokra és döntő részben a magánszemélyekre is. Az elsőfokú bíróság az ítéletének 450-453. oldalain részletesen ismertette tanú2 vallomásait, amelyeknek jelentősége a bűnsegédlettel vádoltak szempontjából abban foglalható össze, hogy a tanú részletesen számot adott a bűncselekmény elkövetésében résztvevő személyekről, e személyek egymáshoz való viszonyáról, a bűnsegédként közreműködő magánszemélyek és vállalkozások névleges irányítóinak beszerzéséről. E bizonyíték egybevág a leplezett eszközökkel beszerzett bizonyítékokkal, valamint a számos okirati bizonyítékkal és tanúvallomással, ennél fogva kétséget kizáróan megállapítható, hogy a jelen eljárás vádlottjai egyfelől felkérés alapján és önkéntesen, másfelől anyagi előny fejében igényelték jogtalanul a föld alapú támogatást akként, hogy igénylésük jogtalanságával teljes mértékben tisztában voltak. Az együttműködő tanú a bűncselekményben legjelentősebb szerepet vállaló személyeket egyértelműen és következetesen terhelte a bűncselekmények elkövetésével oly módon, hogy önmagára is mindvégig terhelő vallomást tett. Egyértelműen cáfolta Terhelt1 I. r. vádlott azon védekezését, amely szerint a magatartásuk mindössze egy „tesztüzem” volt az esetleges visszaélések kiszűrésére. Itt kell megjegyezni, hogy a védelem által erősen támadott tanú, akinek a szavahihetőségét mindannyiszor igyekeztek kétségbe vonni, olyan körülményekről is beszámolt a bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódóan, amelyeket a személyektől független objektív bizonyítékok is teljes egészében alátámasztottak. Emlékeztet, hogy az I. r. vádlott védekezése az egész eljárás során következetesen az volt, hogy a tesztüzemről tájékoztatni akarta az sértett2 korabeli elnökét tanúlt is, erre mindössze csak azért nem került sor, mert időközben őrizetbe vették, majd elrendelték letartóztatását. A leplezett eszközök alkalmazásával beszerzett bizonyítékok azonban a fenti vádlotti állításnak teljességgel ellentmondanak, mert a vádlottak között lefolytatott és a hatóságok által rögzített beszélgetésekből megállapítható, hogy a teszt gondolata már a cselekményeket követően, az elkövetők egymásközi beszélgetése során kizárólag azért merült fel, hogy adott esetben ilyen magyarázatot adjanak a hatóságok kérdéseire. Ami még ennél is fontosabb, hogy a lehallgatott beszélgetések időpontjaiból megállapítható, hogy a tesztüzem gondolata legelőször a 2013. év október hónapjában vetődött fel a vádlottak között, így az a 2012. évben megvalósított cselekményeknél értelemszerűen szóba sem kerülhetett. Mindezekhez képest az már csak kiegészítés, hogy a tanúként meghallgatott tanú1 sem az I. r. vádlottól, sem mástól nem értesült az esetleges tesztüzem meglétéről és különösen nem annak hosszabb idő óta

történő működéséről. Az elsőfokú bíróság ezzel a körülménnyel is foglalkozott az ítélete 468-469. oldalán, amelyből azt kell kiemelni, hogy a tanú azt is hozzáfűzte, hogy amennyiben valóban lett volna ilyen teszt, arról őt, mint a Hivatal első számú vezetőjét mindenképpen tájékoztatni kellett volna.

[174] A Fővárosi Törvényszék részletesen foglalkozott tanú²⁴ tanúvallomásával is, amelynek jelentősége abban áll, hogy a tényállásban nem volt olyan apró mozzanat vagy körülmény – például az iratokhoz csatolt névtelen levél tartalma -, amelyben a tanú vallomása ne egyezett volna meg a tanú² által elmondottakkal. Az elsőfokú bíróság e körben adott indokolásának és bizonyíték értékelő tevékenységének megisméltése nélkül mindössze azt emeli ki a másodfokú bíróság, hogy a nyomozati iratok 22. kötetének 371. oldalától kezdődően megtalálható névtelen levél tényszerű, tárgyilagos és részletekbe menően pontos a vádlottak által megvalósított bűncselekmények tekintetében, melynek tartalmi hiteleségéhez kétség sem férhet. Az elsőfokú bíróság az ítélete 500-502. oldalain nemcsak ismertette, hanem elemezte és értékelte is a levél tartalmát, amelyet a későbbiekben összevetett tanú²⁴ tanú, valamint tanú² együttműködő tanú nyilatkozatival és mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy e bizonyítékok szinte szó szerint mindenben megegyeznek, hitelességükhöz, valóságtartalmukhoz a legcsekélyebb kétség sem férhet. Foglalkozott azzal is a törvényszék, hogy ki lehetett a levél írója vagy legalábbis milyen személyi körből kerülhetett ki a dokumentum szerzője. A levél írójára a büntetőeljárás során nem derült fény, azonban az minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy olyan személy lehetett, akinek meglehetősen nagy rálátása volt az sértett² működésére; gazdag ismeretekkel rendelkezett a földalapú támogatások igénylésében és kiutalásában fontos szerepet játszó informatikai rendszer működéséről is. Mindezekkel csak azt kívánja hangsúlyozni az ítéltábla, hogy korántsem arról van szó, amit a védelem állított, nevezetesen, hogy a terheltek cselekvőségére vonatkozóan lényegében nem állt rendelkezésre más bizonyíték, mint tanú² együttműködő tanú szavahihetőség szempontjából ellenőrizhetetlen vallomása.

[175] A leplezett eszközökkel beszerzett bizonyítékok megszerzésének és felhasználásának törvényességével kapcsolatban az elsőfokú bíróság elemzően foglalkozott a titkos adatszerzés és titkos információgyűjtés során keletkezett adatok eredményének felhasználhatóságával. A törvényszék az ítélete 446-448. oldalain részletesen ismertette azt a jogszabályi környezetet, amelynek alapján döntött abban a kérdésben, hogy a bizonyítékok megszerzése törvényes volt-e, majd ezt követően, hogy ennek eredménye a jelen büntetőeljárásban felhasználható-e. A nyomozati iratok között rendelkezésre állnak azok a bírói végzések, amelyek alapján a nyomozási bíró döntött a felhasználás jogszerűségéről. Ezt követően a perbíróság vizsgálta, hogy az ügyész által hivatkozott bizonyítékok a büntetőeljárásban felhasználhatók-e. Helyesen mutatott rá a Fővárosi Törvényszék, hogy jelen ügyben a bizonyítási eszközök beszerzése és felhasználása között új eljárási törvény lépett hatályba, amely tény azonban nem változtat azon a mindenkori követelményen, mely szerint a titkos eszközök alkalmazásával rögzített lehallgatások elrendelése tekintetében minden esetben a felhasználáskor hatályban volt jogszabályi rendelkezéseket kell irányadónak tekinteni. Ennek megfelelően járt el az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az elrendeléskor hatályos eljárásjogi törvény rendelkezései szerint a titkos információgyűjtés keretében keletkezett adatok a bírósági eljárásban felhasználhatók. Ugyancsak foglalkozott a törvényszék a korabeli Be. 206/A. §-ában írt feltételek fennállásával, különös tekintettel a haladéktalan feljelentési kötelezettségre vonatkozó rendelkezésekkel. E tekintetben helyesen állapította meg, hogy a titkos információgyűjtés engedélyezését kérő szerv a büntetőeljárásban felhasználni kívánt információ megszerzését követően haladéktalanul

feljelentést tett 2013. év szeptember 8. napján, majd az ügyben a nyomozást a 2013. év szeptember hó 11. napján elrendelték. Ezen körülmények alapján arra a következtetésre jutott, hogy a haladéktalanság elve nem sérült, így a lehallgatási anyagok bizonyítékként felhasználhatók.

[176] A feljelentési kötelezettség „haladéktalan” volta a titkos eszközök felhasználhatósága tekintetében az állandó kritikával illetett jogszabályi előfeltétel. A „haladéktalanság” nem azonosítható az „azonnal” fogalmával, tehát azzal az időponttal, amikor a titkos információgyűjtést végrehajtó szakszolgálat az információkat tartalmazó adatokat az információgyűjtést végző szerve rendelkezésére bocsátotta. A titkos információgyűjtést szabályozó ágazati jogszabályok nem szabnak határidőt arra vonatkozóan, hogy az érdektelen adatokat mennyi idő alatt kell kiszűrni, ugyanakkor az információgyűjtés elrendelésekor hatályos korábbi Be. a titkos adatszerzés tekintetében az érdektelen adatok kiszűrésére és megsemmisítésére nyolc napos határidőt engedett. Önmagában az a tény, hogy a titkos információgyűjtést végző szerv az adatok megszerzését követő nyolc napon belül nem tesz eleget feljelentési kötelezettségének még nem teszi törvénytelené és ily módon felhasználhatatlanná a lehallgatási anyagot. A helyes jogértelmezés szerint a haladéktalanság kizárólag a bírói engedélyben meghatározott befejező időponttól számítandó és vizsgálható, mert eddig az időpontig – az egyéb törvényi feltételek megléte esetén – szabadon gyűjthető és rendszerezhető az információ, egészen az engedélyben meghatározott idő végéig. Ilyen körülmények között kimondottan ellentétes lenne a törvény céljával és értelmével az a felfogás, amely ettől eltérő – akár korábbi, akár későbbi – időponthoz kötné a haladéktalanság vizsgálatát. A bírói engedélyben meghatározott befejező időpont előtti haladéktalan feljelentési kötelezettség még az „azonnal” fogalmát is tovább szűkítené, és olyan helyzetet teremtené, amely kizárná a lehetőségét számos további – egyébként bűncselekményre utaló – adat beszerzésének és felhasználásának pusztán azért, mert a már rendelkezésre álló terhelő adat alapján záros határidőn belül feljelentést kellene tenni.

[177] Összegezve tehát az eddig kifejtetteket a „haladéktalanság” értelmezésekor kizárólag a bírói engedélyben meghatározott befejező időpont lehet az irányadó és ehhez képest kell vizsgálni a feljelentési határidő észszerűségét.

[178] Ahogyan azt az ítéltábla korábban már jelezte, az ügyész Terhelt5 V. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt37 XXXVII. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlottak esetében a bünszervezeti elkövetés megállapítását szorgalmazta, míg Terhelt1 I. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VII. r., Terhelt10 X. r., Terhelt35 XXXV. r. vádlottak védői a bünszervezetben történő elkövetés megállapítása miatt fellebbeztek. A bünszervezeti elkövetés megállapíthatóságának avagy annak hiányának fogalma ezért értelmezésre szorul, amelynek jogszabályi háttere az elsőfokú eljárás alatt is változáson ment keresztül.

[179] A büntetőeljárás megindulásakor a Btk. 459.§ (1) bekezdésének 1. pontja értelmében bünszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja öt évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése volt. A bünszervezet fogalmát a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019.évi LXVI. törvény 107.§-a 2019. év július hó 10. napi hatállyal módosította. E szerint bünszervezet: a legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja öt évi, vagy ezt meghaladó

szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények elkövetése. Az elsőfokú bíróságnak döntenie kellett arról, hogy - a Btk. 2. § (1) és (2) bekezdéseiben írtakra figyelemmel - melyik anyagi jogi rendelkezést alkalmazza, melyik törvény szabályai kedvezőbbek a vádlottaknak. A törvényszék az ítélet 558. oldalán úgy foglalt állást e kérdésben, hogy a 2012. évi C. törvény (Btk.) rendelkezéseit kell alkalmazni a bünszervezetre vonatkozóan is. Ezen belül a 2019.év július hó 10. napjától hatályos bünszervezeti fogalom a hierarchikus szervezettség és a konspiratíván működő csoport új törvényi tényállási elemeire tekintettel további szűkítést eredményez, azonban - mivel több vádlott esetében még erre tekintettel is megállapítható a bünszervezeti elkövetés -, enyhébb elbírálást a legújabb szabály mégsem biztosít.

[180] A bünszervezet fogalmát módosító törvény indokolása szerint a módosítás célja az, hogy a korábbiaknál élesebben határolja el a bünszervezet fogalmát a bünszövetségtől, ezzel adjon támpontot a jogalkalmazás számára a bünszervezetben történő elkövetés megállapíthatósága kérdésében. A bünszervezet fogalmi meghatározása tehát a fentebb már említettek szerint kiegészült a hierarchizált szervezet és a konspiratív működés fogalmi elemeivel. Az egyes fogalmi elemek vizsgálata alapján látható, hogy az elkövetésben résztvevő személyek száma alapján a bünszervezet megállapítása főszabály szerint nem ütközik akadályba. Az irányadó történeti tényállás szerint ugyanis a bűncselekmény elkövetésében különböző összetételben részt vevő mintegy százhusz vádlott, az általuk megvalósított egyes részcsselekményeket lényegében mindannyiszor három személyt meghaladó számban követték el. Természetesen a bűnsegédi magatartást tanúsító, mindössze egy-egy részcsselekményt megvalósító terheltek vonatkozásában okszerűen és megalapozottan állapította meg a törvényszék, hogy e vádlottak értelemszerűen nem bünszervezeti elkövetési formában hajtották végre a bűncselekményt, ilyen minősítést esetükben az ügyész sem indítványozott. Jóllehet a Legfelsőbb Bíróság 4/2005. BJE. számú jogegységi határozata értelmében a bünszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki – eseti jelleggel – akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg, feltéve, ha az elkövető tudata a bűncselekmény elkövetésekor átfogta a bünszervezet tárgyi ismérveit. Az elsőfokú bíróság a bűnsegédi magatartást tanúsító legtöbb vádlott esetében – akik mindössze egy-két részcsselekmény elkövetésében vettek részt a jogosulatlan igénylés előterjesztéséhez rendelkezésre bocsátott adataikkal - helyesen nem állapította meg a bünszervezeti elkövetést, mert nem álltak rendelkezésére olyan adatok, amelyek a fent megjelölt tudati elemeket büntetőjogi bizonyossággal alátámasztották volna, másként fogalmazva nem álltak rendelkezésre olyan bizonyítékok, amelyek azt igazolták volna, hogy a fenti jellegű bűnsegédi magatartást tanúsító elkövetők tudata az elkövetéskor ténylegesen átfogta a bünszervezet tárgyi ismérveit. Ezzel szemben, ha csak a bűncselekményben résztvevő és legjelentősebb szerepet vállaló mintegy nyolc-tíz vádlott cselekvőségét vizsgáljuk, akkor az ő vonatkozásukban aggálytalanul megállapítható, hogy legalább ez a viszonylag szűk elkövetői kör is megfelel a személyek minimális számára vonatkozó törvényi kritériumnak. Az elsőfokú bíróság ez utóbbi vádlottak tekintetében – a törvényi rendelkezésekkel összhangban – megkülönböztetést tett tettesi és részesi magatartások között és e magatartásokra tekintet nélkül állapította meg a bünszervezeti elkövetést, mert a törvény helyes értelmezése szerint a bünszervezetben elkövetés bármely elkövetési alakzatban megvalósulhat.

[181] Ugyancsak nem lehet kétséges, hogy a bünszervezeti fogalmak közül maradéktalanul megvalósult a csoport hosszabb időre szervezettsége is. E fogalmi elem nem kizárólag a bűncselekmény elkövetéséhez feltétlenül szükséges időt jelenti, hanem azt az időtartamot kell alatta érteni, amely alatt a bünszervezetet létrehozzák, vagyis azt az időtartamot, amely elégséges a szándékos bűncselekmények elkövetése érdekében alakuló

csoport kialakítására és működésének összehangolására. A fentiekből látható tehát, hogy a hosszabb időre szervezettség nem egyezik meg a bűncselekmény tényleges elkövetési idejével, hanem annál jóval hosszabb időtartamot ölel fel, amely idő alatt éppen a bűnözésre alakult csoport szervezése és kialakítása zajlik. Az elsőfokú bíróság által helyesen és tényszerűen rögzített történeti tényállásból kiviláglik, hogy jelen ügyben már önmagában a bűncselekmény elkövetése is megközelítőleg három évig folyamatosan tartott, de ezen túlmenően – ezt megelőzően – a szervezet kialakítása és felkészítése is megtörtént, mert a tényállásból és azt alátámasztó bizonyítékokból az is kiolvasható, hogy az elkövetésben résztvevő és a legjelentősebb részt vállaló vádlotti csoport lényegét tekintve vállalkozásszerűen és rendszerszerűen működött, miközben mindenki a saját részfeladatát teljesítette.

[182] Természetesen az elkövetőknek nem kell ismeretekkel rendelkezni arról, hogy az által elkövetett bűncselekményt milyen büntetési tétellel fenyegeti a törvény, mert ez a tényállási elem egy objektív büntethetőségi feltétel, amely független az elkövető tudatától.

[183] Az eddig kifejtettek értelmében tehát nem tévedett a Fővárosi Törvényszék amikor a bünszervezeti elkövetést az elsőfokú ítéletben meghatározott vádlottak tekintetében megállapította.

[184] Hivatkozik a Fővárosi Ítéltábla a Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú végzésének indoklására, amely szerint a Btk. nem tartalmaz törvényi értelmezést a „hierarchikusan szervezett” és a „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez. Ezek értelmezése a jogalkalmazó, a bíróság feladata. A jogalkalmazó alkotmányossági köteletségének eleget téve értelmezéskor figyelembe veszi a jogszabályhoz fűzött indokolást, azonban annak kötőereje nincs, az nem anyagi jogi jogszabály. A törvényi indoklás az egyes fogalmi elemek törvényi megállapításához ad értelmezési segítséget. A bíróság feladata megvizsgálni minden ügyben, hogy megállapítható-e adott tényállás alapján a bünszervezetben elkövetés. A bíróság számára e tekintetben mindig az alanyi oldal vizsgálata a lényeges. A terheltnak tudnia kellett, hogy azt a bűncselekményt, aminek elkövetője, bünszervezetben valósítják meg.

[185] A Kúria a szóban forgó határozatában kiemelte, hogy a jogszabályi változás nem jelenti feltétlen a bünszervezet fogalmának jogalkalmazói újragondolását. A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bünszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Ha olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bünszervezet megállapítását az új fogalom szerint is. A csoport konspiratív működése lényegében a korábbi összehangolt működés fogalmának feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi (Kúria Bhar. III.571/2019/41. számú végzésének [154] – [155] bekezdései).

[186] A Kúria fenti megállapításai a jelen ügy történeti tényállására és az abban szereplő terheltekre vonatkoztatva azt jelenti, hogy alapvetően helyesen járt el a Fővárosi Törvényszék, amikor még az elkövetésben jelentősebb szerepet vállaló vádlottak nem

mindegyike esetében állapította meg a bünszervezeti elkövetést. A kúriai határozat helyes értelmezése szerint önmagában az a körülmény, hogy a bűnelkövetői szervezet hierarchikus, alá-fölé rendeltségen alapuló szervezettség formájában működik még nem jelenti azt, hogy a bünszervezetben résztvevő valamennyi személy feltétlenül részt vesz a hierarchiában, törvényszerűen annak valamelyik szintjén helyezkedik el. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a vádlottak közül erre legjobb példa Terhelt62 LXII. r. vádlott magatartása, aki a IV/B. tényállási pontban a 16. ponton kívül is segítséget nyújtott a többi vádlottnak az igénylések benyújtásához azzal, hogy az ügyfélkapu hozzáférését rendelkezésre bocsátotta. Ugyanakkor ez a magatartása a másodfokú bíróság megítélése szerint sem tartozik a hierarchizált szervezeten belüli elkövetésnek, és különösen nem alkalmas a konspiratív működés fogalmának kimerítésére, tekintettel arra, hogy ez a magatartása egyrészt nem volt a kívüljáró felé rejtett cselekvőség, és annak a törvényi kritériumnak sem felelt meg, amely szerint legalább az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezte volna. Terhelt62 LXII. r. vádlott segítség nyújtása, ismeretségük révén Terhelt64 LXIV. r. vádlott személyéhez – nem pedig más társas bűnelkövetői minőségéhez - fűződő volt, vagyis az előbbi törvényi kritérium szerint működő bünszervezet meglétére Terhelt62 LXII. r. vádlott tudata nem terjedt ki, csupán vádlott-társához való kapcsolatára. Megjegyzendő, hogy az elsőfokú bíróság a bünszervezeti elkövetők és a nem bünszervezeti elkövetők között más jogi és ténybeli alapon húzta meg a határt. A törvényszék az ítélete 560. oldalának utolsó bekezdésében arra mutatott rá, hogy a bíróság – a váddal ellentétben – több személy esetében nem osztotta azt az álláspontot, hogy amennyiben egy adott névleges igénylő több személy beszerzésében is közreműködött, oly módon, hogy rokonoknak, barátoknak ismertette ezt a pénzszerzési lehetőséget, esetükben a bünszövetség, mint társas elkövetés kiemelkedő, büntetési tételt befolyásoló, de nem a legmagasabb szervezettséget és ennek következtében a legszigorúbb büntetőjogi következményeket is magával vonó veszélyességet jelentett. Zárójelesen jegyzi meg az ítéltábla, hogy az előbbi indokolása mellett sem állapította meg – helyesen – a törvényszék a bünszövetségben vagy üzletszerűen történő elkövetést a vádlottak egy részénél. A lépcsőzetes törvényszerkesztésre figyelemmel a költségvetési csalás súlyosabban minősülő esete e vádlottaknál az okozott vagyoni hátrány nagyságához igazodó, és nem feltétlenül jelenik meg az eggyel kisebb okozott vagyoni hátrány esetén irányadó, a törvényben további minősített esetként szereplő bünszövetségben, illetve az üzletszerűen történő elkövetés.

[187] Az általa rögzített tényállás alapján nem tévedett az elsőfokú bíróság azoknak a vádlottaknak az esetében, akiknél megállapította a bünszervezeti elkövetést. Terhelt1 I. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt10 X: r., terhelt35 XXXV. r., és Terhelt64 LXIV. r. vádlottak tekintetében hangsúlyozandó, hogy az új törvény szerinti a hierarchikus szervezeti felépítés, és a konspiratív működés is megállapítható volt. A bűncselekmények elkövetése során kifejtett tevékenységük, azok összehangoltsága is megfelelt a törvényes előfeltételeknek.

[188] A hierarchikus szervezeti felépítést illetően kiemelkedő jelentősége van annak, hogy az elkövetők a végrehajtás során ténylegesen alá-fölé rendeltségi viszonyban vannak és a döntési szintek is meglehetősen jól elhatárolhatók egymástól. A hierarchikus, alá-fölé rendeltségi viszonyon alapuló tagozódás tehát vertikális tagozódást jelent és ez a tény egyértelműen megállapítható a történeti tényállásban rögzített egyes cselekményeknél. Ennek lényege szerint a szervezeti hierarchia csúcán Terhelt1 I. r. vádlott állt, a közvetlenül alatta elhelyezkedő szinten Terhelt3 III. r., Terhelt6 VI. r. és Terhelt10 X. r. vádlottak voltak, akik lényegét tekintve egymással mellérendeltségi viszonyban is álltak. Ismételtén más szintet

jelenített meg Terhelt⁴ IV. r. és terhelt³⁵ XXXV. r., Terhelt⁶⁴ LXIV. r. , valamint – később írtak szerint - Terhelt³⁷ XXXVII. r. vádlott. A helyesen megállapított ítéleti tényállásból a fenti tagozódás és az ennek megfelelő különböző döntési - végrehajtási szintek egyértelműen kiolvashatók. Az elsőfokú ítélet indokolása ennek megfelelően számos olyan bizonyítékot sorolt fel és értékelt, amelyek meggyőzőek az ítéltábla számára is a tekintetben, hogy az elkövetők ténylegesen alá-fölé rendeltségi viszonyban voltak, köztük - éppen a szervezetség és a hierarchia okán – egyértelműen utasításos rendszer alakult ki, így az is megállapítható volt, hogy az információk oda-visszaáramlása során minden szál Terhelt¹ I. r. vádlott kezében összpontosult. Az I. r. terhelt volt az a személy, aki az alatta lévő szinten elhelyezkedő elkövetőket utasította, illetve látta el konkrét instrukciókkal, majd döntően ez a szint intézkedett az egy részcsелеkményben résztvevő névleges igénylők beszerzéséről, de esetenként az is előfordult, hogy ez a szint is további szervezőket vont be. A fenti módon jogosulatlanul megszerzett földalapú támogatások visszaosztása is ugyanezen alá-fölérendeltségi rendszerben működött, mert a névleges igénylőknek a Magyar Államkincstár által kiutalt támogatások a beszerzőkön keresztül jutottak el a bűnszervezet felsőbb vezetőihez, végezetül pedig annak működtetőjéhez.

[189] Ezeket a körülményeket az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárása során feltárta és nagy alaposággal értékelte. Ismételten hangsúlyozni szükséges, hogy nemcsak a bűncselekmény elkövetése, hanem annak bűnszervezetben történő megvalósítása, az elsőfokú bíróság által ekként minősített vádlottak esetében is bizonyítékokkal alátámasztott. A már említett és az elsőfokú bíróság által aggálytalanul elfogadott együttműködő tanúk által elmondott vallomásokon túlmenően a titkos információ gyűjtés és titkos adatszerzés keretében szerzett bizonyítékok ugyancsak megerősítették a tanúk által elmondottakat, de ezek önmagukban is bizonyítékul szolgáltak a bűnszervezeti felépítés valóságos voltára. A vádlottak tevékenységének ilyen részletes összehangoltsága nem kizárólag az elkövetésre, hanem a bűncselekmény leleplezésének elkerülésére is kiterjedt, mitöbb egyértelmű bizonyítékok merültek fel arra is, hogy a szervezet komoly figyelmet és gondot fordított arra, hogy az időközben már megindult büntetőeljárásban valamennyi résztvevő lehetőség szerint tagadjon, illetve, hogy vallomásaik következetesek és lehetőség szerint a legnagyobb mértékben összehangoltak legyenek.

[190] A fentiekből is a konspiratív elkövetési mód következik, mert látható, hogy az elkövetők közötti koordináció még a lebukás megelőzésére tett összehangolt lépéseket is tartalmazta. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése körében figyelemmel volt arra is, hogy a deliktum elkövetésében vezető szerepet játszó vádlottak – különösen Terhelt¹ I. r. terhelt – folyamatosan figyelemmel kísérték a kérelmek mikénti alakulását, és szükség szerint, akár napi rendszerességgel, intézkedtek a túligénylések megszüntetése tárgyában, amely a lebukás jelentős veszélyét hordozta magában. Szintén ebbe a körbe tartoznak azok a szervezett vádlotti magatartások, amelyek a már jogosulatlanul megszerzett támogatási pénzek meghatározott mértékű felosztására vonatkoztak. Ide tartoznak továbbá a lebukás elkerülésének céljából beszerzendő földhasználati jogosultságot igazoló hamis okiratok beszerzésére tett intézkedések, valamint a bizalmi viszonyban álló névleges igénylők igénybevétele a tettesek, illetve szervezők személyének rejtve maradása érdekében. A felsorolt magatartások kivétel nélkül a bűnszervezeti elkövetést támasztják alá, és azon belül is egyértelműen bizonyítékul szolgálnak a terheltek által tanúsított konspiratív magatartásra.

[191] Nem osztotta az ítéltábla a Fellebbviteli Főügyészség arra irányuló indítványát, hogy Terhelt⁸ VIII. r. vádlott magatartását is bűnszervezeti elkövetői magatartásként

értékelje. A szóban forgó terhelt eleve meglehetősen kevés részselekményben vállalt szerepet, amely körülmény önmagában még nem zárná ki a legsúlyosabb elkövetői alakzat megállapítását. Ugyanakkor magatartásának vizsgálata során azt állapította meg az ítéltábla, hogy Terhelt8 a természetes egységet alkotó és három éven át folyamatosan tartó bűncselekmény elkövetésében annak kizárólag a letelején, 2012. év október hónapban vett részt, majd cselekvősege ezzel befejeződött. Ilyen értelemben sem lehet tehát hosszú elkövetési időről beszélni. Az ügyész által hivatkozott eseti döntések az ítéltábla jogi álláspontja szerint nem illeszkednek Terhelt8 magatartására, ezért bár önmagukban helytállóak, de nem vonatkoztathatók jelen ügy vádlottjára. Aláhúzza a másodfokú bíróság, hogy Terhelt8 VIII. r. vádlott esetében az elsőfokú bíróság sem talált olyan bizonyítékot, amely alapján kétséget kizáróan megállapítható lett volna, hogy a vádlott elkövetéskori aktuális tudattartama kiterjedt mindazon tényekre, amelyekből szükségszerűen fel kellett ismernie azt a körülményt, hogy bűnszervezetben működik közre.

[192] Terhelt5 V. r. vádlott esetében egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel, amelynek lényege szerint a terhelt kizárólag az egyik legközelebbi hozzátartozóját Terhelt83 LXXXIII. r. vádlottat vont be az elkövetésbe, ezen felül pedig csak Terhelt10 X. r. vádlottal, valamint marginálisan Terhelt4 IV. r. terhelttel került kapcsolatba. Magatartását és kapcsolati rendszerét az ügyben leginkább az említett társaihoz való mellérendeltség és rokonai kapcsolat jellemezte, és az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás sem tartalmaz olyan elemeket, amelyekből következtetést lehetne vonni a tudattartamára a tekintetben, hogy a bűnszervezeti működés elemeit, körülményeit felismerte, és ezen ismeretek birtokában hajtotta volna végre a saját cselekményeit. A korábban kifejtettekkel összhangban áll az a megállapítás is, mely szerint a bűncselekmény szükségszerű leplezése, vagy legalábbis leplezésének szándéka, önmagában még nem konspiráció, hiszen minden elkövető alapvető, elemi érdeke, hogy bűnös magatartására ne derüljön fény a hatóságok előtt. A vádlott védőjének érvelésére reagálva rögzítendő, hogy a bűnszervezeti elkövetés megállapítása szempontjából nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy Terhelt5 V. r. vádlott a cégein átforgatott pénzből mennyit tartott meg, vagy egyáltalán részesült-e bármilyen jutalékból. Ezért tehát az a védői érvelés, amely szerint az V. r. vádlott csak „ráfizetett” az egész cselekményre, a büntetőjogi megítélés szempontjából irreleváns. Helyesen értékelte ezzel szemben cselekményét bűnszövetségben elkövetettnek az elsőfokú bíróság.

[193] Terhelt37 XXXVII. r. vádlott magatartását értékelve, a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezésben foglaltakkal értett egyet. Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú eljárásban is irányadó történeti tényállások szerint a Terhelt37 XXXVII. r. vádlott – betagozódva a hierarchikus rendbe - közvetlen kapcsolatban állt a felette álló Terhelt6 VI. r. vádlottal. Követve az utasításait tájékoztatást adott a névleges igénylőknek a feladatairól, és kötötte őket össze a VI. r. terhelttel. Terhelt37 XXXVII. r. vádlott öt gazdasági társaságot szervezett be a jogosulatlan támogatások megszerzésébe, amelynek során a támogatáshoz szükséges iratokat, adatokat, és az sértett2-től érkező leveleket Terhelt6 VI. r. vádlottnak továbbította. Az elsőfokú bíróság az ítélet 292. oldal 4. bekezdésében azt is rögzítette, hogy Terhelt37 XXXVII. r. vádlott azzal is tisztában volt, hogy a támogatási összegből járó, a jutalékok meghaladó mértékű részesedést a szervezőkön keresztül vissza kell juttatni azokhoz a személyekhez, akik a támogatást intézik. Az ezen tényeket alátámasztó bizonyítékok tükrében Terhelt37 XXXVII. r. vádlottól megállapítható, hogy a tudata átfogta azt a körülményt, hogy egy olyan többszörösen rétegzett, felsőbb utasítások alapján eljáró és konspiratíván működő csoport tevékenységéhez járul hozzá, amelynek célja jelentős anyagi

javak büntetendő cselekmények útján történő megszerzése. Erre figyelemmel Terhelt37 XXXVII. r. vádlott az ítéltábla álláspontja szerint a bűncselekményt, mint bünszervezeti elkövető hajtotta végre. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta feltüntetni, hogy Terhelt37 XXXVII. r. vádlott a VI/1. tényállási pontban is elkövetőként szerepel, mint ahogy azt egyébként helyesen és tényszerűen állapította meg a törvényszék. Az említett tényállási pontban leírt magatartása a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének minősülne, amelyet bűnsegédként követett el. Figyelemmel azonban arra, hogy a IV/F. tényállási pontokban is ugyanezt a bűncselekményt valósította meg szintén bűnsegédként, ezért ez a magatartása is a törvényi egység keretébe tartozik, amelyet helyesen értékelt ekként az elsőfokú bíróság, így e tekintetben a minősítés pontosításra nem szorul.

[194] A cselekmények jogi minősítésével kapcsolatban a másodfokú bíróság által is irányadónak elfogadott tényállásból az elsőfokú bíróság – a fentebb kifejtettek értelmében és a korábbi pontosításokkal – okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére és a terhelt bűncselekményeinek anyagi jogi minősítése is legnagyobb részt megfelel a törvényi rendelkezéseknek. Néhány vádlott esetében a jogi minősítés módosításra, pontosításra szorul.

[195] Terhelt4 IV. r. vádlott cselekményeinek jogi minősítése körében szükséges kiemelni, hogy az elsőfokú bíróság a III./B./2. (elsőfokú ítélet 232. oldal 3. bekezdés), valamint a IV./A./18./1. (elsőfokú ítélet 260. oldal) tényállási pontokban rögzítette a vádlottnak ugyanazt a magatartását – a váddal egyezően -, amely a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása alapjául szolgálhatott volna a Btk.342.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette miatt. A törvényszék az ítéletének indoklásában részletesen kifejtette azt is, hogy az úgynevezett intellektuális közokirat-hamisítást azzal a magatartásával követte el a vádlott, hogy az cég6. tényleges tulajdonosa és irányítója ő volt, és nem Terhelt27 XXII. r. vádlott, akit a cégbíróági eljárásban a gazdasági társaságot jegyző ügyvezetőként bejegyezték. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság nem foglalt állást a terhelt büntetőjogi felelősségéről, pontosabban annyiban mégis, hogy a bűnösségét nem mondta ki, vele szemben a cselekmény e részében joghátrányt sem alkalmazott, vagyis e cselekménynek nem tulajdonított jelentőséget a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából. A másodfokú bíróság a felülbírálat során ezt észlelve, az elsőfokú bíróság előbbi álláspontját helyesnek találva, Terhelt4 IV. r. vádlottal szemben a közokirat-hamisítás büntette miatt indult büntetőeljárást a Be.567.§ (1) bekezdés f) pontja alapján megszüntette, mert úgy ítélte meg – egyezően az elsőfokú bírósággal -, hogy a vádlott terhére rótt közbizalom elleni bűncselekménynek a vád tárgyává tett jóval jelentősebb tárgyi súlyú (költségvetési csalás büntette, hivatali vesztegetés büntette, és pénzmosás büntette) bűncselekmények mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége. A másodfokú bíróság egyetértett a fellebbviteli főügyészség [122] pontban már hivatkozott álláspontjával, mely szerint még az e cselekményben történő bűnösség kimondása sem nyitja meg a harmadfokú eljárás lehetőségét. A Be.615.§ (2) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott rendelkezések egyike szerint sem minősül ugyanis a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétesnek. Épp ellenkezőleg, az eljárás megszüntetésével pótolta az elsőfokú bíróságnak az ezzel kapcsolatos döntésének a hiányát a másodfokú bíróság. Ellentétes döntés kizárólag abban helyzetben születhetett volna, ha a másodfokú bíróság kimondja a vádlott bűnösségét a közokirat-hamisítás büntettében. E körben felhívja a fellebbviteli bíróság az ÍH. 2018. évi 127. számú eseti döntést, amelyben az eljáró ítéltábla kimondta, hogy nem minősül ellentétes döntésnek, ha a másodfokú bíróság – pótolva az elsőfokú bíróság mulasztását –

megszünteti az eljárást olyan bűncselekmény miatt, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[196] Terhelt4 IV. r. vádlott cselekményeinek további értékelésénél észlelte az ítéltábla, hogy az elkövetési érték csökkent ([143] pont), azonban a cselekménye minősítését ez nem érinti, mert az így is az adott értékhatárra vonatkozó kereteken belül maradt. Továbbra is helyes ennél fogva a törvényszék azon minősítése, amely szerint a vádlott cselekményével a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás bűntettét valósította meg, mint bűnszervezeti elkövető.

[197] Terhelt7 VII. r. vádlott vesztegetési cselekményével összefüggésben szükségesnek tartja az ítéltábla kifejteni, hogy a vádlott tagadásával szemben miért találta a másodfokú bíróság is megállapíthatónak a bűncselekmény elkövetését. Különösen indokolt ez azért is, mert a védelem többször és nyomatékosan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjai alapján, mert a törvényszék ítélete egyrészt iratellenes megállapításokat tartalmaz, másrészt az elsőfokú bíróság tényből tényre helytelenül következtetett. A védelem fő érve az volt, hogy terhelt7 egyetlen cég regisztrálásánál sem volt jelen, semmiről nem volt tudomása. A vesztegetést érintő pénzátadás tekintetében pedig azt a védekezést terjesztette elő a vádlott, hogy a pénzátadások céljáról és valódi okáról csak azok megtörténtét követően értesült. A vádlott tagadásával szemben az állapítható meg, hogy Terhelt7 VII. r. vádlott tudott a pénzátadás valódi okáról és céljáról, hiszen tárgyalási vallomásában úgy fogalmazott, hogy a pénzt, amit Terhelt1 részére vittek, az a pénz volt, amit vissza kellett osztani. Kétségtől eltekintve Terhelt7 VII. r. vádlottnak kizárólag a bűnösségét tagadó vallomásai voltak, azonban nyilatkozatainak tartalmát vizsgálva, azok számos részletgazdag körülményt tartalmaznak a bűncselekmény elkövetésére vonatkozóan, amelyeket egyébként más vádlottak is megerősítettek úgy, mint Terhelt4 IV. r. vádlott és nem utolsósorban a korábban már többször említett tanú2 együttműködő tanú. A védelmi érveléssel szemben - amely szerint a Terhelt1 I. r. vádlottnak történt három pénzátadás során, annak valódi okáról és céljáról Terhelt7 VIII. r. vádlott nem tudott – az elsőfokú bíróság az ítélete 401. oldalának második bekezdésében azt rögzítette a jogi indokolás körében, hogy a harmadik esetben mondta el tanú2 a VII. r. vádlottnak, hogy tulajdonképpen milyen pénzt és miért visz az I. r. terheltnek. Ha kizárólag ezt a vallomást fogadjuk el már abban az esetben megállapítható a bűnsegédként elkövetett vesztegetés Terhelt7 VII. r. vádlott terhére. Ugyanakkor nem csupán erről van szó, hiszen a már korábban említett Terhelt4 IV. r. vádlott egyértelműen terhelte a VII. r. vádlottat, amikor arról beszélt a vallomásában, hogy a támogatást igénylő cégek beszerzése alkalmával Terhelt7-nal a cég1 ügyvezetőjével is közölte, hogy mire készülnek és a VII. r. vádlott mindezek tudatában részt akart venni a cselekményben, ezért az általa vezetett gazdasági társaság adatait átadta a vádlott-társának, hogy ő végezze el a bűncselekmény végrehajtásához szükséges cégregisztrációt. A fentieken túlmenően amennyiben csak Terhelt7 VII. r. vádlott nyilatkozatait vizsgáljuk, akkor azokból is megállapítható, hogy tényszerűen tisztában volt az által elkövetett magatartást jogellenességével, hiszen az elsőfokú bíróság a vádlott tárgyalási nyilatkozatának ismertetése során azt is rögzítette, hogy Terhelt7 arról is beszámolt, hogy az elnyert pályázati pénzek elosztásánál volt egy százalékos arány, miszerint 10-15% ment a cégbe, 30 % ment vissza, míg a többit szétosztották azok között, akik a szervezésben részt vettek. A szóban forgó vallomásában maga a vádlott ezt a Terhelt1-nak történő második pénzátadás időpontjára tette, tehát ebből is látszik, hogy nem utólag értesült a pénzek visszaosztásáról, hanem már korábban is tudomással bírt ezekről a tényekről. Terhelt7 VII. r.

vádlottnak a pénz visszaosztásról számot adó vallomása nem hagy kétséget afelől, hogy a bűncselekmény elkövetését átfogta a tudattartalma, mert tisztában volt az ezzel kapcsolatos körülményekkel és tényekkel. A terhelt megvalósította ezért a bűnsegédként elkövetett, a Btk. 293. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő hivatali vesztegetés büntettét.

[198] Terhelt8 VIII. r. vádlottra vonatkozóan néhány bekezdéssel korábban már kifejtette az ítéltábla, hogy miért nem látta megállapíthatónak a bűnszervezeti elkövetést. Az elsőfokú bíróság a vádlott cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének minősítette. A Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontja, a (2), (3), (5) bekezdésekkel egyező jogszabályi rendelkezései szerint, a vagyoni elleni és gazdasági bűncselekmények súlyosabban minősülő eseteihez hasonlóan, két fordulatot jelöl meg ilyen súlyosabban minősülőnek: a bűnszövetséget és az üzletszerűséget.

[199] A Btk. 459. § 2. pontja értelmében bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet. Ebből az is következik, hogy a bűnszervezet megállapítása esetén a cselekmény nem minősülhet bűnszövetségben elkövetettnek. Terhelt8 VIII. r. vádlottnak a bűncselekmény elkövetésében betöltött szerepe, továbbá az a tény, hogy a folytatólagosan megvalósított bűncselekménynek mindössze két részcselekményében vett részt, a korábban kifejtettek szerint – egyéb minősítési szempontokra is figyelemmel – nem tette lehetővé a bűnszervezeti elkövetés megállapítását. Azonban magatartása mindenben illeszkedik a bűnszövetség fentebb idézett törvényi definíciójához, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság által adott minősítést akként pontosította, hogy a (4) bekezdés b) pontjának I. fordulatát is feltüntette, egyértelműen kifejezve, hogy a vádlott a magatartását bűnszövetségben követte el. A törvényszék alapvetően helyes minősítését annyiban is pontosította a másodfokú bíróság, hogy az indokolás 561. oldal 3. bekezdésében mellőzte a Btk. 396. § (5) bekezdés a) pontjának felhívását, és e helyett - a rendelkező rész szerint – a (4) bekezdés b) pontját jelölte meg.

[200] Ugyancsak az enyhébb megítélés alá tartozó szerveződési forma szerinti elkövetés volt megállapítható Terhelt5 V. r. vádlott tekintetében is. Cselekményének minősítésénél a másodfokú bírósága visszautal [192] pontban írtakra.

[201] Terhelt10 X. r. vádlott bűncselekményének minősítését ugyan nem érinti, azonban az általa okozott vagyoni hátrány mértékének szempontjából mégsem elhanyagolható és feltétlenül pontosítást igényelt az a körülmény, hogy a X. r. vádlott pontosan mennyi részcselekmény elkövetésében vett részt ([144] pont). Ezen cselekményei a minősítést semmilyen formában nem érintik, hiszen elkövetési magatartásai 50 millió forintot meghaladóan befejezettek voltak, így a további három kísérlet sem az értékhatáron, sem a befejezettségen nem változtat. Ezek megállapítása mellett sem lépte át a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó értékhatárt. Helyesen minősítette tehát az elsőfokú bíróság a vádlott magatartását, amikor Terhelt10 X. r. vádlottat a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettében mondta ki bűnösnek, mint bűnszervezetben elkövetőt.

[202] Az elsőfokú bíróság terhelt³⁵ XXXV. r. vádlott bűnösségét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában megfogalmazott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében, valamint a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában írt és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetében állapította meg. Helytállóan észrevételezte a terhelt védője, hogy a bíróság eltért a vád szerinti minősítéstől, amelynek nem adta indokát. A terhelt a IV/F/13-22. tényállási pontokban rögzített magatartásával összesen 174.430.033 forint vagyoni hátrány okozására törekedett, melynek kifizetése nem történt meg, ezért a terhére megállapított valamennyi részcsелеkmény kísérleti szakban maradt. E két körülményre tekintettel a vádlott cselekménye nem minősül befejezettnek, másrészt a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalásnak kizárólag az értékhatára szerint minősülő alakzatát valósítja meg. Ahogyan azt más vádlott vonatkozásában már említette az ítéltábla, a költségvetési csalás minősített esetei a vagyoni hátrány mértékéhez igazodnak fő szabály szerint. terhelt³⁵ XXXV. r. vádlottnak a legalább 174 millió forint vagyoni hátrány okozására törekedő magatartása bünszervezetben elkövetett, ezért a bünszövetség mint minősítő körülmény fel sem merülhet a terhére. Cselekménye ezért a különösen nagy vagyoni hátrány kategóriájába esik a Btk. 459. § (6) bekezdésének d) pontja értelmében. A bűncselekményének helyes minősítése, tehát a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette. Helyesen jutott arra a következtetésre a Fővárosi Törvényszék, hogy a vádlott magatartása a különös részi törvényi tényállási kereteken kívül rekedt, így a bűncselekményt részesként (bűnsegédként) valósította meg.

[203] terhelt³⁵ XXXV. r. vádlott a VI/4. tényállási pontban leírt magatartásával ugyancsak a költségvetési csalás büntetét követte el. Az elsőfokú bíróság által helyesen rögzített és ennek következtében a másodfokú eljárásban is irányadó történeti tényállás lényege szerint a vádlott a cég³⁸ vezető tisztségviselőjeként egy kotró-rakódógép kapcsán kialakított fiktív jogügylet láncolattal tévedésbe ejtette a cég¹⁰¹-t és ezzel a magatartásával összesen 14.572.224 forint vagyoni hátrányt okozott a központi költségvetésnek. Az állandóan követett bírói gyakorlat értelmében a részesként megvalósított költségvetési csalás nem vonható törvényi egységbe a tettesként megvalósított magatartással (BH.2020. évi 129. számú eseti döntés). Helyesen mondta ki ezért bűnösnek az elsőfokú bíróság a vádlottat két rendbeli bűncselekmény elkövetésében, és szabott ki vele szemben halmazati büntetést. A VI/4. tényállási pontban rögzített cselekmény minősítése a 14,5 millió forint vagyoni hátrányra figyelemmel a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja értelmében jelentősnek minősül, így a terhelt cselekménye ezen értékhatárhoz igazodóan a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntette.

[204] Az elsőfokú bíróság a bünszervezetben elkövetőként elítéltek - Terhelt¹ I. r., Terhelt³ III. r., Terhelt⁴ IV. r., Terhelt⁶ VI. r., Terhelt¹⁰ X. r., terhelt³⁵ XXXV. r. és Terhelt⁶⁴ LXIV. r. vádlottak - esetében a bűnösség körében tüntette fel az elkövetés e formáját. A Kúria 61. számú Büntető Kollégiumi Véleményének 7. pontja értelmében a vádlott bűnösségét megállapító ítélet rendelkező részében fel kell tüntetni – a büntetés kiszabásáról szóló rendelkezés előtt – ha az elkövető, mint visszaeső, különös visszaeső, többszörös visszaeső vagy erőszakos többszörös visszaeső, illetve bünszervezetben követte el a bűncselekményt. A Btk. a IX. Fejezetében, „A büntetés kiszabása” cím alatt, a 91. §-ban határozza meg a bünszervezetben történő elkövetésre vonatkozó valamennyi rendelkezést. A rendelkezés rendszertani elhelyezéséből az is következik, hogy a bünszervezetben történő elkövetésre vonatkozó ítéleti megállapításokat a büntetés kiszabás körében kell feltüntetni, nem pedig a

bűnösség megállapításánál. A bűnszervezeti elkövetést tehát az említett vádlottak, valamint Terhelt³⁷ XXXVII. r. vádlott tekintetében a büntetés kiszabásánál tünteti fel az ítéltábla.

[205] A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen állapította meg és sorolta fel a vádlottak javára szóló enyhítő és a terhükre értékelendő súlyosító körülményeket. A törvényszék ítéletét a büntetést kiszabó részében a vádhatóság elsősorban azzal támadta, hogy a súlyosító körülmények teljeskörű feltárása elmaradt, továbbá az elsőfokú bíróság az enyhítő körülményeknek eltúlzott jelentőséget tulajdonított. Az ügyészség valamennyi bűnszervezeti elkövetővel szemben – beleértve azokat a további vádlottakat is, akikre nézve a bűnszervezetben történt elkövetés megállapítását kérte – súlyosabb, hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabását szorgalmazta. Indokaként a Btk. 91. § (1) bekezdésében írt szabályt hívta fel, amely szerint azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik. Ehhez képest valamennyi bűnszervezeti elkövetővel szemben eltúlzottan enyhének értékelte a kiszabott szabadságvesztések tartamát.

[206] Helyesen értékelte a törvényszék enyhítő körülményként a csaknem tíz éves időmúlást, amely nem a vádlottak mulasztása folytán következett be. Némileg valóban csekélyebb az időmúlásnak a jelentősége a bűncselekmények tárgyi súlyára tekintettel, hiszen a vádlottak többségükben olyan tényállásszerű magatartásokat valósítottak meg, amelyeknek a büntetési tétele két évtől nyolc évig, illetve öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. E körben utal a másodfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság 56. számú Büntető Kollégiumi Véleményének III/10. pontjában kifejtettekre, amely szerint a jelentősebb tárgyi súlyú bűncselekmények esetében az időmúlás, mint enyhítő körülmény kisebb nyomatékú. Az adott körülmények között azonban a tíz évet megközelítő időmúlás olyan hosszú tartamú, hogy mégis komoly jelentőséggel bír. Néhány bűncselekmény tekintetében már meghaladta, több deliktum esetében pedig megközelítette az elévülési időt az időmúlás.

[207] Kétségtelen tény, hogy a vádlottak magatartása a kísérleten belül – jogdogmatikai szempontból – úgynevezett befejezett kísérletnek minősül, ami azt jelenti, hogy a vádlottak a maguk részéről mindent megtettek a szándékolt eredmény elérése érdekében. Ez a körülmény is valamelyest csökkenti az enyhítő hatást, azonban a tényállások jelentős részében a kísérleti szak folytán a vagyoni hátrány bekövetkezte mégiscsak elmaradt. A számos tényállási pont közül kisebbségben maradtak azok, ahol a kísérlet mellett befejezett részcselekmény is megvalósult. Ezeket a körülményeket a kísérlet enyhítő hatásának és nyomatékának értékelésénél mindenképpen számba kellett venni, így összességében arra a következtetésre jutott az ítéltábla, hogy helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor a kísérlet tényének jelentős enyhítő hatást tulajdonított.

[208] Az egyes vádlottakra vonatkozó büntetés kiszabási körülmények kiegészítését, pontosítását megelőzően a másodfokú bíróság azokra a körülményekre mutat rá, amelyek a jelen ügy bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottai vonatkozásában általánosságban és egységesen – kivétel nélkül – érvényesek és megállapíthatóak. Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy csaknem valamennyiük esetében enyhítő körülmény a bűncselekmény kísérleti szakban maradása. Azonban a törvényi egységen belül a vádlottak cselekvősege, egészen pontosan az egyes részcselekmények rendbelisége jelentős különbséget mutat. Sok vádlott esetében ténylegesen egyszeri alkalomról, egy bűncselekményről van szó, míg másoknál a részcselekmények száma több esetben meghaladja a kettőt, míg szélsőséges

esetekben, akár hat-hét, vagy ennél is több elkövetésére került sor. Kétséggel a törvényi egység folytán valamennyi bűncselekmény az önálló jogi értékeléssel nem járó részselekmények konkrét számára tekintet nélkül egy bűncselekménynek minősül, mégis értékelni szükséges a bűncselekményi egységet megvalósító részselekmények számát, mert az egyértelműen utal a bűnösség fokára és – nagyobb számú részselekmény esetén - az elkövető elszántaságára is. Az elsőfokú bíróság által helyesen rögzített tényállási pontok alapján egyértelműen megállapítható, hogy míg a vádlottak jelentős része a törvényi egységet képező bűncselekményt valóban egyszeri alkalommal, egy mozzanatú cselekménnyel hajtotta végre, addig mások többször merítették ki a tényállást és magatartásukat ismételten, visszatérő jelleggel követték el, azt több éven keresztül folytatták. Mindezek alapján könnyen belátható, hogy a vádlottak tevőlegességének fentiek szerinti megkülönböztetése mindenképpen meg kell, hogy jelenjen a kiszabott büntetés különbözőségében is.

[209] Továbbra is a kísérleti szakban rekedt cselekmények büntetés kiszabási szempontból történő értékelésénél maradván, osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség átiratában megjelenített azon álláspontot, miszerint a bűncselekmények kísérleti szakban rekedése kisebb nyomatékkal értékelendő enyhítő körülményként, mivel a vádlottak magatartása úgynevezett befejezett kísérlet volt. Ez azt jelenti, hogy a terheltek közreműködése az általuk alapított gazdasági társaságok cégadatai, illetve – magánszemélyek névleges igénylése esetén – személyes adatok, bankszámlakivonatok átadásával, a regisztrációs lapok kitöltésével, az ügyfélkapu-adatok átadásával befejeződött. A vádlottak ezért a maguk részéről mindent megtettek a bűncselekmény befejezettsége érdekében, így a költségvetést ért vagyoni hátrány rajtuk kívülálló okból, a bűncselekmény lepleződése folytán maradt el, alig pár nappal a támogatások kifizetési határidejét megelőzően.

[210] Az ítéltábla megítélése szerint azonban a fellebbviteli főügyészség álláspontjában foglaltaknál némileg árnyaltabb a kép, mert sok esetben a bűncselekmények kísérleti szakban maradása nem kizárólag a nyomozás megindulása miatt történt, hanem azért, mert az igénylést a vádlottak – különböző információik alapján - visszavonták. Ezzel összefüggésben több vádlott védője is felvetette, hogy ez esetben a kísérlettől való önkéntes elállásról van szó, amely büntetlenséget biztosít a terhelteknek. A Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontja értelmében nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése, vagy a b) pont szerint, aki az eredmény bekövetkezését önként elhárítja. Az ítéltábla álláspontja szerint egyetlen elkövető esetében sem lehet beszélni önkéntes elállásról vagy önkéntes eredmény elhárításról. A jogdogmatika és a bírói gyakorlat is következetes abban, hogy a kísérlettől elállásnak minden esetben belső elhatározásból fakadóan kell megtörténie. Az olyan körülmények, mint a lebukástól vagy a feljelentéstől, esetleg a bűncselekmény harmadik személy általi észlelésétől való félelem nem alapozzák meg az önkéntes elállást, mert nem az elkövető belső elhatározásából erednek, hanem azok valamilyen külső körülmény hatására létrejött motiváción alapulnak. Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján kétség sem férhet ahhoz, hogy a vádlottak az igényléseket egyrészt azért vonták vissza, mert figyelték a rendszert és ezáltal észlelték, hogy más – valós földhasználati jogosultsággal rendelkező – személy adott be igénylést, másrészt valós információik voltak arról, hogy a hatóságok megfigyelik őket, továbbá, hogy már eljárás is folyik ellenük. Mindezek a körülmények tehát értelemszerűen nem alapozzák meg az önkéntes elállást, amely adott körülmények között büntetlenséget biztosított volna számukra. A teljesség igényére való törekedéssel jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a jogirodalom megkülönbözteti egyfelől a teljes vagy befejezett, másfelől a nem teljes, befejezetlen kísérletet. Ennek az érdemi különbség tételnek jelentősége

van a kísérlettől történő önkéntes elállás, illetve az önkéntes eredmény elhárítás szempontjából is, mert míg a teljes vagy befejezett kísérlet esetén értelemszerűen csak önkéntes eredmény elhárításról lehet szó, addig az önkéntes elállásról kizárólag a befejezetlen kísérlet esetén beszélhetünk. Az irányadó tényállás értelmében a vádlottak a kísérleti cselekmények tekintetében a maguk részéről mindent megtettek a befejezettség érdekében, ezért kísérletük befejezett volt, így legfeljebb az önkéntes eredmény elhárítás kerülhetne szóba, azonban ez sem lehetséges, mert a korábban kifejtettek értelmében az igénylések visszavonására külső okok felmerülése miatt került sor.

[211] Ennél is lényegesebb körülmény az, hogy a kísérleti szakban rekedt cselekmények esetében soha nem a bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak szándékán múlt, hogy milyen összegű vagyoni hátrány okozását célzó magatartáshoz nyújtottak segítséget. E vádlottak kétségtelenül megvalósították a költségvetési csalás büntettét, mert az adataikat – legalább eshetőlegesen szándékkal – azért adták át más vádlottaknak, hogy azok ily módon jogosulatlanul igényeljenek a nevükben állami támogatást. Nem mellékes körülmény az sem, hogy a bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak kisebb-nagyobb mértékben anyagi haszonszerzés reményében cselekedtek. A kísérleti szakban maradt bűncselekményeket taglaló, irányadó történeti tényállások mindegyikében rögzítette azonban az elsőfokú bíróság, hogy a bűncselekményeket tettesként (társtettesként) elkövető vádlottak folyamatosan ellenőrizték a műholdas földnyilvántartási rendszerrel kapcsolatban lévő számítógépes konfigurációjukban, hogy melyek az igényelhető szabad földterületek, miként azt is folyamatosan monitorozták – napra készen, állandóan ismétlődő jelleggel -, hogy időközben esetleg mely területekre adtak be igénylést földhasználati joggal ténylegesen rendelkező személyek. Amennyiben ilyet észleltek, úgy akár több alkalommal is módosították az igénylések mértékét, amelyből az következik, hogy a bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottaknak nem volt ráhatásuk arra, hogy a nevükben és az adataik felhasználásával milyen mértékű támogatást igényeltek a tettesek, és ezáltal milyen vagyoni hátrány okozásában, vagy arra irányuló kísérletben lettek részesek. Természetesen a bűnsegédi magatartás járulékos jellegéből adódóan a ténylegesen bekövetkezett vagy kísérlet esetén okozni kívánt vagyoni hátrányhoz igazodik a bűnsegédek büntetőjogi felelőssége is, azonban a büntetés kiszabása körében az ítéltábla álláspontja szerint mindenképpen a vádlottak javára kellett értékelni azt a körülményt – és a büntetések mértéke között ez alapján is különböztetni kellett -, hogy az egyes vádlottak ténylegesen milyen mértékű vagyoni hátrány okozásához járultak hozzá.

[212] Helyesen hivatkozott továbbá a fellebbviteli főügyészség a Kúria 56.BKv. számú határozatában kifejtettekre, amely szerint a büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva kell értékelni, és a határozatban megindokolni. A fenti elvárásnak a Fővárosi Törvényszék döntően eleget tett, az ítéltábla megítélése szerint inkább a bűncselekményben marginálisabb szerepet játszó, egy részecsselekményes, kizárólag bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak vonatkozásában igaz az a megállapítás az elsőfokú ítéletre, hogy e vádlottak viszonylatában kevésbé részletezte a törvényszék az enyhítő és súlyosító körülményeket, azonban az nem állítható, hogy akár e körben ne tett volna eleget indokolási kötelezettségének. A cselekményekben jelentősebb és vezető szerepet vállaló terheltek vonatkozásában részletesen számba vette a büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket, jóllehet azokat nem minden esetben értékelte a tényleges súlyuknak megfelelően.

[213] Általánosságban helyesen ismerte fel és értékelte, hogy a vádlottak – elsősorban a bűncselekmények elkövetésében szervező és vezető szerepet játszó terheltek – által

megvalósított bűncselekmények tárgyi súlya kiemelkedő, a költségvetési csalás büntettét több éven keresztül valósították meg. E terheltek elszántságát mutatja az a körülmény is - amelyet ugyancsak helyesen ismert fel a Fővárosi Törvényszék -, hogy a deliktum tárgyi súlyát jelentősen meghatározza, hogy évről évre emelkedett a cselekménybe bevont személyek száma, ennél fogva az elkövetési érték is.

[214] Terhelt1 I. r. vádlott esetében ugyanakkor – az ítéltábla álláspontja szerint – nem a valóságos és a tényleges súlyának megfelelően értékelte az elsőfokú bíróság azt a körülményt, amely egyrészt a vádlott, másrészt két gyermeke egészségi állapotát jellemzi. A törvényszék az ítélete 104. oldalán – a vádlottakra vonatkozó személyi rész keretében – részletesen rögzítette az I. r. terhelt saját személyét illető betegségeit és ugyanígy járt el két kiskorú ikergyermekeének súlyos egészségkárosodásával kapcsolatban is. A gyermekeknek az elsőfokú bíróság által részletezett, veleszületett és maradandó károsodással járó betegségei olyan mértékűek, amelyek miatt az I. r. vádlott felesége dolgozni sem tud, hiszen a gyermekek rendszeres orvosi kezelésre és fejlesztésre szorulnak, állandó szülői felügyeletet is igényelnek. Az elsőfokú ítéletben ismertetettek szerint a gyermekek állandó, fokozott orvosi felügyelet alatt élnek, számtalan műtéti beavatkozáson estek át és ténylegesen a szülők folyamatos gondozását igénylik. Az elsőfokú bíróság azt is igen részletesen bemutatta, hogy Terhelt1 I. r. vádlott maga is számos krónikus megbetegedésben szenved, amelyek miatt rendszeres orvosi kezelés alatt áll. Az elsőfokú ítéletben rögzítetteket meg nem ismételve jelzi az ítéltábla, hogy a terhelt által a másodfokú eljárásban csatolt orvosi dokumentáció szerint az elmúlt időszakban a krónikus betegségeiben érdemi változás nem történt, azok számossága és állapota továbbra is változatlan. A vádlott e betegségei miatt lényegében folyamatos kardiológiai gondozásra szorul, amelyet kizárólag szakirányú műszerezettséggel rendelkező egészségügyi intézményben lehet biztosítani és így sem zárható ki az állapot rosszabbodás bekövetkezése.

[215] Mindezekre a körülményekre figyelemmel a másodfokú bíróság indokoltnak látta a Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés enyhítését, ezért börtönbüntetésének tartamát 6 évre enyhítette, mert álláspontja szerint ez a mértékű szabadságvesztés az, amely az I. r. terhelt esetében megfelelően egyéniesített és egyaránt szolgálja a speciál-és generál preventív büntetési célokat.

[216] Az elsőfokú bíróság a Terhelt1 I. r. vádlottal szemben hozott nem jogerős ítélet kihirdetését követően, a 2020. év szeptember hó 21. napján kihirdetett 22.B.752/2015/895. számú végzésével elrendelte a vádlott bűnügyi felügyeletét, amely jelen jogerős ítélet közlésének napjáig tartott. Ezt az időtartamot a másodfokú bíróság a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította a Btk. 92. § (1) bekezdése és (3) bekezdése a) pontjának II. fordulata szerint.

[217] Terhelt3 III. r. vádlott esetében az elsőfokú bíróság által felsorolt büntetés kiszabási körülmények azzal egészítendő ki a súlyosító tényezők körében, hogy a vádlott a törvényi egységet képező bűncselekményben meglehetősen nagyszámú – összesen 31 – részecselekmény elkövetésében vett részt és jelentős szerepe volt a bűncselekmény elkövetéséhez használt informatikai háttér létrehozásában, használatában, mindennapi működtetésében. E súlyosító körülményekkel kiegészítve sem találta indokoltnak az ítéltábla a vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosítását, ugyanakkor a büntetés enyhítésére sem látott lehetőséget, hiszen a törvényszék messzemenően figyelembe vette a részesi

magatartását, továbbá az időmúlást és nem utolsósorban azt, hogy a vádlott három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Ilyen körülmények között a Btk. rendelkezései szerint öt évtől húsz évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett cselekmény miatt az enyhítő szakasz alkalmazása nem törvénysértő, a kiszabott 3 év szabadságvesztés pedig nyilvánvalóan nem eltúlzott.

[218] Terhelt4 IV. r. vádlott tekintetében a másodfokú bíróság a korábban részletezettek szerint megszüntette az eljárást a közbizalom elleni bűncselekmény miatt, melynek már az elsőfokú bíróság szerint sem volt jelentősége a büntetés kiszabása során. Egyebekben az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen minősített bűncselekmények és az azokért halmazati büntetésül kiszabott szabadságvesztés mértéke esetében sem eltúlzott, megfelelően igazodik a bűncselekmények és az elkövető társadalomra veszélyességéhez, a bűnösség fokához és nem utolsósorban az enyhítő és súlyosító körülményekhez. Megjegyzendő, hogy a bünszervezeti elkövetőnél igen magas a kiszabható szabadságvesztés felső határa, hiszen a Btk. 91. § (1) bekezdése értelmében azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bünszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a huszonöt évet nem haladhatja meg. Halmazati büntetés esetén a 81. § (3) bekezdése szerinti büntetési tételt kell alapul venni. Mindezek ismeretében kell elhelyezni az Terhelt4 IV. r. vádlottal szemben halmazati büntetésként kiszabott 5 év 10 hónap szabadságvesztést, amely a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem eltúlzott mértékű és hűen tükrözi a vádlott által elkövetett bűncselekmények társadalomra veszélyességét is.

[219] A Fővárosi Ítéltábla a 2020. év november hó 30. napján kelt és véglegessé vált 3.Beüf.10.917/2020/3. számú végzésével rendelte el Terhelt4 IV. r. vádlott bűnügyi felügyeletét a másodfokú eljárás befejezéséig. A másodfokú bíróság ezt az időtartamot is beszámította a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamába a Btk. 92. § (1) bekezdése és (3) bekezdése a) pontjának II. fordulata szerint.

[220] Terhelt5 V. r. vádlott tekintetében sem látott lehetőséget a másodfokú bíróság a büntetés enyhítésére, de a súlyosítására sem. A vádlott a jelentős tárgyi súlyú költségvetési csalás büntettét bűnszegédként követte el, cselekményeit ugyan nem bünszervezeti formában valósította meg, de számos részcsselekményben vett részt, amelyek közül mindössze kettő maradt kísérleti szakban. A többi részcsselekménye befejezett volt, azonban az értékhatára tekintettel az egész cselekménye befejezett, bünszövetségben elkövetettnek minősül. Az elsőfokú bíróság az öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményért 3 év 6 hónap szabadságvesztés büntetéssel sújtotta a vádlottat, így messzemenően értékelte az enyhítő körülményeket, amikor a Btk. 82. § (2) bekezdésének b) pontját alkalmazva a büntetési tételkeret alsóhatárát el nem érően szabta ki a szabadságvesztést. Helyesen döntött akkor is, amikor a törvényi rendelkezések értelmében börtön fokozatban állapította meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát és nem tévedett akkor sem, amikor azt állapította meg, hogy a vádlott a büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[221] Mellőzni kellett az elsőfokú bíróságnak azt a rendelkezését, amely szerint beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy Terhelt5 V. r. vádlott sem fogvatartásban, sem házi őrizetben nem volt korábban, így nincs olyan kényszerintézkedési időtartam, amelyet a vele szemben kiszabott büntetésbe be kellene

számítani. Ezért a másodfokú bíróság a beszámításra vonatkozó rendelkezést mellőzte az elsőfokú ítéletből.

[222] Terhelt6 VI. r. vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság messzemenően értékelte, hogy az egyébként bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetett bűnsegédként valósította meg a vádlott, továbbá, hogy kiskorú gyermek eltartásáról is gondoskodik és ugyancsak számba vette a törvényszék azokat az enyhítő körülményeket, amelyeket más vádlottaknál is. A súlyosító körülmények sem szorulnak további kiegészítésre, hiszen a törvényszék értékelte a többszörös halmazatot, a hosszú időn át történő elkövetést és a vádlott büntetett előéletét. A bünszervezeti elkövetőkre vonatkozó rendelkezések és az ennek tükrében módosuló halmazati büntetés kiszabására vonatkozó szabályokra figyelemmel a törvényszék az öt évtől huszonöt évig terjedő büntetési tételkeretben 6 év börtönbüntetést szabott ki a vádlottal szemben, amely meghaladja az alsóhatárt, de a középértéket meg sem közelíti. A törvényszék által kiszabott büntetés a vádlott cselekményeihez képest eltúlzottnak messze nem mondható, azonban az ügyész súlyosításra irányuló indítványát mégsem találta megalapozottnak a másodfokú bíróság, ezért az elsőbírói döntést a büntetést kiszabó részében is helybenhagyta.

[223] Terhelt7 VII. r. vádlott (III/B/3, IV/A/13. tényállások) tekintetében bár halmazati büntetést szabott ki az elsőfokú bíróság, mert a terhelt korrupciós bűncselekményt is megvalósított, azonban mindkét cselekménye a részesség keretei között maradt, a gazdálkodás rendjét sértő magatartása egy részecselekmény és kísérlet. A vele kapcsolatban általánosságban megállapított enyhítő körülményeken túlmenően a fentiek is indokoltá tették az elsőfokú bíróságnak azt a döntését, mely szerint az Terhelt7 VII. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette. A hosszú időmúlásra, a vádlott büntetlen előéletére és általában az ő esetében megállapítható enyhítő körülmények túlsúlyára figyelemmel a másodfokú bíróság – egyetértve az enyhítést célzó védelmi fellebbezésben írtakkal – lehetőséget látott a próbaidő mérséklésére, ezért a szabadságvesztés tartamának érintetlenül hagyása mellett a próbaidőt 2 évre enyhítette, mert úgy ítélte meg, hogy immár ez az időtartam is elég arra, hogy a büntetési célok a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is megvalósuljanak. Az elsőfokú bíróság a vádlott személyi, vagyoni és jövedelmi viszonyaihoz, nem utolsósorban pedig életviteléhez mérten állapította meg a szabadságvesztés mellett a pénzbüntetés összegét, így annak további mérséklése nem volt indokolt, mint ahogy súlyosítása sem. Megalapozottan határozott az elsőfokú bíróság akkor, amikor a vádlottat 2 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. A letartóztatáson túlmenően Terhelt7 VII. r. vádlott 3 hónapot házi őrizetben töltött, ezért az elsőfokú bíróság – a szabadságvesztés esetleges végrehajtásának elrendelése esetére – törvényesen rendelkezett a házi őrizet beszámításáról. Elmulasztotta meghatározni, hogy a házi őrizet beszámítása esetén hány nap házi őrizet felel meg egy nap szabadságvesztésnek. A másodfokú bíróság ezt a hiányt pótolta és a Btk. 92. § (1) bekezdése, valamint (3) bekezdés a) pontjának II. fordulata alapján rendelkezett a házi őrizet beszámításáról akként, hogy megállapította, hogy börtön végrehajtási fokozat esetén egy nap szabadságvesztésnek, négy nap házi őrizetben töltött idő felel meg.

[224] Terhelt8 VIII. r. vádlott (III/A/1; 3) esetében a korábban már felsorolt és a vádlottak döntő részénél helyesen megállapított enyhítő és súlyosító körülményeket számba vette az elsőfokú bíróság, azokat a tényleges súlyuknak megfelelően értékelte. A vádlott cselekménye bár bünszövetségben elkövetett volt, azonban a részesség keretében mindössze két részecselekmény elkövetésében vett részt. Az elsőfokú bíróság által kiszabott 8 hónap –

végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetés a másodfokú bíróság álláspontja szerint is alkalmas mind az egyéni, mind az általános megelőzésre és megfelelően egyéniesített is, így tehát alkalmazásával maradéktalanul megvalósíthatók a büntetési célok. Az ellentétes irányú fellebbezések ezért nem vezethettek eredményre, melynek következtében az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt8 VIII. r. vádlottra is helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság a vádlott körülményeihez igazodóan állapította meg a pénzbüntetés mértékét is, amely úgyszintén nem szorult korrigálásra.

[225] Terhelt10 X. r. vádlottra vonatkozó büntetési tétel – szem előtt tartva a bünszervezetben elkövetőkre vonatkozó kerettágító rendelkezéseket is – öt évtől húsz évig terjedő szabadságvesztés. Az elsőfokú bíróság által kiszabott 4 év 4 hónap börtönbüntetés a másodfokú bíróság megítélése szerint méltányosnak mondható, mert a terhelt szám szerint tizenhárom részcsелеkményben vett részt és a terhére megállapított deliktum befejezett volt. Az elsőfokú bíróság messzemenően értékelte a terhelt javára szóló enyhítő körülményeket, úgy mint a kisgyermekes állapotát, továbbá a bűnsegédi magatartását és büntetlen előéletét. Mindezek a körülmények indították arra a törvényszéket, hogy a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjának felhívása mellett a büntetési tételkeret alsó határát el nem érve, az enyhítő szakasz alkalmazásával állapítsa meg a szabadságvesztés tartamát, amely mellett az összességében 600.000 forintban meghatározott pénzbüntetés kiszabása is törvényes és indokolt. Az elsőfokú bíróság a vádlott által előzetes letartóztatásban töltött időt számította be a kiszabott szabadságvesztésbe. Az iratokból és magának az elsőfokú ítéletnek a rendelkező részéből is megállapítható azonban, hogy a vádlott előzetes letartóztatásban nem volt, mindössze két napot töltött őrizetben, majd később házi őrizetbe került. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság akként pontosította a beszámításra vonatkozó rendelkezést, hogy az előzetes letartóztatás helyett az előzetes fogvatartásban töltött időt jelölje meg a beszámítás alapjaként.

[226] Terhelt11 XI. r. vádlott (IV/A/1; 20.) tekintetében az elsőfokú bíróság által az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott 6 hónap szabadságvesztés, 150.000 forint pénzbüntetés, valamint 2 évre eltiltás a gazdasági társaság vezető tisztségének a gyakorlásától, megfelelően igazodik a vádlott által tanúsított magatartáshoz. A törvényszék alkalmazta a vádlott javára az enyhítő szakaszt, és a szabadságvesztés tartamát az egyébkénti törvényi minimum alatt állapította meg. Az enyhítő körülmények túlnyomó számbeli fölényére és súlyára tekintettel döntése nem kifogásolható, miként a szabadságvesztés felfüggesztése sem. Az elsőfokú ítélet kihirdetése óta eltelt további csaknem másfél éves időmúlásra figyelemmel az ítéltábla lehetőséget látott a próbaidő tartamának mérséklésére is az immár csaknem tizenkét éve büntetőeljárás hatálya alatt álló, ezen idő alatt bizonyította, hogy törvénytisztelő életmódot folytató, vádlott javára. A másodfokú bíróság ezért a próbaidő tartamát a törvényben meghatározott keretek között az egy éves minimális tartamban állapította meg. Az elsőfokú bíróság a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés mellett pénzbüntetést is kiszabott a vádlottal szemben, amelyről úgy rendelkezett, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó. Nem rendelkezett a Fővárosi Törvényszék arról az esetről, amennyiben a vádlott mindössze a pénzbüntetést nem fizeti meg. Ezt a hiányosságot pótolva az ítéltábla a Btk. 51. § (2) bekezdésének felhívásával úgy rendelkezett, hogy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani.

[227] Terhelt13 XIII. r. vádlott (IV/A/3.) az egy részcsелеkményes, bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak nagyszámú halmazába tartozik, akinek az egy cselekménye is kísérleti

szakban rekedt. Ehhez képest a büntetlen előéletű, több tízmilliós hiteltartozással terhelt és egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodó vádlottal szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott pénzbüntetés nem csak tetтарыосnak, hanem egyéniesítettnek is mondható, amely mindenféle szempontból megfelel a büntetés kiszabási céloknak. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság által meghatározott napi tételszám – amely a cselekmény tárgyi súlyát és a vádlott bűnösségét fejezi ki – eltúlzottan alacsony, míg az egy napi tételnek megfelelő összeg eltúlzottan magas a vádlott személyi, jövedelmi viszonyaihoz és életviteléhez mérten. Ezért az ítéltábla a bűnösséget kifejező napi tételek számát Terhelt13 XIII. r. vádlott tekintetében 300 napra emelte, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget 1.000 forintra mérsékelte, így összességében a vádlottal kiszabott pénzbüntetést 300.000 forintra enyhítette.

[228] Terhelt14 XIV. r. vádlott vonatkozásában értékelni kellett azt a körülményt, hogy a vádlott két részcsелеkmény elkövetésében vett részt (IV/A/3; 10.). Ehhez képest az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított 150 napi tétel pénzbüntetés indokolatlanul alacsony mértékben meghatározott, amely egyáltalán nem fejezi ki a vádlott bűnösségét. Különösen igaz ez a megállapítás, ha Terhelt13 XIII. r. vádlottal hasonlítjuk össze a terhelt büntetését, aki csak egy részcsелеkményben vett részt és ugyanúgy 150 napi pénzbüntetést szabott ki vele szemben az elsőfokú bíróság, amelyet az ő esetében is eltúlzottan enyhének minősített az ítéltábla. Ilyen körülmények között a vádlottak tevőlegessége szerint a büntetésekben megnyilvánuló belső arányosság is sérült. E körülményekre figyelemmel a másodfokú bíróság Terhelt14 XIV. r. vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát – a bűnösségéhez igazodóan – 500 napra emelte, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget 1.000 forintra mérsékelte, így összességében a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést 500.000 forintra súlyosította, mert álláspontja szerint ez áll arányban az által elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyával.

[229] terhelt15 XV. r. vádlottat a bűnsegédként elkövetett és kísérleti szakban rekedt cselekményéért (IV/A/4.) – szintén az enyhítő szakasz alkalmazásával – 150 napi tétel, napi tételenként 1.500 forint, összesen 225.000 forint pénzbüntetésre ítélte a törvényszék. Bűnösségi körülményei lényegét tekintve mindenben megegyeznek Terhelt13 XIII. r. vádlott esetében megállapított bűnösségi körülményekkel, mindössze terhelt15 XV. r. vádlott személyi, jövedelmi és vagyoni viszonyai voltak valamivel kedvezőbbek. Ezért a másodfokú bíróság a bűnösséget kifejező napi tételek számát a XV. r. vádlott tekintetében is 300 napra emelte, míg az elsőfokú bíróság által, helyesen megállapított egy napi tétel összegét nem érintette, így összeségében a terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést 450.000 forintra súlyosította.

[230] Terhelt16 XVI. r. vádlottnak az ugyanazon pontbeli cselekményére (IV/A/4) vonatkozóan is minden tekintetben hasonló megállapítások tehetők, mint terhelt15 XV. r. terheltre azzal, hogy még vagyoni viszonyaik is hasonlóak. Ehhez képest eltúlzottan enyhe volt az elsőfokú bíróság által megállapított 150 napi tétel pénzbüntetés, ezért azt a másodfokú bíróság 300 napra emelte, miközben az 1.500 forintban meghatározott napi tétel összegét nem érintette. Így összességében a vádlott pénzbüntetését szintén 450.000 forintra súlyosította, mert meggyőződése szerint a pénzbüntetésnek ez az összege fejezi ki a vádlott bűnösségét és rendelkezik a szükséges visszatartó erővel.

[231] Terhelt18 XVIII. r. terhelt (IV/A/8.) esetében szintén indokolt volt az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetés súlyosítása. A korábban említett vádlottakra vonatkozó és

a pénzbüntetés súlyosítását indokoló körülmények a XVIII. r. vádlott vonatkozásában is maradéktalanul fennállnak. A terhelttel szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott 150 napi tétel pénzbüntetés gyakorlatilag súlytalan, nem arányos a vádlott büntetőjogi felelősségével. Az ítéltábla a pénzbüntetés napi tételeinek számát ezért ugyancsak a kétszeresére, 300 napra emelte, az egy napi tétel összegét nem érintette, így összességében a pénzbüntetés teljes összegét 450.000 forintra súlyosította.

[232] Terhelt19 XIX. r. vádlott (IV/A/10.) esetében közel egyező a helyzet, mint az előző, hasonló cselekvőségű vádlottakat illetően. Az elsőfokú bíróság helyesen döntött akkor, amikor a bűnsegédi magatartást tanúsító, kísérleti szakban rekedt, egy cselekményt elkövető és büntetlen előéletű vádlottal szemben az enyhítő szakasz felhívásával pénzbüntetést szabott ki. Azonban a vádlott bűnösségét kifejező napi tételek száma a legkevésbé sem alkalmas a büntetési célok elérésére, hiszen az elsőfokú bíróság már akkor jelentősen enyhített az alkalmazandó szankción, amikor szabadságvesztés helyett pénzbüntetést szabott ki. Ehhez képest a 150 napi tétel pénzbüntetés nem fejezi ki a vádlott bűnösségét és ezáltal a büntetési célok elérésére sem alkalmas. Ezért az ítéltábla a pénzbüntetés napi tételeinek számát megduplázva, azt 300 napra emelte, míg az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, így összességében a XIX. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést 300.000 forintra súlyosította.

[233] Terhelt23 XXIII. r. vádlott (IV/A/7.) tekintetében is a fentiekkel egyezően járt el a bíróság. A bűnösséget kifejező napi tételek számát megduplázta, míg a vádlott személyi, vagyoni, jövedelmi körülményeihez és életviteléhez igazodónak ítélte meg az egy napi tétel összegét. Így összességében a XXIII. r. vádlott pénzbüntetését 450.000 forintra súlyosította.

[234] Terhelt24 XXIV. r. vádlott (IV/A/7.) szemben is a kiszabott büntetés súlyosítását látta a másodfokú bíróság indokoltnak büntetett előéletére tekintettel. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvényi maximum tartamát megközelítően kiszabott közérdekű munka büntetés alkalmazása nem mellőzhető e vádlott tekintetében.

[235] Terhelt28 XXVIII. r. vádlottnak (IV/A/19. és IV/A/19/1.) több szempontból is eltérő és meglehetősen speciális helyzete volt a többi vádlotthoz képest. Egyfelől mind a mentális, mind a fizikális egészségi állapota meglehetősen leromlott, hiszen az elsőfokú bíróság tényszerűen felsorolta azokat az organikus eredetű megbetegedéseit, amelyek miatt több, mint két évtizede leszázalékolták és nála jelentős mértékű munkaképesség csökkentést állapítottak meg; mintegy három évtizede különböző mentális problémákkal küszködik, amely miatt folyamatos pszichiátriai kezelés alatt áll. Az elsőfokú bíróság által beszerzett igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény értelmében a vádlott enyhe fokban korlátozott volt abban, hogy magatartásának lehetséges következményeit felismerje, illetve, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen választotta meg a terhelttel szemben alkalmazandó szankció nemét, amikor őt halmazati büntetésül közérdekű munkára ítélte, amelyről úgy rendelkezett, hogy azt könnyű fizikai munkakörben kell a terheltnek letöltenie. A másodfokú bíróság egyetértett az alkalmazott szankció nemével, azonban annak mértéke némiképp eltúlzott a felmerült, meglehetősen nagyszámú enyhítő körülményre figyelemmel. Ezért a közérdekű munka tartamát 100 órára enyhítette a Btk. 47. § (1) bekezdésében meghatározott keretek között. A törvényszék az elsőfokú ítélet kihirdetésének időpontjában hatályos anyagi jogi rendelkezések értelmében meghatározta a vádlott által teljesítendő közérdekű munka jellegét is. A 2020. év november hó 20. napjától

hatályos 2020. évi XLIII. törvény 59. § a) pontja hatályon kívül helyezte a Btk. 47. § (3) bekezdését, amely azt tartalmazta, hogy a bíróság az ítéletében a közérdekű munka jellegéről rendelkezik. Figyelemmel arra, hogy a másodfokú ítélet meghozatalának időpontjában, tehát a fenti rendelkezés már nem hatályos, a másodfokú bíróság mellőzte az ítélet rendelkező részéből a közérdekű munka jellegére vonatkozó rendelkezést, ami immár a végrehajtási rendelkezések részét képezi.

[236] Terhelt²⁹ XXIX. r. vádlott (IV/F/16;19.) a költségvetési csalás büntettét bűnsegédként követte el és magatartása kísérleti szakban rekedt, azonban a törvényi egységet képező bűncselekmény tekintetében két részselekmény végrehajtásában is részt vett. Ilyen körülmények között még inkább eltúlzottan enyhe, gyakorlatilag súlytalan volt a vele szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott 150 napi tétel pénzbüntetés. A másodfokú bíróság – a vádlottak közötti belső arányosság szempontjaira is figyelemmel – a terhelt bűnösségét kifejező napi tételek számát 500 napra súlyosította, míg az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, amelynek eredményeként összességében 500.000 forintra súlyosította a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést.

[237] Terhelt³⁰ XXX. r. vádlott (IV/F/4.) szintén az egy részselekményt megvalósító, bűnsegédi magatartást tanúsító terheltnek közé tartozik, akinek cselekménye kísérleti szakban rekedt. A büntetlen előéletű, két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodó terhelt esetében indokolt volt a törvényszék részéről az enyhítő szakasz alkalmazásával a pénzbüntetés kiszabása, azonban hasonlóan más vádlottakhoz az elsőfokú bíróság eltúlzottan alacsony mértékben állapította meg a bűnösséget kifejező napi tételek számát. Ezért az ítéltábla az általa követett és a korábbiakban már többször kifejtett elvek mentén a vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 napra emelte, miközben az egy napi tétel összegén nem változtatott, így összességében Terhelt³⁰ XXX. r. vádlott pénzbüntetését 450.000 forintra súlyosította.

[238] Terhelt³¹ XXXI. r. vádlott (IV/F/9.) tekintetében minden körülmény a korábbiakkal egyező, így az egyéni és általános visszatartás szempontjából súlytalan napi tételszámot a másodfokú bíróság megduplázta és azt 300 napra emelte fel, így a terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés teljes összegét ugyancsak 450.000 forintra súlyosította.

[239] terhelt³⁵ XXXV. r. vádlott (IV/F/13-22.) cselekményeinek minősítését illetően a másodfokú bíróság korábban már indokolta az elsőfokú bíróság ítéletének e kérdésében való megváltoztatását. A büntetés kiszabása körében azért érdemel újra említést e körülmény, mert a vádlott terhére megállapított mindkét bűncselekmény enyhébben minősül: nem öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés a büntetési tétele, hanem csak a súlyosabb cselekmény büntetendő két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel. A minősítés változás azt is jelentette továbbá, hogy a vádlottnak a szóban forgó cselekménye kísérleti szakban maradt, amely további enyhítő körülményként értékelendő. Az egyesített vádirat folytán elbírált másik magatartása a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősül, így ennek büntetési tétele viszont két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés helyett egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. A cselekmények enyhébb minősülésére és az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen felsorolt enyhítő körülményekre figyelemmel a másodfokú bíróság a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 4 évre enyhítette a bünszervezeti elkövetőkre vonatkozó rendelkezések meghagyása mellett. terhelt³⁵ szemben a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú

bíróság a 2020. év november hó 30. napján kelt 3.Beüf.10.917/2020/3. számú végzésével bűnügyi felügyeletet rendelt el a másodfokú eljárás befejezéséig. Ezt az időtartamot az ítéltábla a Btk. 92. § (1) bekezdésében és (3) bekezdés a) pontjának II. fordulat alapján beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe akként, hogy egy nap szabadságvesztésnek négy nap bűnügyi felügyeletben töltött időt feleltetett meg.

[240] Terhelt36 XXXVI. r. vádlott (IV/F/13.) esetében mindazok a ténymegállapítások érvényesek, amelyeket az ítéltábla korábban az egy részcselekményes, bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak vonatkozásában megállapított. Ez esetben is érvényes tehát, hogy a költségvetési csalásban részességi magatartást tanúsító és valóban marginális szerepet betöltő terhelt esetében helyesen döntött a Fővárosi Törvényszék, amikor az enyhítő szakasz alkalmazásával pénzbüntetést szabott ki. Azonban a pénzbüntetés eltúlzottan enyhe volt Terhelt36 XXXVI. r. vádlott tekintetében is, hiszen a bűnösséget kifejező 150 napi tétel nem alkalmas a bűncselekmény tárgyi súlyának megjelenítésére és ugyanúgy nem alkalmas a büntetési célok elérésére. Ezért a másodfokú bíróság a pénzbüntetés napi tételeinek számát 300 napra felemelte, míg az egynapi tételnek megfelel összeget érintetlenül hagyta, összességében a vádlott pénzbüntetését 300.000 forintra súlyosította.

[241] Terhelt37 XXXVII. r. vádlott (IV/F/3-8.; 10.; VI/1-2.) cselekményének minősítésénél már kifejtette az ítéltábla, hogy az ő esetében miért látta bizonyíthatónak és indokoltnak a bünszervezeti elkövetés megállapítását. E körülmény megjelenése lényegében szükségszerűen maga után vonta a vele szemben kiszabott büntetés súlyosításának szükségességét, még olyan körülmények között is, hogy a cselekményét bűnsegédként követte el és az azt képező részcselekmények – egy kivétellel – minden esetben kísérleti szakban maradtak. A bünszervezeti elkövetésre figyelemmel a büntetési tételkeret jelentősen kitért, hiszen a két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés immár két évtől tizenhat évig terjedővé vált. Az elsőfokú bíróság a bünszervezeti elkövetés megállapítása nélkül – az enyhítő szakaszt alkalmazva – 1 év, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést, 300.000 forint pénzbüntetést szabott ki a vádlottal szemben, továbbá 3 évre eltiltotta őt a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. A másodfokú bíróság a bünszervezeti elkövetésre vonatkozó minősítésre tekintettel indokoltnak találta a szabadságvesztés súlyosítását, mert a büntetésben mindenképpen kifejezésre kellett juttatni a legmagasabb fokú társadalomra veszélyességet. Ezért az ítéltábla Terhelt37 XXXVII. r. vádlott szabadságvesztését – a büntetési tételkeret minimumában meghatározva – 2 évre súlyosította, egyúttal mellőzte a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, mert a Btk. 86. § (1) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a szabadságvesztés végrehajtása nem függeszthető fel azzal szemben, aki a bűncselekményt bünszervezetben követte el. Szintén a törvény kógens rendelkezése értelmében zárta ki a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből az ítéltábla a vádlottat. A Btk. 38. § (4) bekezdésének c) pontja alapján nem bocsátható feltételes szabadságra, aki a bűncselekményt bünszervezetben követte el. A Btk. 61. § (1) bekezdése értelmében a közügyek gyakorlásától el kell tiltani a szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltet, ha méltatlan arra, hogy azok gyakorlásában részt vegyen. Terhelt37 XXXVII. r. vádlottat az ítéltábla szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, a terhelt méltatlan arra, hogy részt vegyen a közügyekben, ezért azok gyakorlásától a fenti rendelkezés értelmében eltiltotta őt az ítéltábla. A másodfokú bíróság a közügyektől eltiltás mértékét a Btk. 62. § (1) bekezdésében meghatározott keretek között úgy állapította meg, hogy az arányosan igazodjék a kiszabott szabadságvesztés tartamához.

[242] Ahogyan arra a másodfokú bíróság már hivatkozott, a Btk. 37. § (3) bekezdés b) pontjának bb) alpontja értelmében a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata fegyház, ha az két évi vagy ennél hosszabb tartamú, és a bűncselekményt bünszervezetben követték el. E rendelkezés szerint Terhelt37 XXXVII. r. vádlottal szemben a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház lenne. A Fővárosi Ítéltábla ehhez képest az elsőfokú bíróság által alkalmazott börtön fokozatot nem változtatta meg, mert a terhelt személyi körülményeit olyannak értékelte, amelyek lehetővé teszik a Btk. 35. § (2) bekezdésének alkalmazását. E körben kiemelendő, hogy a vádlott korábbi életvezetése makulátlan volt, büntetlen előéletű, két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik a saját háztartásában, akik közül az idősebb tartósan beteg, folyamatos felügyeletre és ápolásra szorul, amely miatt a vádlott felesége nem dolgozik. Terhelt37 XXXVII. r. vádlott krónikus urológiai betegsége miatt maga is folyamatos és rendszeres orvosi kezelésben részesül. Mindezek a körülmények irányadóak voltak a büntetés kiszabásánál, melynek értelmében az ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy Terhelt37 XXXVII. r. vádlott esetében lehetőség van a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazására. Az elsőfokú bíróság helyesen döntött a szabadságvesztés büntetés alkalmazása mellett a pénzbüntetésről és a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától való eltiltásról is. Ezeket az elsőbírói rendelkezéseket az ítéltábla helyben hagyta.

[243] terhelt38 XXXVIII. r. vádlott (IV/F/5.) tekintetében is helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a terhelt bűnösségének megállapítását követően úgy határozott, hogy az enyhítő szakasz alkalmazásával pénzbüntetésre ítéli. Ugyanakkor ez esetben is tévedett a törvényszék, amikor a bűnösséget kifejező napi tételek számát 150 napban állapította meg, mert az nem alkalmas a büntetési célok megvalósítására. Az ítéltábla az azonos cselekményt megvalósító vádlottakkal egyezően 300 napra emelte fel a napi tételek számát, míg az egy napi tétel összegét 1.500 forintra mérsékelte, ekként a pénzbüntetés teljes összegét 450.000 forintra súlyosította terhelt38 XXXVIII. r. vádlott esetében.

[244] Terhelt39 XXXIX. r. vádlott (IV/F/3.) büntetését is eltúlzottan enyhének ítélte a másodfokú bíróság, ezért vádlott társaihoz hasonlóan a pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 napra emelte, míg az egy napi tétel összegét 1.500 forintra mérsékelte. Az egy napi tétel összegét korábban az elsőfokú bíróság 2.000 forintban határozta meg, azonban azok alapján a meglehetősen hiányos adatok alapján, amelyek a vádlott vagyoni, jövedelmi viszonyaival összefüggésben az elsőfokú bíróság rendelkezésére álltak, eltúlzottan nagy összegnek tűnt az egy napi tétel összege, ezért azt az ítéltábla az imént megjelöltek szerint mérsékelte. Összességében azonban a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést 450.000 forintra súlyosította.

[245] Terhelt40 XL. r. vádlottal szemben (IV/F/15.) a törvényszék által kiszabott pénzbüntetés – a teljes összecszerűségét illetően – tetтарыныс és megfelelően egyéniesített. A Btk. a pénzbüntetés tekintetében az úgynevezett napi tételes rendszert alkalmazza, amelyet a Btk. 50. § (1) bekezdése fogalmaz meg. E szerint a pénzbüntetést úgy kell kiszabni, hogy – figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára – meg kell állapítani a pénzbüntetés napi tételeinek számát, és – az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten – az egy napi tételnek megfelelő összeget. Az idézett törvényszövegből egyértelmű, hogy a pénzbüntetés végösszege egy szorzat, amelyben a szorzó (a napi tételek száma) a bűnösséghez, míg a szorzandó (az egy napi tételnek megfelelő összeg) az elkövető fent megjelölt körülményeihez igazodik. Terhelt40 esetében az elsőfokú bíróság a napi tételek számát eltúlzottan alacsony mértékben, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget

indokolatlanul nagy összegben állapította meg. A másodfokú bíróság a bűnösséghez igazodóan emelte fel a napi tételek számát és a terhelt vagyoni viszonyaihoz mérten csökkentette az egy napi tétel összegét, amelynek következtében a pénzbüntetés teljes összege ugyan változatlan maradt, azonban a bűnösség tekintetében ez az eljárás összességében a pénzbüntetés súlyosítását jelentette.

[246] Terhelt41 XLI. r. vádlott (IV/F/1;6.) esetében is osztotta a másodfokú bíróság a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezésben foglaltakat. Az egy részcsелеkmény kísérletét bűnsegédként megvalósító vádlottal szemben indokoltan szabott ki a törvényszék pénzbüntetését az enyhítő szakasz alkalmazásával, azonban több vádlotthoz hasonlóan a pénzbüntetés napi tételeinek száma korántsem fejezte ki a vádlott bűnösségét, a cselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességét. A másodfokú bíróság a napi tételek számát megduplázva azt 300 napra emelte fel, még az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, így a vádlott pénzbüntetését összességében 300.000 forintra súlyosította.

[247] Terhelt42 XLII. r. vádlott (IV/F/10.) bűnösségi körülményei mindenben megegyeztek az egy cselekményes terheltek többségének körülményeivel, azért tehát az ő esetében is azt állapította meg az ítéltábla, hogy a pénzbüntetés napi tételeinek száma eltúlzottan alacsony, így azt a másodfokú bíróság 300 napra emelte fel a bűnösséghez igazodóan. A terhelt vagyoni és jövedelmi viszonyai valóban indokolták tették az egy napi tételnek megfelelő összeg magasabb összegben történő megállapítását, azonban a 2.500 forintot némileg eltúlzottnak ítélte meg a másodfokú bíróság, ezért azt 2.000 forintra mérsékelte. Összességében tehát Terhelt42 XLII. r. vádlottal szemben a pénzbüntetés teljes összegét 600.000 forintra súlyosította.

[248] Terhelt43 XLIII. r. vádlott (IV/F/21.) esetében szintén a pénzbüntetés napi tételeinek számának emelésére volt szükség ahhoz, hogy a terheltekkel szemben kiszabott pénzbüntetés valóban visszatartó erőt jelentsen és tetterányos büntetés legyen. A terhelt vagyoni, jövedelmi és személyi körülményei nem indokolták az egy napi tételnek megfelelő összeg 1.500 forintban történő megállapítását, ezért azt a másodfokú bíróság 1.000 forintra mérsékelte. Összességében a vádlottal szemben a pénzbüntetését 300.000 forintra súlyosította.

[249] Terhelt44 XLIV. r. vádlottra (IV/F/18.) fokozottan igaz az a megállapítás, hogy az enyhítő szakasszal kiszabott pénzbüntetés eltúlzottan enyhe és nem alkalmas a büntetési célok elérésére. A törvényszék a számos bűnsegédi magatartást tanúsító vádlotthoz képest is rendkívül alacsony – súlytalan – mértékben határozta meg 100 napban a pénzbüntetés napi tételeinek számát, amely ilyen körülmények között tökéletesen alkalmatlan bármilyen prevenciós cél megvalósításához. Figyelembe véve a vádlott tényleges bűnösségét a másodfokú bíróság a pénzbüntetés napi tételeinek számát 300 napra emelte, míg az egy napi tétel összegét 1.500 forintra mérsékelte, így a pénzbüntetés teljes összegét 450.000 forintra súlyosította.

[250] Terhelt45 XLV. r. vádlott (IV/F/25.) tekintetében is az eddig tett általános megállapítás az igaz, amely szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetés eltúlzottan enyhe volt, ezért a 150 napi tételt a másodfokú bíróság 250 napra emelte, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget 1.000 forintra mérsékelte, így a pénzbüntetését 250.000 forintra súlyosította.

[251] Terhelt46 XLVI. r. vádlott (IV/F/11.) bűnösségéhez sem igazodott a 150 napi tétel pénzbüntetés, ezért azt az ítéltábla 250 napra emelte fel, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget 2.500 forintra mérsékelte, így a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést 500.000 forintra súlyosította.

[252] Terhelt47 XLVII. r. vádlott (IV/B/1.) cselekvőségéhez képest közel arányosan állapította meg az elsőfokú bíróság a napi tételek összegét. Azt mindössze csak ötven nappal emelte meg a másodfokú bíróság, hiszen a bűnössége a többi vádlottéval azonos volt. A törvényszék helyesen állapította meg 1.000 forintban az egy napi tétel összegét, amelyen az ítéltábla nem változtatott, így végeredményben a terhelt pénzbüntetését 300.000 forintra súlyosította.

[253] Terhelt48 XLVIII. r. vádlott (IV/B/2.) cselekvőségét tekintve semmiben nem különbözik a bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottaktól, ennél fogva indokolt volt a pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 napra felemleni. Ugyanakkor jövedelmi viszonyaira tekintettel megfelelően határozta meg az elsőfokú bíróság az egy napi tételnek megfelelő összeget, így azt nem érintette az ítéltábla. Összességében tehát Terhelt48 pénzbüntetését 600.000 forintra súlyosította.

[254] Terhelt50 L. r. vádlott (IV/B/4.) tekintetében az elsőfokú bíróság messzemenően figyelembe vette a vádlott igen nehéz életkörülményeit, amikor a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének kísérlete miatt az enyhítő szakasz alkalmazásával 100 napi tétel, napi tételeként 1.000 forint, összesen 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A vádlott és védő felmentésre irányuló fellebbezését a korábban kifejtettek értelmében e vádlott esetében sem találta alaposnak az ítéltábla és természetesen a pénzbüntetés további enyhítésére sem volt lehetőség. A törvényszék ítélete mindössze annyival egészítendő ki, hogy a pénzbüntetést a meg nem fizetése esetén napi tételeként kell egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

[255] Terhelt51 LI. r. vádlott (IV/B/5.) pénzbüntetése napi tételnek száma ugyancsak korrekcióra szorult, ezért az ítéltábla a vádlott bűnösségéhez igazodóan a napi tételke számát 300 napra emelte, míg szem előtt tartva a vádlott jövedelmi viszonyait az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, így összességében a pénzbüntetését 300.000 forintra súlyosította.

[256] Terhelt52 LII. r. (IV/B/6.) vádlottal szemben kiszabott 150 napi pénzbüntetés a korábbiakhoz hasonlóan súlytalan, így azt az ítéltábla – a terhelt bűnösségéhez igazodóan – 300 napra emelte, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget 1.000 forintra mérsékelte. A pénzbüntetés teljes összege továbbra is 300.000 forint maradt, azonban tekintettel arra, hogy a napi tételek száma határozza meg a bűnösség fokát, ezért lényegében ez a büntetés is súlyosítást jelentett.

[257] Terhelt53 LIII. r. vádlottal (IV/B/7.) szemben kiszabott 150 napi pénzbüntetés a szintén súlytalan, így azt az ítéltábla azt 300 napra emelte, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget 1.000 forintra mérsékelte. A pénzbüntetés teljes összege 300.000 forint

maradt, azonban tekintettel arra, hogy a napi tételek száma határozza meg a bűnösség fokát, ezért lényegében ez a módosítás is súlyosítást jelentett.

[258] Terhelt54 LIV. r. vádlott (IV/B/8.) esetében kizárólag a pénzbüntetés napi tételei számának felemelésére volt szükség, mert egynapi tételnek megfelelő összeget helyesen határozta meg a törvényszék. A másodfokú bíróság a vádlott bűnösségéhez igazodva 300 napra emelte a napi tételek számát, így Terhelt54 pénzbüntetését 300.000 forintra súlyosította.

[259] Terhelt55 LV. r. vádlottal (IV/B/9.) szemben kiszabott 150 napi pénzbüntetés a korábbiakhoz hasonlóan súlytalan, így azt az ítéltábla – a terhelt bűnösségéhez igazodóan – 300 napra emelte, míg az egynapi tételnek megfelelő összeget 1.000 forintra mérsékelte. A pénzbüntetés teljes összege továbbra is 300.000 forint maradt, azonban tekintettel arra, hogy a napi tételek száma határozza meg a bűnösség fokát, ezért lényegében ez a büntetés is súlyosítást jelentett.

[260] Terhelt57 LVII. r. vádlottal (IV/B/11.) szemben kiszabott pénzbüntetés is eltúlzottan enyhe volt, mert a 150 napi tétel a legkevésbé sem fejezi ki a bűnösséget különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a pénzbüntetés kiszabására a Btk. 82. § (3) bekezdésének felhívásával került sor. A többi vádlotthoz hasonlóan az ítéltábla a pénzbüntetés napi tételeinek számát 300 napra emelte, az egynapi tétel összegét 1.500 forintra mérsékelte, a pénzbüntetés összegét tehát 450.000 forintra súlyosította.

[261] Terhelt58 LVIII. r. vádlottnál (IV/B/12.) is megalapozott volt az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezése, ezért a másodfokú bíróság a terhelttel szemben kiszabott közérdekű munka tartamát 300 órára súlyosította. Az ítéltábla ez esetben is mellőzte a törvényszék ítéletéből a közérdekű munka jellegére vonatkozó rendelkezést, amelynek indoka mindenben megegyezik a Terhelt28 XXVIII. r. vádlottnál kifejtettekkel.

[262] Terhelt62 LXII. r. vádlottal (IV/B/1-31.) kapcsolatban az ítéltábla már a jogi minősítés körében kifejtette, hogy az ügyészi indítvány ellenére milyen indokok alapján nem állapította meg a bünszervezeti elkövetést. Az elsőfokú bíróság a vádlott cselekményét helyesen minősítette, amiért őt az öt évtől tíz évig terjedő büntetési tételkeretben 1 év – végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre és 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A bűnsegédi magatartás, valamint az a körülmény, hogy a terhelt viszonylag nagyszámú részcselekményei kivétel nélkül kísérleti szakban maradtak, alapvetően indokolták a Btk. 82. § (4) bekezdés szerinti kétszeres enyhítést engedő rendelkezés alkalmazását. Ugyanakkor éppen a részcselekmények nagy száma, a vádlott kitartó szándéka, míg a jelentős számú enyhítő körülmény mellett is indokolt a kiszabott szabadságvesztés súlyosítása. E tekintetben tehát egyetértett az ítéltábla az ügyész súlyosítást célzó fellebbezésével és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a LXII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosítása szükséges. A másodfokú bíróság ezért Terhelt62 LXII. r. vádlott büntetésének tartamát 2 évre súlyosította, a szabadságvesztés próbaideje mértékének érintetlenül hagyásával, mellyel az ítéltábla visszatért az egyfokú enyhítés alkalmazására [Btk. 82. § (2) bekezdés b) pont].

[263] Terhelt63 LXIII. r. vádlott (IV/B/17.) esetében az ellentétes irányú fellebbezések egyikét sem találta alaposnak a másodfokú bíróság, így a vele szemben kiszabott 220 óra

közérdekű munka alkalmas a büntetési célok elérésére és megfelelően szolgálja, mind az általános, mind pedig az egyéni megelőzést. Az ítéltábla ez esetben is mellőzte a törvényszék ítéletéből a közérdekű munka jellegére vonatkozó rendelkezést, amelynek indoka mindenben megegyezik a Terhelt28 XXVIII. r. vádlottnál kifejtettekkel.

[264] Terhelt64 LXIV. r. vádlott (IV/B/1-31.) tekintetében szintén nem vezettek eredményre az ellentétes irányú fellebbezések. A jogi minősítés körében kifejtettek szerint helyesen járt el a Fővárosi Törvényszék, amikor bünszervezeti elkövetőként marasztalta el a vádlottat és ezért őt 2 év 10 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, amelynek végrehajtása során a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A vádlottal szemben megállapított szabadságvesztés mértéke nem eltúlzott, az a büntetési tételkeret alsó határához közelít, amellyel a bíróság teljes mértékben kifejezte, hogy a terhelt a nem kevesebb, mint harmincegy részcselekményből álló, de törvényi egység alá tartozó valamennyi magatartását egyrészt bűnsegédként követte el, másrészt mindegyik részcselekménye kísérleti szakban maradt. Ezek a körülmények még a súlyosabb szervezett bűnelkövetői magatartásban részvevő vádlott esetében sem indokolják hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabását. A másodfokú bíróság az irányadó tényállás és az azt alátámasztó bizonyítékok alapján, nem látott lehetőséget a vádlott felmentésére, cselekménye enyhébb minősítésére, de az ügyészség által szorgalmazott súlyosítást sem tartotta indokoltnak - a fegyház fokozat alkalmazása tekintetében sem. Visszaül a ítéltábla a Terhelt37 XXXVII. r. írtakra, és megállapítja, hogy e vádlott javára is helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság az eggyel enyhébb, börtön fokozatot [Btk. 35 § (2) bekezdés].

[265] A bünszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések a Btk. 91. §-ában lelhetők fel, amely a törvénykönyv IX. Fejezetében a büntetés kiszabása címszó alatt található. Helyesbítésre szorult ezért az elsőfokú bíróság ítélet annyiban, hogy a bünszervezetben elkövetést nem a bűnösség megállapításánál, hanem a büntetés kiszabásánál kellett feltüntetni. Ismételten hivatkozik az ítéltábla a Legfelsőbb Bíróság korábban már idézett 61.Bkv. 7. pontja alatt rögzítettekre, amelynek lényege szerint a bünszervezeti elkövetést minden esetben a büntetés kiszabásáról szóló rendelkezések előtt kell megjelölni.

[266] A Fővárosi Törvényszék az ítéletében rendelkezett a vádlott által előzetes letartóztatásban és házi őrizetben töltött idő beszámításáról. E rendelkezést akként kellett kijavítani, hogy a vádlott által helyesen nem az előzetes letartóztatásban, hanem az előzetes fogvatartásban töltött időt szükséges beszámítani. Ezenfelül a törvényszék nem rendelkezett a házi őrizetben töltött idő beszámításánál annak átváltoztatási kulcsáról. Ezt pótolta az ítéltábla és a Btk. 92. § (3) bekezdés a) pontjának II. fordulata alapján és úgy rendelkezett, hogy a terhelt által házi őrizetben töltött idő beszámításánál egy nap szabadságvesztésnek négy nap házi őrizetben töltött idő felel meg.

[267] Az elsőfokú bíróság az ítéletének kihirdetésekor helyesen és indokoltan rendelte el Terhelt64 LXIV. r. vádlottal szemben a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 5.B.557/2013/2. számú ítéletével kiszabott 1 év 6 hónap szabadságvesztés végrehajtását. A felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó fenti ítélet a 2013. év május hó 23. napján emelkedett jogerőre, így a próbaidő a 2016. év május hó 23. napján telt le. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) 28. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében a

szabadságvesztés végrehajthatósága elévül: öt évet el nem érő tartamú szabadságvesztés esetén öt év elteltével. A Bv.tv. 29. § (1) bekezdése kimondja, hogy a büntetés és az intézkedés elévülésének határideje a büntetést kiszabó, vagy az intézkedést elrendelő ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének napjával, ha a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztik, a próbaidő leteltének napjával kezdődik. Az idézett rendelkezések összevetéséből megállapítható, hogy a vádlott büntetése a 2021. év május hó 23. napján elévült, ezért az nem hajtható végre. Erre figyelemmel az ítéltábla a korábbi végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés elrendeléséről határozó elsőbírói rendelkezést mellőzte. Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajthatóságnak elévülése kizárja, hogy a bíróság a felfüggesztés próbaideje alatt elkövetett cselekmény miatt a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelje (BH.2007. évi 147. számú eseti döntés). Ugyanakkor a próbaidő alatt elkövetett cselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása nem függeszthető fel a Btk. 86. § (1) bekezdés c) pontjában írtakra figyelemmel.

[268] Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor Terhelt37 XXXVII. r. és Terhelt64 LXIV. r. vádlottak mellett a bünszervezetben elkövetéssel marasztalt többi vádlottal szemben is fegyház helyett eggyel enyhébb, börtön végrehajtási fokozatban [Btk. 37. § (2) bekezdés a) pont] szabta ki a szabadságvesztés büntetést a büntetés kiszabására irányadó körülményekre tekintettel a Btk. 35. § (2) bekezdés első mondatának alkalmazásával. A Btk. 37. § (3) bekezdés b) pontjának bb) alpontja értelmében ugyanis a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata fegyház a két évi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztés esetén, ha a bűncselekményt bünszervezetben követték el. A büntetés kiszabásának elveit a Btk. 80. § (1) bekezdése rögzíti, amely úgy fogalmaz, hogy a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az enyhítő és súlyosító körülményekhez. A másodfokú bíróság álláspontja szerint is lehetséges és szükséges volt Terhelt1 I. r. vádlott esetében az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat meghatározása, mert ezt messzemenően indokolták a büntetés kiszabása során értékelendő személyi körülményei, így elsősorban gyermekei és természetesen saját egészségi állapota is. Személyi körülményeiben ezek olyan halmozottan súlyos és hátrányos helyzetet jelentenek, amelyek a másodfokú bíróság álláspontja szerint mindenképpen értékelendők, oly módon, hogy az I. r. vádlott esetében messzemenően alkalmazandónak látta az imént felhívott anyagi jogi rendelkezést. Az állandóan követett bírói gyakorlat értelmében a vádlottnak a büntetés kiállítását jelentős mértékben megnehezítő, orvosilag is igazolható súlyos betegsége, megalapozza az eggyel enyhébb büntetés-végrehajtási fokozat alkalmazását (BH.1998. évi 516. számú eseti döntés). Ugyanilyen döntést tartalmaz a BH. 2000. évi 45. szám alatt közzétett eseti döntés, amely szerint a bűnösség kisebb foka, az elkövető büntetlen előélete és megromlott egészségi állapota enyhébb végrehajtási fokozat megállapítására szolgálhat alapul. Az idézett törvényi rendelkezésből és a felhívott eseti döntésekből kétségtelenül az olvasható ki, hogy a büntetés egyéniesítése kiemelkedő szempont, ezért teszi lehetővé a jogszabály, hogy a bíróság indokolt esetben egy fokozattal enyhébb vagy egy fokozattal szigorúbb végrehajtási rezsimit határozzon meg.

[269] Az ítéltábla álláspontja szerint a büntetlen előéletű, rendezett családi háttérrel rendelkező, elkövetési magatartását a tényállási kereteken kívül maradván részesként megvalósító Terhelt3 III. r. vádlott esetében is megalapozottan alkalmazta e rendelkezést az elsőfokú bíróság, melyet a felhívott Btk. 35. § (2) bekezdése támasztott alá. Az elsőfokú

bíróság Terhelt10 X. r. vádlottat érintően nem adta indokát annak, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát miért börtönben állapította meg. Ettől függetlenül a döntése érdemben helyes volt, mert a vádlott büntetlen előélete, korábbi kifogástalan életmódja, valamint az a tény, hogy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, nem utolsósorban pedig az enyhébb bűnsegédi magatartása, még a bünszervezeti elkövetés mellett is indokolják a Btk. 35. § (2) bekezdésének alkalmazását. A kedvező büntetés kiszabási körülményekre tekintettel ugyancsak helyes az e rendelkezés alkalmazása Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VI. r. terhelt35 XXXV. r. vádlottak tekintetében is. Esetükben is egyetértett a szabadságvesztés fegyház fokozatához képest eggyel enyhébb végrehajtási fokozatával a másodfokú bíróság, amely a vádlott kedvező személyi körülményeire figyelemmel a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján hajthatók végre börtön fokozatban.

[270] Terhelt65 LXV. r. vádlott (IV/B/19.) esetében a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezéssel értett egyet az ítéltábla. A terheltet – számos más vádlott társához hasonlóan – a Btk. enyhítő szakaszának alkalmazásával pénzbüntetésre ítélte az elsőfokú bíróság, de a pénzbüntetés napi tételeinek számát, olyan alacsony értékben állapította meg, amely egyáltalán nem fejezi ki és nem áll arányban a vádlott bűnösségével. A másodfokú bíróság a vádlott bűnfelelőségének valóságos súlyához igazítva a pénzbüntetés napi tételeinek számát 300 napra emelte, míg az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, így a pénzbüntetést 300.000 forintra súlyosította.

[271] Terhelt66 LXVI. r. vádlott (IV/B/20) pénzbüntetését is pontosan a fentiekkel egyezően súlyosította. A napi tételek számát a bűnösséghez igazította és felemelte, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget a vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyaihoz mérten mérsékelte, összességében azonban a pénzbüntetést 300.000 forintra súlyosította.

[272] terhelt67 LXVII. r. vádlott (IV/B/21.) pénzbüntetése tekintetében is az állapítható meg, hogy az eltúlzottan enyhe volt, mert a többi vádlottéhoz hasonlóan a 150 napi tétel semmiféle visszatartó erővel nem bír. A másodfokú bíróság a napi tételek számát 300 napra emelte fel, az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, ekként a vádlottal szembené kiszabott pénzbüntetést szintén 300.000 forintra súlyosította.

[273] terhelt68 LXVIII. r. vádlott (IV/B/22.) pénzbüntetésének súlyosítására is szükség volt a korábbi indokok alapján. Ezért a másodfokú bíróság a terhelt pénzbüntetése napi tételeinek számát 250 napra felemelte, míg a szerényebb jövedelemmel rendelkező vádlott esetében az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, azonban a pénzbüntetés teljes összegét így is 250.000 forintra súlyosította.

[274] Terhelt69 LXIX. r. vádlott (IV/B/23.) tekintetében is a fentiek szerint eljárva egyfelől a pénzbüntetés napi tételeinek számát emelve hangsúlyosabban kifejezésre juttatta a vádlott bűnösségét, ugyanakkor az egy napi tétel összegét helyesen határozta meg a törvényszék, így a vádlott büntetését 250.000 forintra súlyosította a fellebbviteli bíróság.

[275] Terhelt74 LXXIV. r. vádlott (IV/B/28.) esetében – számos más terheltéhez hasonlóan – a másodfokú bíróság eltúlzottan enyhének találta a pénzbüntetésnek a bűnösséghez igazodó napi tételeinek a számát. Ezért az elsőfokú bíróság által megállapított napi tételszámot 150-ről

300-ra emelte, amely kifejezésre juttattja a vádlott bűnösségét, és így a terhelttel szemben a pénzbüntetés összegét 300.000 forintra súlyosította.

[276] Terhelt76 LXXVI. r. vádlott (IV/B/30.) tekintetében az elsőfokú bíróság által meghatározott napi tételek számát megduplázva azt 300 napra emelte fel, míg az egy napi tételnek megfelelő összeget – a vádlott vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyaihoz igazítva – 1.000 forintra mérsékelte, így összességében a vádlottal szemben alkalmazott pénzbüntetést 300.000 forintra súlyosította, mert megítélése szerint ezen összegű pénzbüntetés alkalmas a büntetési célok elérésére.

[277] Terhelt81 LXXXI. r. vádlott (IV/E/3.) pénzbüntetése napi tételeinek száma sem fejezte ki megfelelően a vádlott tevőlegességét, illetve bűnösségét, ezért nála is szükség volt a napi tételek jelentős mértékű emelésére, amelyet a másodfokú bíróság 300 napban határozott meg. Az egy napi tétel összegét 1.000 forintra mérsékelte, így a pénzbüntetést 300.000 forintra súlyosította.

[278] terhelt82 LXXXII. r. vádlott (IV/E/4.) pénzbüntetésének összege nem alkalmas a büntetési célok érvényre juttatására, ezért a többi vádlott társához hasonlóan e terhelt pénzbüntetését is súlyosította az ítéltábla. A napi tételek számát a bűnösséghez igazítottan 300 napra emelte fel, miközben az 1.500 forint napi összeget nem érintette, így összességében a pénzbüntetést 450.000 forintra súlyosította.

[279] Terhelt83 LXXXIII. r. vádlott két részcsелеkményt valósított meg a III/A/3. és IV/A/5. tényállási pontokban, amelyből a kisebb vagyoni hátrányt okozó befejezett volt, míg a nagyobb kísérleti szakban maradt. Ennélfogva a törvényi egységre figyelemmel az egész cselekménye kísérletként minősült, azonban azt mégis értékelni kellett, hogy befejezett része is volt a magatartásának. Ehhez képest még inkább eltúlzottan enyhe az elsőfokú bíróság által kiszabott 150 napi tétel pénzbüntetés, amely a fenti körülményekre tekintettel gyakorlatilag súlytalan. A másodfokú bíróság a vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 500 napra emelte fel, miközben az egy napi tételként megállapított 1.000 forintos összegen nem változtatott, így a pénzbüntetés teljes összegét e terhelttel szemben 500.000 forintra súlyosította.

[280] terhelt32 XXXII. r. vádlott (IV/F/1;2;6) védőjének elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért bejelentett fellebbezését nem találta alaposnak az ítéltábla. A vádlott a törvényi egységet képező bűncselekményen belül három részcsелеkményt követett, amellyel több, mint 51,3 millió forint vagyoni hátrány okozását kísérelte meg. Magatartását a törvény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Ehhez képest a törvényszék által kiszabott 2 év – végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetés és az amellett alkalmazott 250.000 forint pénzbüntetés eltúlzottnak nem mondható, ezért az ítéltábla a XXXII. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét, helyes indokaira tekintettel helyben hagyta.

[281] Terhelt70 LXX. r., Terhelt71 LXXI. r. és Terhelt72 LXXII. r. vádlottak (IV/B/24;25;26) tekintetében kizárólag felmentést, illetve enyhítést célzó védelmi fellebbezéseket jelentettek be. Mindhárom terhelt egy-egy részcsелеkményt valósított meg

bűnsegédként, amely cselekmények kísérleti szakban maradtak, mindhárman időskorúak és büntetlen előéletűek. Terhelt70 LXX. r. vádlott rosszindulatú daganatos megbetegedésben szenved, míg Terhelt71 LXXI. r. és Terhelt72 LXXII. r. vádlottak kisnyugdíjasok. A velük szemben kiszabott, fejenként 100.000 forintos pénzbüntetések, elsősorban személyi és vagyoni körülményeikre tekintettel méltányosnak és arányosnak minősülnek, azonban mindenképpen szükségesek a büntetési célok eléréséhez. Ezért az ítéltábla e vádlottak pénzbüntetéseinek további enyhítésére nem látott lehetőséget, így az elsőfokú bíróság ítéletét az ő vonatkozásukban is helybenhagyta.

[282] Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseiről szólva az emelendő ki, hogy tényszerűen és helyesen állapította meg a törvényszék, hogy a vádlottak alapvetően két csoportra oszthatók voltak. Egyfelől voltak olyan terhelték, akik a költségvetést károsító bűncselekményt saját személyükben, saját adataikat megadva követték el, míg mások kifejezetten a bűncselekmény elkövetése céljából gazdasági társaságot alapítottak vagy már meglévő, de ténylegesen nem működő gazdasági társaságot vettek át, írtak a saját nevükre, hogy a cég nevében jussanak jogosulatlanul az uniós forrásból származó támogatáshoz. Ez utóbbi, a másodfokú ítélet [3]-[60] pontoknál korábban már felsorolt vádlottakat az elsőfokú bíróság a Btk. 54. § a) pontjának felhívásával eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségének gyakorlásától. A törvényszék rendelkezése alapvetően helyes, hiszen az imént megjelölt jogszabályi hely kimondja, hogy a foglalkozástól eltiltás alkalmazásában foglalkozásnak minősül az is, ha az elkövető gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője. Azonban nem megfelelő törvényi helyet hívott fel az elsőfokú bíróság, mert az idézett rendelkezés a foglalkozástól eltiltás értelmező rendelkezése. Ezért a másodfokú bíróság azzal egészíti ki az érintett terheltre vonatkozó elsőbírői indokolást, hogy e vádlottak tekintetében felhívja a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontját, valamint a Btk. 53. § (1) és (2) bekezdésében írtakat is. Az eltiltás tartama arányos, a végrehajtandó szabadságvesztésre ítétekkel szemben hosszabb, 3-5 éves; a kisebb tárgyi súlyú 1-2 cselekményes vádlottakkal szemben rövidebb, 2 éves tartamú.

[283] A végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt Terhelt7 VII. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt11 XI. r., terhelt32 XXXII. r. és Terhelt62 LXII. r. vádlottak esetében a bíróság vizsgálta az előzetes mentesítésben részesítés lehetőségét, mivel a törvény kötelező rendelkezése értelmében a bíróságnak ezt eleve hivatalból kell vizsgálnia, másrészt a vádlottak védői is indítványozták a terhelték előzetes mentesítésben részesítését.

[284] A Btk. 102. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes. A törvény megszövegezéséből kitűnik, hogy előzetes mentesítésre csak szabadságvesztés felfüggesztésének esetén kerülhet sor, továbbá ez nem kötelezettsége a bíróságnak, az mindössze lehetőség, végezetül pedig az is szükséges, hogy az elkövető az előzetes mentesítésre érdemes legyen.

[285] Az Alkotmánybíróság 8/2015.(IV.17.) AB határozatának 1. pontja értelmében a 2012. évi C. törvény (Btk.) 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét és arról az ítéletben rendelkezzen.

[286] Az előzetes mentesítésben részesítés kiemelkedő vizsgálati szempontja az érdemesség, amelynek fogalmát, illetőleg annak tartalmát a jogalkotó nem határozta meg az anyagi jogi rendelkezések között. Kizárólag a jogszabály indokolása ad némi iránymutatást, azonban a fogalom valóságos tartalmát a bírói gyakorlat munkálta ki. Az ítélkezési gyakorlatra visszatekintve megállapítható, hogy az előzetes mentesítés intézménye rendkívüli jellegű. Az ezzel kapcsolatos érdemesség megítélésénél mind az elbírálás alatt álló cselekmény tárgyi súlyának és a bűnösség fokának, mind pedig az elkövető személyiségének, társadalomra veszélyessége fokának és az eddig életvezetésének is jelentősége van. Az előzetes mentesítésben részesítést megalapozhatják az olyan körülmények is, amelyeket a bíróság a büntetés kiszabása körében enyhítő körülményként vagy pedig olyan tényezőként értékelt, amely a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését indokoltta tette (BJD.8779., BH.1984. évi 480. számon közzétett eseti döntés). Ugyancsak az ítélkezési gyakorlat alakította ki azokat a szempontokat, amelyeket a bíróság figyelembe vesz az előzetes bírósági mentesítésre való érdemesség megítélése során. Ilyen körülményként kerülhet értékelése az elkövető személyisége, életvitele és a bűncselekmény jellege. Az elkövetés körülményeit és annak indító okát összevetve kell értékelni, amely szempontból jelentősége van a terhelt által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyának és nem utolsósorban a cselekmény jellegének is. Védői érvelésre reagálva jegyzi meg az ítéltábla, hogy önmagában az a körülmény, amely szerint a terhelt jelenleg erkölcsi bizonyítványhoz kötött munkakörben dolgozik, még nem alapozza meg az előzetes mentesítésben részesítését. Mindezen vizsgálati szempontok alapján az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy a jelentős tárgyi súlyú bűncselekményt elkövető vádlottak egyike sem érdemes a bíróság általi előzetes mentesítésre. Sem a vádlottak által elkövetett deliktum jellege, sem a terhelték személyisége, életvitelük, sem pedig a bűncselekmény tárgyi súlya és az elkövetés konkrét körülményei nem indokolják egyikük esetében sem, hogy a törvényben kötelezően meghatározott idő eltelte előtt őket a bíróság előzetes mentesítésben részesítse.

[287] Az elsőfokú bíróság Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r. vádlottakkal szemben a Btk. 75. § (1) bekezdésének a) pontja alapján alkalmazott vagyoneklkobzást. E rendelkezés alapvetően törvényes és helyes, azonban annak törvényi megjelölése a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja, amely kimondja, hogy vagyoneklkobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett. Ehhez képest kiegészítő szabály a 75. § (1) bekezdésének b) pontja, amely úgy fogalmaz, hogy a vagyoneklkobzást pénzüsszegben kifejezve kell elrendelni, ha a 74. § (1) bekezdése alapján vagyoneklkobzás alá eső vagyon az egyéb vagyontól nem különíthető el, vagy az elkülönítése aránytalan nehézséget okozna. A felsorolt terhelték esetében meghatározható volt az általuk okozott vagyoni hátrány egy kisebb része, ezért a velük szemben alkalmazott vagyoneklkobzás egyébként törvényes volt.

[288] Terhelt29 XXIX. r., Terhelt36 XXXVI. r., Terhelt40 XL. r., Terhelt43 XLIII. r., Terhelt44 XLIV. r., Terhelt45 XLV. r., Terhelt52 LII., terhelt67 LXVII. r., Terhelt70 LXX. r., Terhelt71 LXXI. r., Terhelt81 LXXXI. r. és terhelt82 LXXXII. r. vádlottak és védőik a velük szemben megállapított bűnügyi költség ellen jelentettek be fellebbezést, mert annak mértékét eltúlzottnak ítélték meg. Az e tárgyában benyújtott fellebbezések közös jellemzője az volt, hogy e vádlottak a bűncselekmény elkövetésében – több súlyosabb megítélés alá eső elkövető mellett – lényegében marginális szerepet tölthettek be, cselekvőségük megítéléséhez és elbírálásához nem volt szükség olyan sok tárgyalási napra, mint amennyit a törvényszék tartott, azonban a védőknek mégis jelen kellett lenni, amely költségek indokolatlanul terhelték a vádlottakat. A másodfokú bíróság nem osztotta a védői érveléseket, mert a vádlottak egy

cselekményegységet képező deliktum részcselekményeit valósították meg, ahol minden részcselekményben több elkövető játszott szerepet, így a szóban forgó vádlottak védőinek valamennyi érintett terhelte vonatkozó bizonyítási eljárás során szükségszerűen jelen kellett lenniük, mert a többi vádlott társ nyilatkozata bármikor érinthette az ő védencük szerepét is. Ezért tehát tényszerűen nem jelenthető ki, hogy a védőknek a hosszú eljárásban való jelenléte indokolatlan volt, illetve, hogy ez okból a terheltek vonatkozásában felmerült bűnügyi költség is indokolatlanul nagy lett volna. Ilyen körülmények között a Fővárosi Ítéltábla a bűnügyi költségekre bejelentett fellebbezéseket nem találta megalapozottnak.

[289] Ugyanakkor e vádlottak figyelmét felhívja a Be. 863. § (1) bekezdésében írtakra, amely szerint az államot illető bűnügyi költség és a rendbírság megfizetésének különös méltánylást érdemlő okból történő mérséklésére vagy elengedésére irányuló kérelmet az államot illető bűnügyi költség megfizetésére kötelezett védője a fizetésre kötelezett képviselője vagy hozzátartozója nyújthatja be. A kérelmet a fent megjelölt törvényhely (3) bekezdése értelmében az elsőfokon eljáró bíróságnál kell benyújtani.

[290] A másodfokú eljárásban a védők részéről előterjesztett bizonyítási indítványokat a másodfokú bíróság nem találta alaposnak, ezért azokat elutasította. Terhelte I. r. vádlott védője indítványozta, hogy a másodfokú bíróság szerezzé be és tárgyaláson tegye a bizonyítási eljárás anyagává tanú2 együttműködő tanú korábbi gyanúsítottai vallomásait és szükség esetén hallgassa is meg őt; egyéb védői indítványok is voltak tanúbizonyítás fogantatására. Terhelte LXXVI. r. vádlott védője és más jogi képviselők is szorgalmazták, hogy a másodfokú bíróság rendeljen ki írásszakértőt arra vonatkozóan, hogy a regisztrációs lapokat és egyéb kérelmeket valóban azok a vádlottak állították-e ki és írták alá, akiknek a neve szerepel az okiratokon. Indítványuk lényege szerint ezzel lehetne bizonyítani azt is - amennyiben nem az érintett vádlottaktól származik a kézírás -, hogy a bűnsegédi magatartást tanúsító terhelteknek nem volt tudomásuk arról, hogy saját, illetve cégük adatait mire használja fel a többi elkövető.

[291] A tanú2 gyanúsítottai vallomásainak beszerzésére és felolvasással a bizonyítási eljárás anyagává tételére irányuló bizonyítási indítványról az ítéltábla már kifejtette az álláspontját jelen ítélet [155]-[161] bekezdéseiben, mely szerint a gyanúsítottkénti kihallgatásról készült jegyzőkönyvek ismertetése nem szükséges, mert tanú2 más eljárásjogi pozícióba került, ahol őt igazmondási kötelezettség terhelte. a részletek megismétlése nélkül e helyen mindössze csak arra hívja fel a figyelmet a másodfokú bíróság, hogy a tanú2 tanúként tett vallomásait más tőle teljesen független objektív bizonyítékok teljes egészében alátámasztották. Ugyanez vonatkozik az egyéb tanúbizonyítás iránti indítványokra

[292] Az írásszakértő kirendelését szorgalmazó bizonyítási indítványokat ugyancsak elutasította a fellebbviteli bíróság. Ennek indoka abban összegezhető, hogy a bűncselekmény elkövetésében bűnsegédi szerepet játszó vádlottak döntő többségénél az szolgálta bűnösségük bizonyítékaként, hogy az elkövetéskori aktuális tudattartalmuk kiterjedt arra, hogy szándékos bűncselekmény elkövetéséhez nyújtottak segítséget. Néhány vádlott ténybeli beismerő vallomást is tett e körben, de az egyéb bizonyítékok – cégbíróági bejegyző határozatok, a földhasználati jogosultságra vonatkozó ellenőrzések - is egyértelműen arra mutattak, hogy e vádlottak tisztában voltak azzal, hogy mihez adják nevüket és adataikat, illetve, hogy milyen célból alapítanak egyébként semmiféle gazdasági tevékenységet nem végző vállalkozást, továbbá meglévő és működő vállalkozásuk vonatkozásában azzal is tisztában voltak, hogy

földhasználati jogosultságuk nincs. Az írásszakértő kirendelésének számos vádlott esetében már csak azért sem lett volna értelme, mert többüknél felmerült az a körülmény, hogy a regisztrációs lapok kiállításában személyesen nem vettek részt, mindössze saját vagy vállalkozásuk adatait adták meg más elkövetőknek. Összességében tehát az ítéltábla szükségtelennek tartotta az írásszakértő kirendelését, mert a vádlottak bűnösségéről az egyéb bizonyítékok alapján vont következtetéssel határozott, figyelemmel az elkövetéskori aktuális tudattalmukra. Az ítéltábla az ezekre vonatkozó megállapításait bővebben is kifejtette már az ítélet korábbi részében.

[293] Egyebekben nem volt törvényes ok a perorvoslattal érintett további személyek - terhelt32 XXXII. r., Terhelt70 LXX. r., Terhelt71 LXXI. r. és Terhelt72 LXXII. r. vádlottak - tekintetében az elsőfokú bírósághoz képest eltérő döntés meghozatalára. E vádlottak cselekményeinek minősítésével, a velük szemben kiszabott jogkövetkezményekkel és a járulékos rendelkezésekkel is a másodfokú bíróság mindenben egyetértett.

[294] Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására a rendelkező részben írott vádlottak tekintetében, az indokolásban korábban részletezettek szerint a Be. 606. § (1) bekezdése alapján került sor. Egyebekben a reájuk és az előző pontban felsorolt vádlottakra vonatkozó helybenhagyó rendelkezések a Be. 605. § (1) bekezdésén alapulnak.

[295] Az ítéltábla fejenként, külön-külön kötelezte a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére azokat a vádlottakat, akiknek a fellebbezése nem volt eredményes vagy akikkel szemben az ügyészi fellebbezés vezetett eredményre. E rendelkezés jogszabályi alapján a Be. 613. §-a teremti meg, figyelemmel a Be. 574. § (1), (2) és (4) bekezdéseiben írtakra is.

[296] Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VII. r., Terhelt62 LXII. és Terhelt74 LXXIV. r. vádlottak személyazonosító okmányának száma, illetve tartózkodási helye és levelezési címe az elsőfokú ítélet kihirdetését követően megváltozott, amelyeket a másodfokú bíróság az ítéletében rögzített.

Budapest, 2022. év március hó 1. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Németh Nándor s.k. előadó bíró, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 22.B.752/2015/895. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.287/2021/99. számú ítéletében írt változtatással Terhelt1 I. rendű, terhelt3 III. rendű, Terhelt4 IV. rendű, Terhelt5 V. rendű, Terhelt6 VI. rendű, Terhelt7 VII. rendű, Terhelt8 VIII. rendű, Terhelt10 X. rendű, Terhelt11 XI. rendű, Terhelt13 XIII. rendű, Terhelt14 XIV. rendű, terhelt15 XV. rendű, Terhelt16 XVI. rendű, Terhelt18 XVIII. rendű, Terhelt19 XIX. rendű, Terhelt23 XXIII. rendű, Terhelt24 XXIV. rendű, Terhelt28 XXVIII. rendű, Terhelt29 XXIX. rendű, Terhelt30 XXX. rendű, Terhelt31 XXXI. rendű, terhelt32

XXXII. rendű, Terhelt35 XXXV. rendű, Terhelt36 XXXVI. rendű, Terhelt37 XXXVII. rendű, Terhelt38 XXXVIII. rendű, Terhelt39 XXXIX. rendű, Terhelt40 XL. rendű, Terhelt41 XLI. rendű, Terhelt42 XLII. rendű, Terhelt43 XLIII. rendű, Terhelt44 XLIV. rendű, Terhelt45 XLV. rendű, Terhelt46 XLVI. rendű, Terhelt47 XLVII. rendű, Terhelt48 XLVIII. rendű, Terhelt50 L. rendű, Terhelt51 LI. rendű, Terhelt52 LII. rendű, Terhelt53 LIII. rendű, Terhelt54 LIV. rendű, Terhelt55 LV. rendű, Terhelt57 LVII. rendű, Terhelt58 LVIII. rendű, Terhelt62 LXII. rendű, Terhelt63 LXIII. rendű, Terhelt64 LXIV. rendű, Terhelt65 LXV. rendű, Terhelt66 LXVI. rendű, Terhelt67 LXVII. rendű, Terhelt68 LXVIII. rendű, Terhelt69 LXIX. rendű, Terhelt70 LXX. rendű, Terhelt71 LXXI. rendű, Terhelt72 LXXII. rendű, Terhelt74 LXXIV. rendű, Terhelt76 LXXVI. rendű, Terhelt81 LXXXI. rendű, Terhelt82 LXXXII. rendű, valamint Terhelt83 LXXXIII. rendű vádlottak tekintetében 2022. év március hó 1. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2022. év március hó 1. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.

a tanács elnöke